

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. Vármegye-utca 11.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Bizalom vagy bizalmatlanság?

Irta: Mezei Ernő.

Kedves potpourivá, igazi muzsikális egyveleggé keverednek már össze azok a különböző hangú és fokozatu érzelmi tüntetések, amelyeket regényesen fölhevült lovagok a tavaszi langyos és illatos párázatu éjeleken a kormány ablakai alatt elfujdogálnak. Általánosságban is érezhető belőlük a disszonanciák különös zenei hatása; de ez talán egészen illő művészeti kíséret egy koalíciós kormány mellé. Belevagyul azonban az andalító futamokba olyan furcsa akkord, egészen elvétett hang is, amelyet távolibb hallgatók csak macskazene intonációjának vehetnének.

Oh van még bizalom is szerte a magyar téreken, jönnek még olyan lelkes bizalmi üdvözlések vármegyék és testületek részéről, mintha a kormány most is a hon- és alkotmánymentés mézesheteit élné. De mellette megzendül, egyre tömörebben, egyre áthatóbban a kiábrándulás és csalódás nótája. Ama nagy függetlenségi közönség köréből, mely az u. rend megszületését győzelmi énekkel fogadta és uralmához a támogató többségi oszlopokat szolgáltatta, éppen onnét mélységesen zug már a keserű vádak orkánja is. És ki lehet kétségben afelől, hogy ezek az alsóbb áramlatok sodorják hullámaikon az igazi közérzést? Ki tulajdonít valami súlyt annak, hogy Somogy vármegye szíves felhívása folytán

a törvényhatóságok éppen most szép sorban ellejtik az új bizalmi csárdást. Ezek a mi törvényhatóságaink oly udvariasak minden kormány irányában, felette udvariasak. A bizalmi szerenádokról körülbelül azt tartják, éppen úgy, mint a boldogult Viktor Emánuel olasz király a rendjelekről, hogy azt minden jelentkezőnek illik megadni. De talán épp a jelen kormány irányában megtehették volna azt a megkülönböztetést, hogy ne a megszokott udvariassági mértéket alkalmazzák reája, ne hódolati szerenádokkal és cigányprimási virtussal akarjanak kedvébe járni. Hisz ennek a kormánynak egy öntudatra ébredt nemzet nagy bizalma volt keresztvele és a régi kormányzati rendszer bünös hamisításai után neki a megváltott népakarat igazságát kellene képviselnie. Lehet-e nekik csak bufelejtő is ez a zártkörű gyöngéd muzsika, amikor künn ézengés rendíti meg a falakat és alulról harsog a néptenger háborgása?

Bizony a nagyuri lelkiismereteknek meg kell riadniok a dolgok oly nagy változásán, a gyors elsötétülésen, a hirtelen viharzason, még ha miniszteri fülkébe, klubtermek zugaiba rejtőznek is el. Egyszerre látniok, hallaniok kell, tisztán megítélniök a helyzetet, mint a Menetekel lángoló jegyére. Micsoda mennykövűtések voltak például csak a legutóbbi napokból, előbb a gyulai függetlenségi népgyűlés határozata és utána a kisiparosok országos szövetségének felzudulása. Amit mondtak, ahogy mon-

dottak, akik mondták, egykép a nyilatkozások okai, alkalmi és a szereplő tényezők mind-mind egyaránt azt bizonyítják, hogy itt nem holmi rég-szervezett elfogultságok semmi korábbról való pártelölítéletek, elvi megrögzöttségek törtek ki rejtekeikből, csak éppen az a nagyon közvetlen visszahatás, az a teljesen gyakorlati és tapasztalati felfogás nyilatkozott meg, amelyet a kormányzati politika világos jelenségeinek a közszellemben föl kellett kelteniök.

Az ország közhangulatát igazában nem is lehet másképp magyaráznunk, minthogy a magyar népnek egyszerű józan esze lázadoz egy folyton zavarosabbá, ellenmondóbbá és érthetlenebbé váló helyzet ellen. A magyar nép nyilván nem tudja bevenni, hogy az egyértelmű elfogadott előzmények más célokat igazoljanak, mint aminőket a nemzeti akarat kitűzött. A magyar nép tiltakozik az ellen, hogy bizalmának ünnepeit hősei egyszerre egy tőle örökké idegen politika jármába törjék magukat, és legkevésebbé akarja megérteni azt, hogy Nubia párduczai gyáva nyulakká alakulhatnának át. Ha közelről nézzük meg, észrevehetjük, hogy talán nincs is érdembeli különbség a bizalmi ömlengések és a vádaskodó kifakadások között. Csakugyan vannak nálunk nagyon udvarias emberek, akik panaszait és aggodalmaikat, mint keserű pilulákat a bizalom cukros burkában adják be. Nagy bizalmi félreértés gyötri most az országot, amely egyre nézi-nézi az ő

Bakony ura.

Irta: Eötvös Károly.

(Utánnyomás tilos.)

II.

Számítani hát tudott az asztalos, meg az ügyvédje. Így szokott lenni. A madarat, ha törbe kerül, meg kell kopaszítani. Bakony ura elég tollas.

Egyszer csak betoppan hozzám Bakony ura. Hatalmas termete, fekete Kossuth-kalapja; kuszált haja, bajusza, szakállja, feszes fekete magyar ruhája, huszár csizmája, vastag sétabotja — valósággal ő és senki más. Valami írást tart egyik kezében.

— Nézd csak pajtás, micsoda írás ez? Mit látsz ki belőle? Azt-e, amit én?

Nézem az írást. Hivatalos alak, száma is van, pöcsétje is, kesze-kusza aláírása is, amit senki se tud elolvasni. A komáromi királyi törvényszék vizsgálóbírájának idéző levele, amelyben Patkós-Teszári Zámory Kálmán nagykeszi lakost mint terheltet ez és ez napra s ez és ez órára maga elé idézi s keményen meghagyja neki, késedelem nélkül megjelenjék, mert különben elővezeteti. A vád cilene százféle büntett és vétség, amiért valamikor kerébe törték, fölnegyelték az embert.

Látja, amint nézem az írást.

— Jól megnézd ám pajtás előlről, hátulról. Még egyszer jól megnézem az írást.

— Bizony ez barátom idéző végzés, a vizsgálóbíró ismeretes ostoba nyelvén. De ők se igen tehetnek róla. Ez ma már a hivatalos irka-firkák módja. Hogy jutottál hozzá?

— Az ispánom küldte, Kesziben nyomták a kezébe. S azt kérdelem most már tőled, csakugyan megbolondult ez a világ?

— Mit akarsz e kérdéssel?

— Mit-e? Elgondolhatod. Hogy rongyos vizsgálóbíró én hozzám ilyen levelet intézzen, hogy én ő előtte az ő piszkos hivatalos odújában megjelenjek, hogy ő én hozzám kérdéseket intézhessen s engem bekisérthessen: ez már, pajtás, csakugyan a világ vége. Megbolondult itt már mindenki.

— Hát nem akarsz hozzáfáradni?

— Sehogyse. Ha dolga van velem, jöjjön hozzám uri lakásomba akár itt Budapesten, akár Nagy-Kesziben, akár a Bakonyban. Ha vendégként jön: szívesen látom s akkor pipaszó mellett elintézhethetjük a dolgát. De én hozzá ilyen idézésre nem megyek. Itt hagyom nálad az írást, adok meghatalmazást, végezz vele, ahogy tudsz.

Kitört belőlem a nevetés. Az elintézésnek csakugyan könnyű ez a módja.

Menni akart.

— No ne siess még. Miféle dolgod lehet neked annál a büntető bíróságnál?

— El se tudom gondolni. Talán az a Leválik asztalos adott be valami nyöszörgő panaszt ellenem.

— Mit csináltál vele?

— Semmit, szót se érdemel. Tudod, a háza utamban állt, ott volt az orrom előtt; — megakartam tőle venni, már kétszeres árt is ajánlottam neki, de sehogy se adta. Hát bizony én kidobattam onnan, a telkét elvettem tőle, még hetvenkedett is kissé, hát természetes, hogy az embereim jól megagyalták. Rászolgált a gazember. Ez az egész!

Ez az egész? De már ezen neveltünk mindaketten. Azt mondtam neki:

— No öregem, csakugyan kutyabaj. Attól félttem már, valami semmiség miatt ütötted össze a tengelyt a törvénnyel. Ott bizony nem találtunk volna pártfogót. De a mit cselekedtél, az csakugyan nagy eset. A Corpus Juris ezt actus majoris potentiae-nek nevezné. Ha valaki nemes emberen követte el: fejét és jószágát veszítette miatta. De a mai törvény is keményen fogja, ha nem nemes ember is az a Leválik

nagynevű és ünnepeztet vezéreit és nem tudja, mit véljen róluk. Vagy nem mélyes naivitás nyilvánul-e azokban a mostanában obligát határozatokban, amelyek a rendíthetetlen bizalom kifejezése mellett megvárják a kormánytól, hogy a megszabott határidőkre föltétlenül biztosítani fogja az önálló vámterületet és az önálló bankot? Szinte azt kellene gondolnunk, bizalmat fejeznek ki a kormány irányában, mert tulajdonképp bizalmatlanságot akarnak nyilvánítani egy felsőbb alkotmányos tényező irányában, amely a kormány sorsát tartja kezében és a kormány akaratának ura is lehet. Gondolják csak meg azt a magasabb politikai komikumot, mely az olyan bizalomban rejlik, hogy egy átmeneti kormány miként fog cselekedni 1917-ben? Ennek a bizalomnak persze csak az az értelme, ne történjék semmi, ami a nemzet szabad rendelkezését már előre lekötötte 1917-re is. A kormány iránt való bizalom csak az utolsó postaállomás, amelynek a nagy kételyt kell elvinnie olyan vidékre, ahová a nemzeti eszmék forgalma nem terjed.

A horvátok fenyegetése.

Budapest, május 29.

A horvátok, nem hivatalosan ugyan, mert hisz erre még nem került a sor, hanem sajtójuk és bizalmasabb kijelentéseik szerint, már foglalkoznak azzal az eljárással, amelyet az esetben fognak követni, ha a magyar kormány az ő követeléseiket a vasutas törvény parlamenti tárgyalása alkalmával végleg el fogja utasítani. Minthogy ez, legalább más fel sem tételhető, minden bizonynyal el fog következni, ennél fogva számoljunk le végre ezekkel a fenyegetődzésekkel.

Ünnepélyes óvás és kivonulás a képviselőház terméből. Ez az első és legártatlanabb fenyegetés. Ehhez a horvátoknak joguk van, nem is fogja őket megakadályozni senki.

Obstrukció. Ez a második fenyegetés. Ezt is megtehetik. Használhatják ezt a kétélű fegyvert, amelylyel szemben azonban a többség a passzív rezisztencia segítségével nagyon jól védekezhetik.

asztalos. Rettenő eset ez. Éppen azért légy csak nyugodt barátom. A hajad szála se görbül meg.

Csakugyan így gondoltam.

Ha az ügyből rendes büntető per lesz: akkor a súlyos ítéletet kikerülni nem lehet, Bakony urát pedig súlyos ítélet alá vonni elképzelhetetlen. Tehát büntető pert csinálni a dologból nem szabad. Sőt még azt se szabad, hogy Bakony urát a vizsgálóbíró kihallgassa.

Kocsira ültem s nyargaltam Komáromba, Nagy-Keszire, saját szememmel és saját fülemmel győződni meg, mi történt hát valósággal? Hiszen Bakony urának mintha sejtelve se lett volna az ügy komolyságáról.

Bizony semmi vigasztaló se volt tapasztalataimban.

Az eset úgy történt, ahogy elbeszéltem.

A királyi ügyész és a vizsgálóbíró kegyetlen elszántságra készültek. Meg kell törni a gögös nagy urat. Nem élünk már a középkorban. A szegény ember se rongy és szemét, a melyen büntetlenül tipródhassunk. Van már joga, törvénye és igazsága a szegénynek is. Az igazság a birodalmak szegletköve.

Szentül igaz ez mind. De azért nagy sietve fölkerestem a királyi főügyészt. Tanácskozni vele s tanácsát kérni.

A főügyész Kozma Sándor volt. Belső jó barátom, forró rokonszenv kapcsolt hozzá. A

Lemondás a mandátumról. A szentesített törvények promulgálásának a megtagadása. Ez a fenyegetések harmadik csoportja. És tegyük hozzá: ez a fő-fenyegetés. Nohát nézzünk a szemébe. A horvátok azt gondolják, hogy ha ők lemondanak megbízatásukról, akkor az országgyűlés, mint csonka országgyűlés, nem hozhat törvényt. Legalább is nem hozhat olyan törvényt, a mely Horvát-Szlavon-Dalmátországgal szemben érvénytelen bir. Hát az 1868. XXX. törvénycikkbe az akkori viszonyok hatása alatt sok mindent sikerült bejuttatni a horvátoknak, de az bizony nem jutott bele, hogy nélkülük a közös országgyűlés illetékesége megszűnik. Az egész Corpus Jurisban nincs ilyen, vagy ehhez hasonló rendelkezés. Egyetlen szakasz, egyetlen szó, egyetlen célzás sincs a törvényekben arról, hogy ha Horvátország országgyűlése nem küldené el képviselőit, hogy ez esetben a közös országgyűlés sem lesz illetékes Szent-István koronájának összes országaira érvényes rendelkezések meghozatalára. Minthogy pedig kifejezett tilalom vagy óvás nincs, ennél fogva a közös országgyűlésnek az 1868. XXX. t.-cikkben meghatározott illetékesége minden körülmények között fennáll.

Ez a kérdés különben megfordult már a magyar országgyűlésen, amikor az 1867. XII. t.-cikket megalkották és őfelségét megkoronázták. Némelyeknek aggodalma támadt, vajjon nem lesz-e megtagadható a törvény és a koronázás, ha a törvény megalkotásában Horvát-Szlavonországok képviselői nem vesznek részt. Deák Ferencz, a horvátokkal szemben tulságosan engedékeny és loyális államférfiu volt az, aki erre a kérdésre határozott nemmel felelt és a magyar országgyűlésnek arra való jogát, hogy az állam minden zugát terhelő törvényes rendelkezést tehessen, minden kétségen felül álló és minden esetlegeségtől független jognak jelentette ki. Így gondolkodott az országgyűlés is, a király is és a koronázás aktusánál Szent István országainak zászlait magyar főurak vitték, szimbolikusan is jelezvén ezzel, még pedig a király, tehát *Horvátország királyának a közös egyetértésével is*, hogy az állam közösség nem lehet kétséges és hogy a horvátok képviselői nélkül, sőt azok ellenére is jogosult és illetékes a magyar országgyűlés a közösségből folyó minden rendelkezés megtételére.

Ezen semmit sem változtat az 1868. XXX. törvénycikk V. szakaszának az a kikötése, hogy jövőben „hasonló alaptörvények” csak Horvát-Szlavon-Dalmátország törvényes hozzájárulásával alkothatók, mert ugyanennek a szakasznak az első részében a horvátok törvé-

nyesnek és érvényesnek ismerték el a nélkülük megalkotott 1867. XII. törvénycikket és a tiltakozások ellenére végrehajtott koronázást, továbbá, mert az említett kikötés csak az Ausztriával közösen intézendő ügyekre vonatkozik.

Minden más ügyre nézve tehát a magyar országgyűlés rendelkezési joga megtámadhatatlan. Kivéve természetesen az autonóm törvényhozás körébe kifejezetten átutalt ügyeket.

A vasuti pragmatika sorsa tehát a közös országgyűlésen a horvátok nélkül is eldönthető. A mandátum letétele ezt meg nem akadályozhatja és a törvényben kimondott elveket nem érvénytelenítheti.

Az 1868. XXX. t.-cikk azonban gondoskodik arról is, hogy a mandátum letétele még az Ausztriával közösen intézendő ügyek sorsát se befolyásolhassa. Elsősorban — mint említettük — azzal, hogy a törvény erre nézve sehol sem tartalmaz valamiféle rendelkezést, mert csak pusztán azt mondja ki, hogy azokra az ügyekre nézve Horvátország törvényes hozzájárulása biztosítandó. Nem mondja azonban, hogy mi történjék az esetben, ha e törvényes hozzájárulás meg-, vagy meg nem adása felett Horvátország *nem akar* határozni. És nem mondja ki, hogy a közös országgyűlés határozatai érvénytelenek (Horvátországot illetőleg), ha a közös országgyűlésre a horvát országgyűlés nem küldi el a maga képviselőit, vagy ha ezek bármilyen okból lemondanak, vagy meg nem jelennek. Minthogy ilyen eshetőségre szóló direkt rendelkezés nincs, következképpen irányadó a közvetlen egyéb rendelkezés, amelyből bőven van a törvényben.

Elsősorban a 43. szakasz, amely kifejezetten kimondja, hogy az 1867. XII. törvénycikkben közöseknek kijelölt tárgyakra nézve, a „végrehajtó hatalmat Horvát-Szlavon- és Dalmátországokban is a *Buda-Pesten székelő központi kormány gyakorolja* saját közegei által.”

A 31. szakasz pedig kimondja, hogy nemcsak az osztrák örökös tartományok, de még a magyar korona országai között is közöseknek kijelölt ügyekre nézve „a *törvényhozási jog* a magyar korona összes országainak évenként *Pestre egybehivandó közös országgyűlését illeti.*”

Egészen kétségtelen tehát, hogy a közös ügyekre nézve egy a törvényhozási jog, mint a végrehajtó hatalom — minden feltétel nélkül — a központi kormányé és a közös országgyűlésé. Minthogy tehát olyan rendelkezés nincs, mely a közös országgyűlés határozatait a horvátok jelenlététől, illetve a horvát országgyűlés részéről kiküldendő képviselők tényleges kiküldé-

régi remek táblabírák közül való ember. Örökre elmúlt korszak utolsó hirmondója. Nagy eszmék és szent érzések közt nőtt fel ifjúsága. Petőfi, Kerkapoly, Jókai voltak valamikor versenyző társai. Tökéletes magyar volt minden erényünkkel és minden gyöngeségünkkel. Szabad lelke, nemes szelleme, lángoló ember-szeretete. Ő még tudott busulni és lelkesülni magyar mivoltának gondolatán.

Elmondtam neki az esetet apróra. Nagyon meghatóta. Ő nem vajdának csufolt engem, hanem prófétának.

— No próféta, jó ügyben jársz, segítlek, ha tudlak. A törvényt ugyan gyalázatosan össze-sértegetjük, de ebben az esetben van mentés-günk. Megyek azonnal a kormány elnökéhez. Ő is nagy és jó barátja Zámorynak. Mond meg neki: ne aggódjék. Micsoda? Zámoryt elítélni? Hiszen nemzeti kincsünk ő. A középkor utolsó igaz magyarja, a kinek feje fölött hiába zugott el az utolsó háromszáz esztendő. Én is jól ismerem, nekem is barátom, valósággal Bakony ura. Nyers, vad ember, de ő még ott volt azok közt a hadnagyok közt, a kikkel Árpád apánk ezt a földet elfoglalta. Sohase foglalta volna el, ha ilyen bajtársai nem lettek volna. Igaz, hogy súlyos vétet követett el, de haragja nemes volt. Ha eleven mammutot találnánk most, a tizezer év előtti kor utolsó remekét, az erdők és mezők királyát lombos

fürtjeivel, földrengető lépésével, vajjon elpusztítanók-e azért, mert egy-két bitang tinót, kósza bikát elgázolt? Nem táplálnók-e szorgalmasan, nem szeretnők-e figyelmesen, hogy mennél tovább éljen az, a ki dicsőségünk, aki fajából az utolsó, s a ki után többé nem lesz a világon hozzá hasonlított?

Igy beszélt Kozma Sándor.

— Eredj csak próféta, végezd ami szükséges végezni való, ami tőlünk függ, majd én elvégezem.

Tisza Kálmán volt a kormány elnöke. Hatalmas ur. Egyetértett ő is a főügyészszel. Komáromban rögtön megszelidültek a vélemények. A közzvándló nem pattogott többé, az ügyvéd nem dicsekedett, a vizsgálóbíró bizonytalan időre elhalasztotta a határidőket, hogy legyen időnk intézkedni.

Lett is.

A kormány köreiben nagy tanácskozások folytak: miként meneküljön Bakony ura? Sok biztos megoldás mutatkozott.

Az egyik az: az ispán magára vesz mindent. Szereti uraságát s jó pénzért mindenre kész. Lesz száz tanuja. Ott vannak a cselédek.

Bakony ura azt mondta:

— Nem fogadom el. Én tettem, amit tettem, ártatlan embernek haja szála se görbüljön meg miattam.

sétől tenné függővé, továbbá mivel arról sincs rendelkezés, hogy a horvátok nélkül hozott határozat érvénytelen, ellenben igenis van rendelkezés arról, hogy a közös ügyekre nézve a törvényhozói és végrehajtói hatalom feltétlenül és korlátlanul a közös kormányé és a közös országgyűlésé, sőt még az is hangsúlyozva van, hogy a végrehajtó hatalmat a közös kormány az említett ügyekben a saját közegei által gyakorolja, ennél fogva semmi kétség sem lehet az iránt, hogy a horvát képviselők mandátumletétele semmiféle törvény, még az Ausztriával kötendő egyezményekre vonatkozó törvények meghozatalát és végrehajtását sem gátolhatja.

A mandátumletétel tehát céltalan fenyegetés, annál inkább, mert hisz a horvát bán, tehát a horvát autonóm kormányzat feje sem egyéb, mint a magyar, illetve a közös kormány közege, akit a magyar miniszterelnök előterjesztésére nevez ki a felség. Ha tehát az autonóm horvát végrehajtó hatalom feje is a közös kormány közege, úgy a törvények és rendeletek mikénti végrehajtásának módja és lehetősége felett még e tekintetben sem lehet semmi kétség.

A miniszterelnök bécsi útja.

— Nyugtalanág a politikai világban. —

Budapest, május 29.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap este visszaérkezett Bécsből, a képviselőházban azt tapasztalhatta, hogy a politikai világban ismét nagy a nyugtalanág. Míg az üléssteremben a cselédtörvény részletes tárgyalása folyt, a folyosón a képviselők izgatottan tárgyalták a miniszterelnök tegnapi bécsi utazását. Nem annyira az audiencia lefolyásáról volt szó, mint inkább az alkotmánybiztosítók dolgáról és a függetlenségi párt tagjai között az izgalmat csak fokozta a kormány állhatatos hallgatása. És a kedélyek lecsillapítására éppen nem volt alkalmas az a hír, hogy az igazságügyi bizottság legutóbbi ülésén Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterhez a pártnak egyik vezetőtagja nyíltan azzal a kijelentéssel fordult, hogy ha a kormány nem tudja az alkotmánybiztosítókat keresztülvinni, a párt majd a delegációban igen határozott választ fog adni.

Ez a hangulat fogadta a miniszterelnököt, aki előbb Josipovich horvát miniszterrel, majd gr. Andrássy Gyulával és Kossuth Ferenczel tárgyalta hosszabb ideig. Azután több képviselő és újságíró előtt, hogy az izgatottságot lecsillapítsa, tegnapi bécsi útjáról tett kijelentéseket.

A másik megoldás is egyszerű volt. Bakony urát újra és hamarosan képviselőnek választják, ügye a mentelmi bizottság elé kerül, ez a bizottság elszuszog az ügygel évekig, az alatt éhezik az asztalos is, ügyvédje is, s néhány forinttal hazafutnak édes anyjuk mellé, még ők dicsekeszenek szerencséjükkel.

Ez se kellett Bakony urának.

— Nem mesterkedem, nem menekülök. Más módot keressetek.

Volt más mód is. Kimegy Svájcba. Máskor is töltött már hosszú időket külföldön. A manó se keresi ott. Se ott, se másutt. Az éhség így is agyon győtri az asztalost és embereit s az alatt az ispán rendbe hoz mindent.

Ezt se fogadta el.

— Én hazámat, szülőföldemet el nem hagyom.

A tanácskozásban pihenőt tartottunk. Idő múltán azt kérdeztük tőle:

— Nincs neked házi zsidód?

— Hogyné volna, ott a Jakli.

— Mi az a Jakli?

— Bakonyban ő hordja el a dögbőröket. Jókedvű ficzkó, mindig nevet. Van annak esze!

Nohát, gyere Jakli.

Berendeljük Budapestre. Közöljük veled az ügyet.

— No, most mit csinálsz Jakli?

— Megyek Komáromba, a nagyságos ur

— A közönség s különösen a sajtó — mondotta a miniszterelnök — már megszokhatta volna, hogy átlag minden két hétben egyszer felmegyek Bécsbe, hogy ő felségének a folyó ügyekről jelentést tegyek. Most is ez történt s egyáltalában nem értem, honnan az az izgatottság, melylyel utamat kísérik. Ez már valóságos beteges tünet. Valahányszor Bécsbe utazom, mindig sokféle kombinációt fűznek hozzá, pedig hát a legtermészetesebb dolog, hogy időről-időre jelentést kell tennem a királynak az eseményekről.

— Több aktuális kérdés került szóba, az természetes; de olyan formában, mintha — mint a lapok írják — bármelyik kérdés is *kri-zissel volna összefüggésben*, egyetlen kérdéssel sem foglalkozott a király. *Semmiféle komplikáció* sincs, az ilyenfajta hírek egyszerű következményei annak a *beteges idegességnek*, amelylyel a közhangulat minden miniszter bécsi útját kíséri.

Az aktuális kérdésekről, amelyek első sorban érdeklik az országot és amelyek a „*beteges idegességet*“ előidézték, azonban bővebben nem nyilatkozott a miniszterelnök. Pedig ezek közé tartoznak most az ülészak berekesztése és a törvényhozás elnapolása, a horvát válság, a tanítói javaslatok szentesítése, a kvóta megállapítása, a delegációk összehívása, a kiegyezési tárgyalások folytatása, az alkotmánybiztosítók és az általános választói jog megvalósítása. Mindezekről hallgatott a miniszterelnök, csak éppen a koronázási jubileumról nem feledkezett meg. Elmondta, hogy lesz ünnepi mise és utána fogadtatás. Ez lesz az ünnepély. Ami azonban azt illeti, hogy a király mikor érkezik Budapestre, az ilyesmit előre nem lehet megmondani: egy nap eltolódás előre vagy hátra, bármely pillanatban történhetik. A király nem fiatal ember, vigyázni kell egészségére s az orvos tanácsát nem szabad könnyen vennie.

Ezzel akarta a miniszterelnök a felizgatott kedélyeket megnyugtani, mert ezután a kijelentése után eltávozott a parlament épületéből s Samassa bitoros, egri érsekhez hajtatott, akivel a jubiláris ünnepe vonatkozó újabb megállapodásokat közölte.

Ámde a politikusok egyáltalában nem tudtak beletörődni abba, hogy minden rendben van. Sorra vették az aktuális kérdéseket és egymásután konstatálták, hogy egyetlen dolog sem megy simán. A kormány hívei viszont azzal igyekeztek csillapítólag hatni, hogy a királynak a jövő hétre jelzett Budapestre érkezésére utaltak. Akkor a király itt lesz a fővárosban és a kormány tagjainak módjukban fog

ad a kezemre a telekért háromszázhusz forintot. Ennyit ígért érte. Aztán ad a kezemre az asztalos kára fejében kétszáz forintot, az ügyvéd számára pedig ezer forintot. A többi az én dolgom.

Két nap alatt elintézett mindent, az asztalos és ügyvédje letelt, visszavont, megmástitott, eltagadott mindent s a bíróság megszüntette az egész ügyet.

Harmadnap ott volt az asztalos Bakony uránál megköszönni a szivességet s bocsánatot kérni a történetekért.

— Számár vagy fiam, ha eszedben jártál volna: az az ezer forint is a tied, amelyet az ügyvédnek kapott.

Az asztalos sóbálványnyá változott.

— Ezer forintot kapott?

— Annyit.

— Pedig én tőlem is kicsikart száz forintot. Azt mondta, örüljek, ha engem nem csuknak be. Hajh, hajh, megölöm azt az ügyvédet!

Elrohant s azóta folyton kereste gyalujával az ügyvédet, hogy legalább egyik kezét, lábát legyalulja.

Igy állt boszut Bakony ura. Nagy kacagás lett a rettenetes pörnek eredménye.

állani a vitás kérdéseket közvetlenül elintézni. Különben is *Wekerle* Sándor miniszterelnök még a király Budapestre érkezése előtt, a jövő hétfőn este a kormány több tagjával együtt Bécsbe utazik, hogy kedden jelen legyen az Erzsébet királyné-szobor leleplezésén.

A miniszterelnök tegnapi bécsi útjának egyik eredménye az lett, hogy a *delegátusok választását* öszre, a nyári szünet utánra halasztották. Még *Wekerle* is belátta, hogy végre az országnak is kell nyújtani valamit, mielőtt harmadszor is kiküldi a függetlenségi párt a közös költségeket megszavazó bizottságot.

A delegátusválasztás helyett azonban lesz a jövő hétket egy másik fontos eseménye: báró *Beck* Vladimir osztrák miniszterelnök a jövő vasárnap Budapestre *érkezik*, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnökkel a kiegyezési kérdéssről tanácskozzék. Ez lesz bevezetése a tárgyalás újrafelvételének. Kormánykörökből érkező hírek szerint egy hét múlva itt lesznek az osztrák miniszterek s akkor megindulnak a tanácskozások *Kossuth* tervezete s az osztrák kormány ellenpropozíciója alapján, melyek a közbenső időben is beható tanulmány tárgyai voltak mindkét részről.

Ezekről a kiegyezési tárgyalásokról, mint már többször megirtuk, sok jót nem várhatunk. Olyan kiegyezés, aminőt a függetlenségi párt a kényszerhelyzetre való tekintettel elfogadhat, semmi körülmények között sem fog létrejönni s így még a legkedvezőbb lesz Magyarországra, ha a reciprocitás fönttartását határozzák csak el. Még az a kormánykörökből eredő hír, hogy az osztrák miniszterek egy hét múlva Budapestre jönnek, sem bir sok valószínűséggel, mert hiszen az osztrák kormány megvárja az új Reichsrath megalakulását és csak akkor kezdi meg ismét az alkudozásokat, ha az osztrák pártok fölfogását a kiegyezés kérdésében megismerte. Egész nyugodtan mondható tehát, hogy még sokára lesz meg a kiegyezés, ha egyáltalában létrejön.

Budapest, május 29.

A képviselőház pénteken, e hó 31-én, délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatják a cselédtörvény részletes tárgyalását.

A tanítói javaslatok ellen. A román gör. kol. *főpapok felirata*, mint a „Tribuna“ Bécsből jelenti, tegnap, kedden a reggeli postával érkezett a kabinetirodába. A felirat megérkezéséről értesítették mindjárt *Wekerle* miniszterelnököt, aki tegnap délelőtt a kabinetirodában járt. Ugyancsak a „Tribuna“ jelenti Bécsből állítólag biztos forrásból, hogy gr. Apponyi Albert közölte, miniszter még nem terjesztette szentesítés alá az iskolai javaslatokat. A román nemzetiségi párt hivatalos lapja, a „Lupta“ vezércikkben foglalkozik a főpapok feliratával és azt mondja, hogy a felirat után való appellálás nem felel meg a zsinatok határozatának mely azt kívánta, hogy a főpapok személyesen járuljanak a trón elé. Még most van idő arra hogy a főpapok a trón elé menjenek, mert mindegy jel arra mutat, hogy az iskolai javaslatok szentesítése körül nehézségek merültek fel, melyeket Apponyinak eddig nem sikerült elhárítani.

A vasutasok fizetésrendezése. A Máv. vizsgáló lakatosainak mintegy ötven tagu küldöttsége jelent meg ma a képviselőházban az ország valamennyi vizsgáló lakatos képviselőjével, hogy miután a fizetésrendezési törvényjavaslatból kimaradtak amennyiben eddig is ugyanazon kedvezményeket élvezték és ugyanolyan várakozási idejük volt megállapítva, mint az új javaslatban. — arra kérik *Kossuth* Ferenc kereskedelmiügyi minisztert, hogy a fizetésrendezés b) táblázatának 20-ik, 21-ik csoportjából töröltsenek és ugyanazon táblázat 8., illetve 7. csoportjába soroztassanak be, és az abban megállapított kezdő fizetést, várakozási időt és címet nyerjék el. Kérésüket azzal indokolják, hogy mint iparosok, úgy szaktudás, mint elméleti képzettség tekintetében az altszettekkel egy színvonalon állanak és ezért ugyanazon csoportba való besorozást kérik. *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter nem lévén a Házban, *Batthyány* Tivadar gróf, a Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének elnöke vette át a küldöttség kérvényét azon ígéret kapcsán, hogy azt az illetékes kezébe juttatja, ügyükben el fog járni s kérelmüket a képviselőházban is szóvá teszi.

Tárgyalják a cselédtörvényt.

— A képviselőház ülése. —

Mérsékelt érdeklődés közepette kovacsolja a Ház a cselédtörvény egyes paragrafusait. Lassan peregnék le az egyes szakaszok, egyik, másikat éri még egy-egy pörölyütés, kisebb jelentőségű módosítás, de egészben véve az eredeti javaslaton nem igen ejtenek nagyobb változtatást. Ma kerül tárgyalás alá a hírhedt 17-ik szakasz, amelyik a karhatalom igénybevételét is megengedi arra az esetre, hogy ha a cseléd szerződés szerinti kötelességét megszegi. E szakasz ellen egész sora vonult föl az indítványozóknak, akik reakzionáriusnak tartották a karhatalmi beavatkozást, de Darányi megvédte az eredeti szöveget s ezután nem történt sem nagyobb baj, sem fontosabb módosítás. Ezután még interpellációk következtek, *Günther Antal Lengyel* Zoltánnak felelt az uzorás-szövetkezetek, *Wekerle Sándor Halász* Lajosnak az ipari szeszkontingensek megszüntetése tárgyában.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Rakovszky István, a Ház alelnöke, nyitja meg az ülést kevésszámú képviselő jelenlétében. A gazdasági munkaadó és cseléd jogviszonyának rendezéséről szóló törvényjavaslat *tizenhatodik* szakaszának tárgyalása van soron. A szakasz arról rendelkezik, hogy hány nap alatt köteles a cseléd a szerződés fölbontására irányuló szándékát bejelenteni.

Mezőfi Vilmos javasolja, hogy a tervezett három nap helyett ez a határidő nyolcz nap legyen. Ugy ezt, mint Gaál Gaszton stílárius módosítását a Ház a földművelésügyi miniszter hozzájárulása után elfogadja.

A tizenhetedik szakasz arról intézkedik, hogy a munkába állni vonakodó cselédet befogadni nem akaró gazdát karhatalommal kényszerítsék a szerződés megtartására. E rendelkezéssel szemben számos felszólalás hangzik el.

Máriássy Mihály oly irányú módosítást terjeszt a Ház elé, hogy a hatóság karhatalmat csak akkor alkalmazzon a cseléddel vagy gazdával szemben, ha a rosszhiszeműség beigazolódott.

Módosításokat ajánlottak még a szakaszhoz **Mezőfi** Vilmos, **Philipp** János, **Nagy** György és **Okolicsányi** László.

Darányi Ignác földművelési miniszter: Mindezekelőtt is kijelenti, hogy **Máriássy** Mihály indítványához a maga részéről hozzájárul. A többi módosítással szemben nincs ama helyzetben, hogy szintén elfogadja. A karhatalmi beavatkozást nem tartja oly reakciós dolognak, mint azt egyes szónokok feltüntetik. Elsősorban is a karhatalmi beavatkozás egyformán terheli a gazdát és a cselédet s így a paritás teljes. Nem lehet szó drákói szigorúságról, csupán a gyakorlati életben szerzett tapasztalások felhasználásáról. Megtörténhetik, hogy valamely cseléd, akinek esetleg hat-hét gyermeke van, télvíz idején, tizenhat foknyi hidegben elhagyja a régi helyét s be akar állni új gazdájához. Ez azonban valamely oknál fogva nem akarja befogadni. Elpusztuljon tehát a hidegtől az a szegény cseléd, családostul, aki új gazdájára törvényszegése következtében földi nélkül marad. Ilyen esetben a lehető leghumánusabb dolog akár karhatalommal is rákényszeríteni a gazdát, hogy a fölfogadott cselédnek lakást, hajlékot adjon. Ajánlja a szakasz elfogadását. (Helyeslés.)

A Ház a szakaszt **Máriássy** módosításával fogadta el.

A *tizennyolczadik* szakaszról felszólalnak **Vízy Ferencz**, **Mezőfi** Vilmos, **Hammersberg** László.

Vlád Aurél: Csupán azért szólal fel, mert a *tizennyolczadik* szakasz nem eléggé világos és így annak alkalmazásánál félreértések történhetnek. Mivel pedig a szakasz rendelkezéseit a közigazgatási tisztviselők hajtják végre, a közigazgatási tisztviselők egy része pedig mindenre kapható...

Az elnök: A képviselő urtól a szót megvonom.

Vlád Aurél: Tiltakozom az eljárás ellen!

Az elnök: A képviselő ur már több alkalommal megsértette indokolatlanul a közigazgatási tisztviselőket, ezt pedig nem tűrhetem, mivel a házszabályok világosan intézkednek arra az esetre, ha valaki akár az ország törvényeit, akár hatóságait megtámadja.

Vlád Aurél: A házszabályokhoz kér szót...

Az elnök: A képviselő urtól a szót megvonom. **Vízy** Ferencz lényegtelen módosítása után **Darányi** Ignác földművelési miniszter kijelenti, hogy a maga részéről csupán **Hammersberg** módosítását fogadja el.

Az elnök: Következik a határozathozás. **Vlád** Aurél: Kéri a Ház határozó képességének megállapítását. (Oriási zaj. A folyosóról betódulnak a képviselők.)

Hammersberg László: A kérdés föltevéséhez kér szót.

Olay Lajos: (most jött be a folyosóról) Nem járja, hogy valaki ne merjen fölállni, ha valamit akar. (Zaj.)

Vlád Aurél: Hiszen megtettem. Az elnök: Elrendeli a Ház határozó képességének megállapítását. A jegyzők jelentése szerint száztizennyolcz képviselő van jelen, a Ház tehát határozatképes.

A Ház a szakaszt **Hammersberg** László módosításával fogadta el.

A *tizenkilencedik* szakaszról felszólal **Návay** Lajos, aki módosítást nyújt be avégből, hogy a szakasz szigorúságán enyhítsen.

Mezőfi Vilmos és **Ernszt** Sándor felszólalása után

Darányi Ignác földművelési miniszter kijelenti, hogy csupán **Návay** módosításához járul hozzá.

A Ház ily értelemben határoz. A huszadik szakaszt vita nélkül, a huszonegyediket **Hammersberg** László módosításával fogadták el.

A huszonkettedik szakaszról felszólal **Kusza** István és **Mezőfi** Vilmos.

A szakaszt megszavazzák.

A huszonharmadik szakaszról **Mezőfi** Vilmos azt a módosítást ajánlja, hogy a cseléd a testi erejét meghaladó munkát utasíthatja vissza és hogy a cselédnek legalább nyolczóra alvási idő biztosítottassék.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter nem tartja megengedhetőnek, hogy a cseléd a munkában válogathasson. Minden alkalommal nyolcz órai alvási időt engedni nem lehet, mert tönkremenne a mezőgazdaság.

Bernát István kéri **Mezőfi**-t, említsen egy államot, ahol a mezőgazdasági munkaidő korlátozva van. Ilyen állam nincs a világon.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja s az elnök az ülést tíz perczre felfüggeszti. A szünet után a 24-ik szakaszról

Mezőfi Vilmos azt indítványozza, hogy ahol a gazda élelmet is ad a cselédnek, ugyanabból az eledelből adjon, amelyet ő eszik. (Derűltség.)

Bernát István előad: Ezt az indítványt el lehet fogadni, de csak úgy, ha a törvényhozás gondoskodik az ilyen élelmezésnek a költségeiről is.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja és **Mezőfi** indítványát elveti.

A 25-ik szakaszról

Gaal Gaszton indítványozza, hogy ha a gazda terményben adta ki a munkabért, saját terméséből első minőségű terményt adjon, ha pedig maga is vásárolja a terményt, legalább is szokvány-minőségűt adjon.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter hozzájárul ehhez a módosításhoz, amelyet a Ház is elfogad.

A 26 szakaszt **Hammersberg** László és **Mezőfi** Vilmos hozzászólása után megszavazzák.

A 27-ik szakaszról **Gaal** Gaszton, **Mezőfi** Vilmos és **Bernát** István előadó szóval föl. A szakaszt megszavazzák.

A 28-ik szakaszról **Nagy** György indítványozza, hogy a 200 koronánál kevesebb állami adót fizető gazdáknak az adójába számítsák bele azt az őszszeget, a melyet a cselédjeinek gyógyítására költött.

Mezőfi Vilmos, gróf **Zichy** Vladimír és **Gaal** Gaszton több módosítást ajánl a kisgazdák érdekében.

Az elnök a határozathozatalt a következő ülésre halasztja el. Megállapítja a következő ülés idejét és napirendjét.

Bemutatja a belügyminisztérium levelét, melyben a Házat a holnapi urnapi körmenetre meghívja. A képviselőház küldöttségét **Návay** Lajos alelnök fogja vezetni. Következtek az interpellációk.

Lányi Mór a következő interpellációt terjeszti elő:

1. Van-e tudomása a t. miniszter urnak arról, hogy **Bácsbodrog** vármegyében több kiházasító szövetkezet csödbe jutott és hogy ezáltal a szegényebb néposztályból igen sokan súlyos anyagi károkat szenvedtek?

2. Hajlandó-e a t. miniszter ur felügyeleti hatáskörében akként intézkedni, hogy egy a cég-bejegyzésnél, mint később is, valamint a még meglevő hasonló szövetkezeteknél az ellenőrzés hathatósabban gyakoroltassék: hajlandó-e esetleg oly törvényes intézkedéseket tenni, amelyek az ily szövetkezeteknek a megalakulását lehetetlenné teszik, hogy ezáltal a közönség ily súlyos megkárosítástól a jövőben megóvassék?

Günther Antal igazságügyminiszter: Ismeri azokat a bajokat, amelyek a szövetkezeteknél által-

ban lábrakaptak s ismeri különösen a hitelszövetkezeteknél szokásos visszaéléseket. Nem képes olyan rendeleteket kiadni, amelyek ezeket a szédlegetéseket korlátozni képesek volnának. Még az ősz folyamán törvényjavaslatot fog beterjeszteni a hitelszövetkezetek megrendszabályozása végett. (Éljenzés.) Kéri válaszában tudomásul vételét.

Lányi Mór és a Ház tudomásul vette a választ.

Czobor László a következő interpellációt terjeszti be:

Szándékozik-e a kereskedelemügyi miniszter intézkedni aziránt, hogy a **Párkányána**—**Balassagyarmat**, a **Csata**—**Léva** és az **Ipolyság**—**Korpona** közt közlekedő vonatok általában, különösen pedig a 6101. és 4203. számú vonatok óránkénti menetsebessége — az állomásokon való tartózkodás betudása nélkül — 30 kilométerre emeltessek olyképp, hogy ezen vonatok **Párkányánán** a 116. és illetőleg a 125. számú vonatokkal csatlakozást nyerhessenek?

Lengyel Zoltán a következő interpellációt intézi az igazságügyminiszterhez:

Tekintettel arra, hogy az egész országban, de különösen a fővárosban elszaporodott u. n. uzoraszövetkezetek a szövetkezetekről szóló törvényben megengedett formák leple alatt, illetve azok kijátszásával a legszemérmetlenebb uzorászkodást űzik s ezzel szemben oly birói joggyakorlat keletkezett, mely a kifosztott közönségnek védelmet nem nyújt:

hajlandó-e a t. igazságügyminiszter ur a leg-sürgősebben intézkedni, hogy a szövetkezeti törvény reformja keretében, főként pedig az uzoratorvény módosítása útján, a szövetkezetek s általában a kereskedelmi társaságok visszaélései megszüntethetők és az általuk űzött uzora miatt a társaságok egész igazgatósága és felügyelő-bizottsága, mint tettestársak, a legszigorubbán megbüntethetők legyenek?

Günther Antal igazságügyminiszter: Nem kíván részletesen nyilatkozni a kérdéssről. Az esetek egy része birói eljárás tárgyát képezte s ezekről nem nyilatkozhatik. Az uzoratorvény-javaslat elkészült s mihelyt a kellő fórumokat megjárta, rögtön be fogja terjeszteni. Reméli, hogy megtalálja az orvoslást azokban a javaslatokban, melyeket tervebe vett. (Éljenzés.)

Lengyel Zoltán és a Ház a választ tudomásul veszi.

Halász Lajos a következő interpellációt terjeszti be:

1. Hajlandó-e a pénzügyminiszter ur az 1894. évi XXII. törvényczikk hatályának megszüntetével az ipari szeszgyárak jelenlegi szeszkontingensét 1908. évi augusztus hó 31-én tul is változatlanul föntartani?

2. Ha nem hajlandó, mit szándékszik tenni azon városok kártalanítása érdekében, amelyek az ipari szeszgyártás megszüntetével vagy csökkenésével háztartásunk lényeges tényezőit veszítik el?

Wekerle Sándor miniszterelnök: Most folynak a tárgyalások arról, hogy a szeszkontingens miként osztassék meg az ipari és mezőgazdasági szeszgyárak között. Ebben a kérdésben tehát állást nem foglalhat most, mert ezt csak mindkét fél meghallgatása után teheti. De követendőnek tartja azt az irányt, hogy a mezőgazdasági szeszgyárakat a jövőben jobban istápolják, mert ha mezőgazdaságunkat emelni akarjuk, akkor szeszgyárak létesítéséről is kell gondoskodnunk. Az ipari szeszgyárak kontingensének nagy részét azonban a jövőben is fenn kell tartanunk. Ugyanis nagy súly helyezőndő arra, hogy czukoriparunk fejlesztésével a fel nem használt melaszt szeszfőzésre használjuk fel. Ujabban merült fel az a kérdés, hogy a megszünt szeszgyárak kárt okoztak a városoknak. Ezért kártérítést kérni helytelennek tartja. Általában foglalkozik azonban az összes helyhatóságok viszonyainak rendezésével. A főváros érdekében már legközelebb törvényjavaslat kerül a Ház elé, a többi helyhatóságok viszonyainak rendezésére is sor kerül majd s akkor majd megoldják azt a kérdést is, hogy milyen módon fogják az egyes helyhatóságokat támogatni. Kéri válaszában tudomásul vételét.

Ugy az interpelláló **Halász** Lajos, mint a Ház a választ tudomásul vette.

Visontai Soma, **Sziklay** Ottó, gr. **Batthyány** Tivadar kéri interpellációjuknak elhalasztását.

A Ház ehhez hozzájárul.

Elnök az ülést háromnegyed 3 órakor bezárja.

Budapest, május 29.

A képviselőház bizottságából. A mentelmi bizottság május 31-én délelőtt 11 órakor az ország-házában a II. számú tereben ülést tart, melynek tárgya **Török** Ferencz, **Ivanka** Milán, **Mezőfi** Vilmos, **Bene** István, **Bottlik** János, **Blahó** Pál, **Szentiványi** Gábor képviselők mentelmi ügye.

A t. Házból.

I. Izgalmak várása.

Az egyik politikai doktor aggodalmas képet vágva, ül a piros diványon és eképen szincherizál:

— Válságzagot érezek. Reggel nyugodtan kezdtem olvasgatni a lapokat abban a hitben, hogy nincs egyéb baj, mint a horvát kérdés. Ennélfogva a sakkrovatot tanulmányoztam: miképpen fogja Kossuth leverni a horvát parasztját. A sakkról egyebekre térve át hovatovább észreveszem, hogy baj van. A kormánylapok nagyon hirdetik a békét. Ez pedig mindig, már boldog emlékezteti Acsády Ignác óta, válságot jelentett. Most itt látom Wekerlét s itt látom Andrásyt. Hozott-e valamit Wekerle Andrásynak Bécsből vagy nem? Nézem, hogy átadott-e valamit, vagy nem. Hát nem adott át semmit. Hát nincsenek alkotmánybiztosítékok, következésképpen van válság.

A politikai doktorok mindig pesszimisták.

— Csak olyan válság van — feleli Zboray Miklós — mint ezelőtt egy évvel. Akkor is mondtátok, most is mondjátok, de semmi sem változott. Éppen Acsády Ignác nagyszerű példa, Acsády mindennap azt írta, hogy Tisza Kálmán megbukik, de tizenöt évig kellett írnia, amíg végre megbukott.

Wekerle mosolyogva tárgyal kisebb-nagyobb urakkal. Ideje van rá, hogy Bárczy polgármesterrel óriási számadásokat nézegessen át. Meghallgatja az ifjú alkotmánypártiak anekdotáit és érdeklődik a fia barátainak kedve iránt. Közben függetlenségek jönnek jelenteni, hogy megakarják idéztetni a zárszámadási bizottság elé Tisza Istvánt az ő rendelkezési alapja miatt. Felleg borul a határra.

— Kell valamit csinálni, kegyelmes uram, mert elaluszunk.

Csak úgy melleleg félrehív Wekerle egy minisztert és elmondja neki, hogy mi történt, meg mi nem történt Bécsben. „Boldog ábrázatot mutass pajtás, mert leskelődnek a jósok.” Olyan is az arczuk, mintha az egymás mellényét dicsérték volna meg. Az az általános válsztói jog egy kicsit mintha mégis szoritaná a gyomrot.

A jósok nem boldogulnak. Ha Wekerle azt mondja, hogy az alkotmánybiztosítékokról most nem volt szó, semmit sem tehetnek ellene. Ha azt mondja, hogy a kvótával, meg a delegációval nem lesz baj, hát ő tudja. Ha a király a jubileumra jön is, nem is jön, ez a király dolga.

Végre előfoglalják Wekerle egy intimsát s kérdezik:

— Azt kellene megtudni: volt-e Wekerle egyáltalában a királynál?

— Wekerle azt mondja, hogy volt — feleli rá a bizalmas.

— De hát vajjon Luegeréknél volt-e? Mert a helyzet olyan formán fordul, mintha Luegerék akarnák diktálni, hogy mi történjék Magyarországon.

A karzatra szép asszonyok érkeznek: ügyvédnek, direktornék, mágnás hölgyek és középosztálybeliek vegyesen. Eljöttek ellenőrizni a honatyákat. Mert nekik azt mondják, borzasztó sok dolguk van a képviselőházban és a lapokból nem tudják konstatálni, hogy mit dolgoznak. Panama-interpellációkat is emlegetnek, a Lányi Mórét például, aki azt leplezi le, hogy leánykiházásító-egyleteknél pár száz-ezer pengőt elkezeltek. Halász Lajos a szesz-

gyárakért szól. Még van egynehány, de lenyelelik.

Mindegyiktől szenzációt várnak és egyáltalán csak szenzációkat keresnek.

Igy sohasem lesz nyugalom — hangoztatják az elnöki szövegeten. — Az emberek reggel nagyon morozusak. Át kellene tenni az ülésé: idejét estére, például ötől nyolczig. Öt órákor már ebéd után lennének s olyankor mindenki lusta és barátságos, nyolcz órákor meg már azon gondolkoznánk, hogy hová megyünk ülés után és nem rontanánk az egymás kedvét. Fontoljuk meg ezt a kérdést.

Fontolják. Van idő rá, mert az izgalmak nem jelentkeznek. Az ambiciózusabb képviselők azzal üzik az unalmat, hogy kis nyelvtanukkal félrevonulnak. A horvát nyelvet tanulják a magyar államiság nagyobb dicsőségére. Mert hire jön, hogy a horvát képviselők obstrukciót fognak csinálni horvátul, tehát tudni akarnak belőle valamit. — Nem bizonyos még, hogy milyen hosszú lesz az obstrukció, de hosszú lesz már csak azért is, hogy a horvát gyorsírók lényegét kapjanak s ezt a magyar állam fizeti.

Amikor aztán azt gondolnók, hogy már nem lesz semmi, nagy csoportosulást látunk a középfolysón. Gróf Somssich Tivadart állják körül elsőosztályú képviselők, miniszterek, újságírók. A gróf azt az esetet adja elő, ami az imént történt a miniszteri szobában. Egy csomó ember, azt mondva, hogy kisiparosokból álló társaság jött és kihallgatást kért Kossuth Ferencztől. Kerestek vezetőt, aki se szocialista, se demokrata ne legyen, hanem gróf legyen és pedig függetlenségi gróf legyen.

— Ne mondják, hogy mi izgágák vagyunk. Mi csak panaszkodni és kérni megyünk speczialiter.

Direkt gróf Somssich Tivadart kérték fel, aki elvezette őket Kossuth Ferenczhez és bemutatatta a szónokot, Lipsicz Ignác villany szerelőt, egy nagy atléta-termetű, fehér vászonruhás embert, kinek az alakja és a feje formája Fadrusz Jánosra emlékeztet.

Erre történt a szenzáció. A társaság szónoka elkezdett átkozódni, szidta a kormányt, a minisztereket és a grófokat. Aztán részletenkint kitéssékelték őket, miután semmiképpen sem lehetett elérni, hogy más hangon beszéljenek.

Mi volt ez? A folyosón taglalták az esetet, hogy mi is volt. Ez egy becsapás volt. Az alázatosság álarczával mentek, nyitott kérdő tenyérrrel s amikor bent voltak, ledobták az alarozót és ökölre szoritották a tenyerüket.

Van ilyen eset. Valaki megy éjjel az utcán s egy ember megszólítja:

— Két nap óta nem ettem, könyörgök egy kis alamizsnáért . . .

És amikor a pénztárczája után nyúl, akkor megragadja, agyba-főbe veri és elviszi a pénztárczáját, az óráját, a lánczát.

Vagy ne vegyünk ilyen szigorú példát.

Valakit felcsengetnek telefonon és udvariasan kérdezik:

— Van egy percnyi ideje?

— Kérem . . . tessék . . . Rendelkezésére állok. Van.

— Hát ha van, akkor tüsse meg a guta!

De általános megbotránkozás keletkezett. Ez a cselekvés egyáltalán nem használt a közjónak, mert jövőre már az igazi panaszkodóknak is nehezebb lesz a miniszterekhez bejutni. Nehezebben találhatnak vállalkozót, aki vezesse őket.

De legalább a beszédek is elmaradnak jövőre.

Mirevalók azok a czikornyás beszédek,

melyekkel rendes deputációk is az időt tölteni szokták, amikor a lényeg amugy is az írott törvényben van.

A becsapásból ennyi tanulság marad.

* * *

II. Apró esetek.

Hányadik már a paragrafus?

A cselédtörvényjavaslat részletes tárgyalásából, ma elvégezték 27 paragrafust sok módosítással, indítvánnyal, sürt szavazásokkal.

Ma Rakovszky István dirigálta a módosítások és a szavazások rendjét.

Gyorsan igyekezett hájtani, talán azt gondolta, hogy még ma elérkezhetnek az utolsó állomáshoz. A szónokokra rácsengetett, egyik indítványt a másik után húzta, dobálta, szavaztatta.

E közben azonban felállott Vlád Aurél a tizenhatszadik szakaszánál és elkezdett beszélni, de úgy, mintha Urnapjájig beszélni akarna . . . beszélt, beszélt . . . ebből baj lesz, itt megrekedünk.

Dehogy is rekedünk . . . Rakovszky nagyot csengetett:

— Megvonom a szót!

Megvonta a szót Vlád Auréltól, leültette.

Az ok az volt, hogy Vlád Aurél a közigazgatási tisztviselőkről azt mondta, hogy mindenre kaphatók.

— Ilyen kijelentéseket a parlament színe előtt nem lehet tenni! — mondotta később a folyosón Rakovszky — nekem kötelességem tiltakozni ellene és nem szabad túrnöm, hogy az ország tisztikarát megrágalmazzák. Az ilyen meg kell büntetni.

Páran megint liberalizmust emlegettek. Rakovszky azonban nem tágitott.

— Mit szólanátok hozzá, ti például, ha itt a Házban azt mondaná valaki, hogy minder ügyvéd gazember? . . .

— Megvédenők magunkat!

— No jó. De a közigazgatási tisztviselők nincsenek itt jelen, hát őket közelesek vagyunk mi megvédelmezni.

Vlád azzal akart boszut állani, hogy a Ház jelenlévő tagjainak a megszámlálását kívánta: ha vajjon vannak-e százan. Kifünt, hogy még többen is vannak. Száztizennyolczan vannak. A számlálás elrendelése közben Vlád Aurél gyönyörű jelzőket kapott. Somogyi Aladár igéri is valamit, a mire Vlád azt mondta:

— Hadd lássam, itt vagyok.

Persze az ígért csak ígért maradt.

Rakovszky ezután folytatta a leszavaztatási körlehetlenül. Még fél két órákor is szavaztak, de a végére nem juthattak.

Ki kellett hirdetni, hogy a részletes tárgyalást pénteken folytatják. Mert holnap ünnep lesz és ülés nem lesz. Ám egy meghívó érkezett a budavári templomba holnap reggel hét órára misére.

— Hét óra? Nem rossz! — viszhangoztól Molnár Jenő, akinek különben meg van az a hátrányos szokása, hogy tizenkét órákor se szokott misére járni, se nappal tizenkét órákor, de éjjel tizenkét órákor se misére jár, ha jár.

— A t. Ház képviselteti magát — enunziálta Rakovszky — a résztvevőket Náway Lajos t. elnöktársam vezeti.

— Köszönöm szépen — bólintott Náway.

De azért, mint vallásos férfiú szívesen megy. Igaz, hogy az ilyen reprezentáláshoz már öt órákor fel kell kelnie, azonban egy áhítatért érdemes egy kis áldozatot hozni.

Az asszonyok a karzaton csodálkoztak. Nyárspolgár lett-e Rakovszkyból? Máskor megragadta volna az alkalmat a reprezentálásra,

ártígy lett volna ahhoz, hogy ne kelljen lefejtüdni.

. . . Vége felé közeledett az ülés, a mikor a folyosón egy pótparlament keletkezett Vázsonyi Vilmos körül.

Buza Barna kezdte a vitát azzal, hogy azt mondta:

— A mióta te vagy Budapest kormányzója, öt forint egy pohár víz.

Vázsonyi Vilmos nem hagyta és a függetlenségi kormánypartiságát gunyolta.

Jött egyik is, másik is és ingerelte a vitakozókat.

Buza Barna már ott tartott, hogy azt mondta, hogy a demokratáknak most már elsőbbség mindennél, közérdeknél, országos érdeknél és fővárosi érdeknél az, hogy az uralkodócsaládnak kedveskedjenek.

— Ezért veszitek meg a Margitszigetet — szólott.

— Hisz azt nem mi vesszük. De szeretném látni, hogy ellene szavaztok-e, ha a főherceg akarja. Éppen ti vagytok azok, akik mertek. Majd meglátjuk, lesz-e kurázsitok.

Ekkor odalépett gróf Zichy Vladimir s egy kissé megváltoztatta a diskurzus szeliden évdő hangját:

— Bocsánatot kérek, ez nem kurázi kérdés, ilyen megkülönböztetést nem lehet tenni. Tiltakozom . . .

— A főváros érdekeit szolgáljuk — viszonozta Vázsonyi.

Zichy elment, aztán megint ketten folytatták.

— Most királpártiak vagytok, királpárti demokraták — kezdte ismét Buza Barna.

— Ha ez a taktika . . .

— A meggyőződést nem szabad feláldozni taktikáért.

— Hát ti mi egyebet csináltok most, mint ezt. Hisz az egész programotok csak taktika.

Igy folytatódott még hosszú ideig, amíg már olyan történetirókat kezdtek emlegetni, kiknek a neve majdnem gorombasággal végződik, aztán elfáradtak, jót nevettek és elmentek együtt ebédelni.

Budapest, május 29.

A nemzetiségi Rakovszky István ellen. A nemzetiségi képviselők ma este rögtönzött értekezletet tartottak, melyen szóvá tették Rakovszky István képviselőházi alelnök azon eljárását, hogy a mai ülésben Vilád Aurél képviselőtől minden előzetes figyelmeztetés nélkül megvonta a szót. Elhatározták, hogy az alelnök ezen eljárását a képviselőház pénteki ülésében a napirend előtt szóvá fogják tenni.

A horvátok féltékenysége. A horvát képviselők *Banjanin* kivételével, aki betegesen fekszik budapesti szállásán, hazautaztak s csak szombat este érezték vissza egy-kettő közülük, hogy társait idejekorán értesítse, hogy mikor kezdik meg a képviselőházban a pragmatika-javaslat tárgyalását. A tárgyalásra ugyanis az összes horvát képviselők Budapestre jönnek s itt újból értekezletet tartanak, hogy végleg megállapodjanak a pragmatika-javaslat tárgyalásánál követendő taktikájukra nézve.

Itt említjük meg a zágrábi *Obzor* azon hírét, hogy gróf *Khuen-Héderváry* Károly Körösön útutaztában e hó 12-én Körösön kiszállt s *Georgievics* körösbelovármegyei alispánnal egy éjszakát *Drohobeczky* Gyula püspöknél töltött. *Khuen-Héderváry* utazása állítólag azzal a tervvel van kapcsolatban, hogy a horvát bán lemondása esetén *Drohobeczky* püspököt neveznék ki báni locumtenenssé Horvátországba. Horvátországban már azért sem tartják valószínűtlennek ezt a tervet, mert már nem egy eset volt, mikor püspököt neveztek ki báni locumtenenssé Horvátországba.

Eszékről jelentik: Verőcze vármegye tegnapi gyűlésén a horvát országgyűléshez intézendő petíciót fogadtak el, amely az általános választójogra és Dalmácia bekebelezésére vonatkozik. Egy budapesti vállalat által tervezett nasicz—gyakovói és eszék—vinkovcei vicinális vasut szubvencionálását csak azzal a föltétellel teljesítik, ha a vasutaknál a szolgálati nyelv a horvát lesz és a társaság Horvátországban jegyzeti be magát. Bár *Mihalovics* volt főispán utalt arra, hogy a vasutak nyelvének kérdésében a törvényhozás van hivatva dönteni és hogy ez ügyben éppen ez idő szerint folyik Magyarországgal a tárgyalás, a nagy többség e föltételtől nem akart elállani. Az ülés folyamán ismételen élesen kidomborodtak a régi és az új irány hívei közötti ellentétek.

Zágrábban ma este a kolo nagykerjéten látogatott vasutas gyűlés volt. Jelen volt *Lorkovics* képviselő, a haladópart elnöke és *Surmin* képviselő a koalíció titkára is. Elsőnek *Bukseg* Vilmos szocialdemokrata szakszervezeti titkár, a vasutasok lapjának szerkesztője beszélt, aki igen hevesen foglalt állást a vasuti javaslatok ellen és erősen támada Kossuthot. Valahányszor a szónok *Kossuth* nevét említette, abczug kiáltások hangzottak fel. Ezután még egy szónok beszélt, szintén horvátul, mire a jelenlevő magyarok nevében *Andrási* vasuti alkalmazott szólalt fel, aki szintén igen hevesen támada a javaslatokat és a nemzetek közötti békés egyetértés mellett foglalt állást, mert viszálykodásuk csak a hatalom birtokosainak szolgálatára. Végül a gyűlés elfogadott egy határozatot, mely azt követeli, hogy a két javaslat kedvezőtelen intézkedéseit vagy teljesen küszöböljék ki, vagy pedig olyképen módosítsák, hogy ezáltal az államvasuti alkalmazottak jogai ne csorbítsanak. Külföldi lapok egy budapesti jelentést közölnek, mely azt mondja, hogy gróf *Pejacsevich* bán a konferenciák folyamán kérdést intézett a koalícióhoz, vajjon kívánják-e, hogy amennyiben neki felajánlanák a kormánybiztosi állást, ő azt elfogadja. A koalíció részéről erre állítólag azt válaszolták, hogy jobb, ha gróf *Pejacsevich* fogadja el ezt az állást, mint hogyha más neveznek ki. Mint az *Agramer* Tagblatt a koalíció több képviselőjétől értesül, ez a hír egészében mese. Sem gróf *Pejacsevich* nem intézett ilyen kérdést a koalíció egyetlen tagjához sem, sem ilyen választ nem kapott.

Megíamadtott mandátum. A képviselőház II. bírálóbizottsága ma délelőtt 11 órakor ülést tartott. Tárgya *Ivanka* Milán képviselő megbízólevele ellen beadott panasz volt. Az ülésen jelen voltak *Szentiványi* Árpád elnök, *Melczér* Géza, *Burdia* Szilárd, *Hellebronth* Géza és *Buza* Barna bizottsági tagok, *Ivanka* Milán képviselő, a panaszosok részéről dr. *Moldoványi* Gyula, a képviselő részéről dr. *Erdélyi* János ügyvéd. Az ügyet *Buza* Barna adta elő. Azután a megválasztott képviselő ügyvédje adta elő alaki kifogásait s a panasz elutasítását kérte, mert az a választás megtámadtatásának okait nem sorolja fel. A bizottság a kifogásokat elutasította s a panasz érdemleges tárgyalását rendelt el, mert az érvénytelenségi okokat előadja a panasz, a bizonyítási adatokat pedig joga van a panaszolóknak a házszabályok szerint a tárgyaláson előterjeszteni. Azután a tárgyalás folytatását délután 4 órára halasztották, amikor is a panaszló képviselője előterjesztette a nemzetiségi részéről a választás előtt a bazini kerületben véghez vitt izgatásra, erőszakra és megfélemlítésre vonatkozó bizonyító adatokat. A mandátumvédő ügyvéd válasza után a bizottság a tárgyalást június 20-ára halasztotta.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest

IV., Vármegye-utca II. sz.

A szerkesztőség telefonszáma: 788.

A kiadóhivatal telefonszáma: 706.

Tiszát megidéztek.

— A zárszámadási bizottság ülése. —

Budapest, május 29.

Nagy érdeklődéssel várták politikai körökben a képviselőház zárszámadási bizottságának mai ülését, amelynek napirendjére gróf *Tisza* István volt miniszterelnök félmillió koronás ügye volt kitűzve. A bizottság tudvalevőleg a zárszámadások átvizsgálásakor kiderítette, hogy gróf *Tisza* István miniszterelnöksége alatt az 1903—1905. években összesen ötszázötvenezer koronát utaltatott ki az államvasutak pénztárából a rendelkezési alapba. A zárszámadási bizottság, miután ennek az összegnek felhasználásáról semmiféle elszámolást sem talált, legutóbbi üléséből fölszólította *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, hogy az elszámolást küldje be a bizottságnak. Erre a fölszólításra a miniszterelnök azt felelte, hogy semmiféle elszámolás sem áll rendelkezésére és ezt a levelet a bizottság mai ülésén *Hentaller* Lajos elnök fölolvasta. *Eber* Antal előadó az akták ismertetése után azt indítványozta, hogy a bizottság idézze meg gróf *Tisza* István volt miniszterelnököt az elszámolás közlése miatt, *Buza* Barna pedig hűtlen kezelést látva a dologban, *Hieronymi* Károly volt kereskedelmi miniszter megidézését is szükségesnek látta. *Wekerle* Sándor miniszterelnök Tiszát csak a kormány útján kívánna elszámolásra fölszólítani, a bizottság azonban leszavazta a miniszterelnököt és elhatározta, hogy június hatodikára gróf *Tisza* Istvánt és *Hieronymi* Károlyt megidézi.

A nevezetes ülésről tudósításunk a következő:

A képviselőház zárszámadási bizottsága ma délután 5 órakor *Hentaller* Lajos elnöklésével ülést tartott, amelynek napirendjét a gróf *Tisza* István által az államvasutaktól felvett 550.000 koronás ügy képezte. Az ülésen résztvettek *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Popovics* Sándor és *Désy* Zoltán államtitkárok, továbbá *Dárday* Sándor, az állami számvevőszék alelnöke és *Szukkovati* tanácsos.

Az ülésen *Hentaller* Lajos elnök felolvasta *Wekerle* Sándor miniszterelnök következő, hozzáintéztett levelét:

Nagyságos Elnök Ur! A képviselőház zárszámadási bizottsága nevében folyó évi május 23-án hoztam intézett becses megkeresése folytán van szerencsém a magyar királyi államvasutak költségvetési előirányzatában hirlapi előfizetésekre, hirdetésekre stb. beállított összeg terhére az 1904. és 1905. években a miniszterelnökség segédhivatali főigazgatójának kezeihez történt utalványozásokra vonatkozó itteni ügyiratokat idezárva Nagyságodnak megküldeni. Ezen kiutalványozott összeg itteni elszámolására, valamint Nagyságod fentidézett sorai szerint az 1903. évben is történt hasonló utalványozásra vonatkozólag semmiféle irat sem áll rendelkezésre. — Budapest, 1907. május 27-én.

Wekerle.

Azután *Eber* Antal előadó részletesen ismertetette a bemutatott iratok tartalmát. Ezen iratokból kiténik, hogy a kérdéses 550.000 koronát minden indokolás nélkül bizalmasnak jelzett előadói iven utalványozta ki *Hieronymi* kereskedelmi miniszter *Tisza* Istvánnak. A pénzt mindig *Huszár* Adolf miniszteri tanácsos segédhivatali főigazgató vette át és az iratok hátlapjára vezetett megjegyzés szerint a rendelkezési alapba utalta be. Semmiféle elszámolás a miniszterelnök közlése szerint nem állván rendelkezésre, azt tartja, hogy a bizottság hivatása minden rendelkezésre álló eszközt megragadni a helyzet tisztázására, s bár maga az a tény, hogy a segédhivatali főigazgató a felvett pénzt a rendelkezési alapba utalta, mutatja annak törvényellenes felhasználását, mégis teljes világosság céljából javasolja, hogy gróf *Tisza* István volt miniszterelnököt a bizottság a házszabályok 142. §-a alapján hívja meg a legközelebbi ülésére felvilágosítás megadása és az elszámolás közlése céljából.

Buza Barna hozzájárul *Eber* indítványához, de javasolja *Hieronymi* Károly volt kereskedelmi miniszter beidézését is, mert nézete szerint itt oly hűtlen kezeléssel állunk szemben, amelyre teljes világot kell vetni. Ki kell deríteni, mely okból és rendeltetéssel és kinek a kezdeményezésére eszközölte *Hieronymi* kereskedelmi miniszter a kiutalást. Ezért kéri az ő meghívását is.

Szunyog Mihály nem kívánja a volt miniszterek megidézését, mert anélkül is lehet e tárgyat határozni.

Hentaller elnök kérdésére *Dárday* Sándor számvevőszéki alelnök konstatálja, hogy hivatalos adatai szerint sem 1901-ben, sem 1902-benily törvényellenes átutalások nem történtek.

Wekerle Sándor miniszterelnök azt tartja, hogy nem hűtlen kezelés, hanem csak *helytelen elszámolással* van dolgunk, mert nem számolt Tisza oly tételekről, amelyekre nézve nem volt felmentve az elszámolás kötelezettsége alól. Követelni lehet tehát, hogy ez az elszámolás utólag eszközöltessék. De azt hiszi, hogy az elszámolatlanság nem az a helyes módja, amelyet Éber proponált, hanem a *kormány utján kellene Tiszát felhívni*, hogy mutassa be az 550.000 koronáról való elszámolását. Ha ezt nem teszi meg, akkor a bizottság még mindig meghozhatja ítéletét.

Sziklay a miniszterek meghívása mellett van, s mert a meghívás ugyanis írásban történik, tehát Tisza elhozhatja az elszámolását.

Gotthard Sándor Hieronymi volt miniszter meghívását mellőzendőnek tartja, mert az ő szereplése ugyanis kiténik az aktákból.

Éber előadó fentartja indítványát, amely egyedül felel meg a parlamentáriszmus követelményeinek, de egyedül vezethet csak célhoz, mert csak közvetlen meghallgatással lehet a kérdést teljesen földeríteni. Ha gróf Tisza István nem jelenik meg, ez csak azt jelenti, hogy nem veszi igénybe a bizottság előzékenységét, melylyel neki módot nyújt az utólagos elszámolásra és akkor a bizottság részéről minden *feltevés jogosult* lesz az 550.000 korona felhasználása tekintetében. Hieronymi meghívását mellőzendőnek tartja.

Szunyog ismételt a meghívás ellen, Gyuriss és Kállay Tamás a meghívás mellett beszélnek.

Az elnök kérdésére a bizottság 7 szavazattal egy ellen *elhatározza Tisza István grófnak, majd Buza indítványához képest Hieronymi megidézését is* és a bizottság ülését 1907 június 6-ára hívja egybe.

Végül a bizottság a számvevőszéknek két kisebb jelentésére vonatkozólag Éber Antalt előadóvá választotta.

A jubileumi törvényjavaslatok.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, május 29.

A koronázás negyvenedik évfordulóját megörökítő törvényjavaslatokat ma délután vette tárgyalás alá a képviselőház pénzügyi bizottsága. A törvényjavaslatokat általánosságban is, részleteiben is hamarosan letárgyalta a bizottság. Erdemleges felszólalás tulajdonképpen csak egy volt, Rátkay Lászlóé, aki az ország közhangulatának adott kifejezést, amikor nyíltan megmondta, hogy legjobb lenne, ha semmiféle jubileumi törvényt sem csinálnának. Ez az ünneplés úgy sem lesz a nemzet ünnepe, mert a király még mindig gátat vet az alkotmánybiztosítékok megalkotása elé. A súlyos igazságokra Wekerle Sándor miniszterelnök csak annyit tudott felelni, hogy a kormány, ha nem is június 8-ika előtt, de be fogja terjeszteni az alkotmánybiztosítékokra vonatkozó törvényjavaslatokat.

Az ülésről szóló tudósításunk a következő:

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 órakor Száll Kálmán elnöklésével ülést tartott, amelyen a király megkoronázásának 40-ik évfordulója emlékének megörökítésére alkotandó művekről szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Az ülésen résztvettek dr. Wekerle Sándor miniszterelnök és Popovics Sándor államtitkár, az előadói tisztelet Hottys Pál töltötte be, aki hosszabb beszédben ajánlotta a javaslat elfogadását.

Földes Béla kérdést tesz, vajon a létesítendő épületek közé nem lehetne-e még felvenni az országos levéltárat, melyben a királyi hitlevelek őriztetnek. Sággy Gyula pártolja az indítványt.

Rátkay László jobban szeretné, ha *semmiféle jubileumi törvényjavaslatot nem terjesztettek volna elő*. Félő azonban, hogy az ünneplés hatáskörében *nagyon megoszlik*, ha jun. 8-ig az alkotmánybiztosítékok előterjesztve nem lesznek.

Wekerle Sándor miniszterelnök a Földes Béla javaslatát az idő rövidsége miatt kivihetőnek nem tartja. Az alkotmánybiztosítékok tekintetében a kormány az általa megígérteteket be fogja terjeszteni, de nem június 8-ika előtt, hanem utána.

Rátkay László kérdést intéz, hogy lesznek-e megkegyelmezések?

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy lesznek kegyelmi tények, azonban a részletekről most nem nyilatkozhatik.

A javaslatot a bizottság általánosságban és részleteiben is elfogadta. Azután letárgyalta a bizottság a koronaérték megállapításáról szóló 1892: XVII. t.-cz. további kiegészítéséről és az érme- és pénzrendszerre vonatkozólag kötött újabb pótszerződésről szóló törvényjavaslatokat.

Deputáció és miniszter.

— Kossuth Ferenczet megtámadták. —

Budapest, május 29.

A képviselőház nagy társalgóterme ma délelőtt izgalmas jelenetnek volt színhelye. Egy kisiparosokból összetoborzott küldöttség jelentkezett Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternél, aki készséggel fogadta a küldöttség tagjait. A deputáció szónoka azonban nem valami kéressel állt elő, hanem igen kemény vádakkal illette a kormányt, a mágnásokat és a nagyiparosokat. Kossuth többször tiltakozott a támadás ellen, visszautasította a vádakat, bebizonyította, hogy alaptalanok; végül pedig ott hagyta az egész deputációt.

A kellemetlen incidens története a következő:

Egy Lipsicz Ignác nevű villamos szerelő dolgozott régebben gróf Somsich Tihamér képviselőnél, aki nemcsak munkával látta el, hanem segítettül nagyobb pénzüsszeget is szerzett neki. Lipsicz a minap fölkereste a gróft és előadta neki, hogy egy kisiparosokból álló küldöttség akar Kossuth Ferencznél tisztelegni és tőle támogatást kérni. A miniszternek memorandumot is adnának át, amelyben kívánságaikat felsorolják. Lipsicz huszonegy társával ma eljött a képviselőházba. Fölmentek a karzatra, kis ideig hallgatták a tanácskozást, azután Lipsicz kihívta a teremből gróf Somsicht s elmondta neki, hogy nem akarnak demokráta, vagy szociálista képviselőhöz fordulni, ők függetlenségi, vezesse őket Kossuth Ferencz elé. Gróf Somsich azonnal értesítette erről a kereskedelmi minisztert, aki kijelentette, hogy azonnal fogadja a küldöttséget.

Somsich gróf a küldöttséggel a nagy társalgóba ment. Kossuth Ferencz miniszter is hamarosan megjött több képviselővel. Lipsicz Ignác volt a küldöttség szónoka, aki azon kezdte, hogy eljöttek a méltóságos, kegyelmes miniszterhez, mert a kisiparosok semmiféle kedvezést nem kapnak. A kormány a *kisiparosokért nem tesz semmit*, csak a nagyiparosokért és a magánosokért, akik összetartanak és egymás hasát hizlalják. Ezért kell kivándorolni a kisembereknek, akiket *küldöznek az országból*.

Kossuth Ferencz ekkor közbeszólt:

— Nem azért jöttem ide — mondotta — hogy itt általánosságban vádakat és gyanúsításokat hallgassak meg. Mondják el, hogy mi a bajuk s ha segíteni lehet, segíteni fogok.

Lipsicz azzal folytatta, hogy sokféle bajuk van. Például igazságtalan a telefonbérlet is, amelyért a kisiparosoknak épen annyit kell fizetniük, mint a nagyiparosoknak. A kereskedelmi miniszter közbevágott:

— Kérem, nekem nincs időm ilyen *hazugságokat hallgatni*. Épen ez a kormány igen sokat tett a kisemberekért és *hazugság az*, hogy ez a kormány semmit sem tesz!

Lipsicz megint általánosságban támadta a kormányt, mire Kossuth Ferencz ingerülten mondotta, hogy ezt nem hallgatja s ki akart menni a teremből.

Ekkor egy Varga István nevű szabómester állott Kossuth elé s igen éles hangon mondotta:

— Nohát, hallottatok kisiparos testvéreim, hogy milyen hangon beszél a miniszter velünk. Lájtatók, hogy a *kormány milyen sokat törődik velünk!*

A miniszter tiltakozott a hang ellen s hevesen jegyezte meg, hogy ilyen hangon nemcsak miniszterrel, de senkivel se szoktak beszélni.

— Különböznem mi a foglalkozása? — kérdezte a közbeszóltól.

Varga azt felelte, hogy szabómester, s hozzátette, hogy a szabó-kisiparosokat nem támogatja a kormány.

— Ez is *hazugság*, — mondta Kossuth Ferencz. — Jöjjön fel a minisztériumba akár több társával együtt s megmutatom a hivatalos aktákból, hogy a minisztérium hány kéziiparosnak adott gépeket. Sőt legutóbb, mikor az államvasuti uniiformákat a legolcsóbb ajánlatot tévő nagyiparosnak adták ki, a miniszter visszavette a megbízást és kisiparosoknak osztotta ki.

A szabó megint közbeszólt:

— Ezért már régen küzdöttünk!

— Igen, küzdöttök, — szólt a miniszter, de az előbbi kormányoktól nem kapták meg, én pedig megadtam.

A küldöttségnek egy tagja megint szemrehányással illette a minisztert, s azt mondotta, hogy hallották a karzatról, milyen erőszakkal viszik keresztül a derestörvényt. A miniszter azt felelte, hogy ilyen hangon nem lehet vele beszélni s *nem is hallgatja őket tovább*. Ismétli, hogy nemcsak ő, de minisztertársai is állandóan segítenek a kis-

embereken s a kik hozzájuk fordulnak, támogatás nélkül ritkán távoznak.

Most beleszóltak a vitaközébe Olay Lajos, Szatmári Mór és Keszits Antal képviselők is, akik éles hangon tettek szemrehányást a küldöttség eljárása miatt. Kossuth is megszólalt újra és szelidebb hangon magyarázta, milyen méltatlanul érte őt ez a támadás. De Varga Istvánt már nem lehetett kapacitálni. Izgatottan fordult társaihoz:

— Lám, megmondtam, hogy maradjunk a szociálistáknál! Forduljunk hozzájuk megint!

A képviselőket nagyon kellemetlenül érintette a küldöttség dolga. Általában az volt a fölfogás, hogy itt szociálista támadásról van szó és Somsich gróft és Kossuth minisztert pedig felültették. A küldöttség csupán a kormányt és a mágnásokat akarta megvédeni s ez volt a kiesztelt támadás célja. Megjegyezzük, hogy a küldöttség átadta a memorandumot Kossuthnak, aki magával is vitte.

KÜLFÖLD.

A politikai helyzet Ausztriában. Az osztrák kormány legnagyobb gondja az, hogy a szabadelvű német pártok koalíciója létre fog-e jönni vagy sem. Ma az a jelentés érkezett Bécsből, hogy minél közelebb érkezik a képviselőház megnyitása, a terv elé annál több akadály tornyosul. A német liberális pártok vezetői szakadatlanul tárgyalnak, hogy elhárítsák azokat az akadályokat, amelyek a pártoknak közös klubban való egyesülését meghiúsítják. A szabad nagynémetek tegnapi nyilatkozata, amelyben a liberális német pártok összeolvadása ellen állást foglalnak, a többi német pártban nagy megütközést keltett, mert ez a nyilatkozat nagyon eltér a szabad nagynémeteknek ebben a kérdésben elfoglalt álláspontjától. A német liberális pártok maguk is belátják, hogy ez a koalíció észszerű, sőt szükséges, de mihelyt a megvalósulásról van szó, akkor a pártok azonnal ragaszkodnak különállásukhoz s a pártvezérek nem akarnak lemondani arról a tekintélyről, melyet nekik egy különálló párt elnöksége az osztrák politikai életben biztosít. A német pártoknak szétszakadása már a csehországi választásokon is megboszulta magát, mert ott a németek elkeseredetten küzdöttek egymással szemben s az a győzelem, melyet ennek folytán a csehországi német pártok egymással szemben ma is éreznek, nagyon meglehető, hogy most a választások után a koalíció létrejöhesse. Annál nagyobb baj ez a németekre, mert a cseh pártok koalíciója már létrejött s az összes cseh képviselők közös klubot fognak alkotni az új birodalmi gyűlésben. Minden valószínűség szerint a lengyel frakciók is egyesülnek, tehát egy nagy egységes szláv többség lesz a pártokra szakadozott németekkel szemben.

A sajtó üldözése Bulgáriában. A bulgár kormány folytatja a sajtó üldözését. Ujabbán ismét több nagy pártlap ellen emeltek vádat. A czankovista Dant főszerkesztőjét egy mérsékelt hangú cikk miatt fogták perbe. Az államügyész továbbá négy rendbeli vádat emelt a *Balkanszka Tribuna* Sztavov nevű munkatársa és híres bolgár karrikaturista ellen. A demokráta *Preporet* ellen is sajtópört indítanak. Ezek a lapok valamennyien a polgári pártok lapjai, egyik sem tartozik közülük a szociáldemokrata párthoz.

Készülő kormányválság Szerbiában. Dr. Vuics berlini szerb követ tegnap benyújtotta nyugdíjaztatása iránt a kérvényét. Ez a lépés Pasic szerb miniszterelnökkel felmerült konfliktusának következménye. Pasic és Vuics közt a konfliktus azért keletkezett, mert Vuics az ifju radikálisoknak segítségükre sietett a miniszterelnök ellen megindított harcukban. Az ifju radikálisok ugyanis már egy idő óta azzal vádolják Pasicot, hogy a volt ifju radikális Stojanovics-minisztérium ellen dolgozott, mikor ez a vámháború miatt Goluhowskival konfliktusba keveredett s hogy tavaly februárban Bécsbe utazott, hogy ott Vuics, az akkori bécsi szerb követ háta mögött Goluhowskitól kihallgatást eszközöljön ki a maga számára. Pasic ezt a szkupstinában határozottan tagadta. Erre Stojanovics egyenesen Vuicshoz fordult felvilágosításért, s ez azt felelte, hogy Pasic csakugyan kért kihallgatást Goluhowskitól, de a rendes utra utasított. Vuicsnak ezt a levelét közzétette az ifju radikális

Odjek, ami nagy izgalmat keltett egész Szerbiában. Pasics most az országban utazik s táviratilag jelentette ki, hogy Vuics állítása valótlán, Vuicsot minden valószínűség szerint misztifikálták, s felszólította, hogy nevezze meg, kitől kapta a hírt. Vuics erre egy berlini újságíró fogadott, akinek elmondta Pasicssal való konfliktusának történetét s azután így folytatta: „Goluchowski grófhoz fordultam s arra kértem, hogy közölje velem azt, amit Pasicsnak arról az igyekezetéről tud, hogy őt fogadja Goluchowski szíves volt felelni s azt írta nekem, hogy tudomása van arról, hogy Pasics azt a kívánságát fejezte ki, hogy vele találkozzék, de a közelebbi körülményeket nem tudja már megállapítani.“ Vuics azután így folytatta az újságíróval való beszélgetését: „Goluchowski grófnak tudomása volt tehát arról, hogy Pasics nála látogatást akart tenni. Rám nézve csak ez fontos. Magától értetődik, hogy Goluchowski gróf ennyi idő múlva nem emlékezhetik már a körülményekre. Becsületbeli kötelességemnek tartottam, hogy állásomat a király rendelkezésére bocsássam, s itt várom be ő felsége döntését.“ Péter szerb király még nem intézte el Vuics lemondó kérvényét. Megkísérik, hogy a közte és Pasics között támadt differenciákat kiegyenlítsék, de nem hiszik, hogy ennek az akciónak sikere lenne. Pasics most úgy igyekszik magán segíteni, hogy Protics belügyminisztert fölládozza s ezzel elejét vegye az ifju radikálisok obstrukciójának. Ezenkívül Vuics személyes barátait rá akarja bírni, hogy megmaradjanak a többségi pártban. A jól értesült körök nézete szerint Pasics ebben a dologban diadalmaskodni fog. Nagyon kedvező rá nézve, hogy az egész országban kívánják, hogy az Ausztria-Magyarországgal való kereskedelmi szerződés mielőbb létrejöjjön s attól félnek, hogy kormányváltás esetén a tárgyalás újra halasztást szenvedne. Vuics lemondása tehát még egyáltalán nem könnyített a Pasics-kormány helyzetén, s Pasics csak úgy tarthatja magát, ha Vuics elhatározza, hogy visszavonul a magánéletbe s a külföldön fog lakni. Ha azonban Vuics visszatér Szerbiába s részt vesz a politikai életben, akkor könnyen következhetik be miniszterválság. Vuicsnak ugyanis a kormánypártban igen híve sok van, s nem lehetetlen, hogy a kormánypártban szakadás fog beállni. Ha ezek az ifju radikálisok csak csatlakoznak, akkor a Pasics-kormány megbukott.

Forradalmi helyzet Montenegróban. A montenegrói forradalmi mozgalmak, egy raguzai jelentés szerint, a mostani Tomanovics-kabinet tulkapásaiban új tápot nyertek. A mozgalom most már magával ragadja a fekete hegyek minden néptörszét. Sok helyütt véres összeütközésre került a dolog, mely alkalmakkor többen elesetek. *A kormány az összes ellenzéki lapok szerkesztőit elfogatta és nyomdát bezáratta.* Legutóbb pedig a nikicsi ellenzéki párt két vezérét, Mamzics drt. és Dakovics Marhot fogatta el és kísértette egyenesen a börtönbe, mire a feldühödött nép több katonát agyonlőtt. A kormány elkövette azt a hibát is, hogy az előbbi alkotmányos kormány által kinevezett tisztviselőket elbocsátotta, ami általános mozgolódást keltett. Andojeviczban, Danilogradban és Rjehában a régi hivatalnokok távozása alkalmából véres zavargások voltak. *A nép elkeseredésének egyik fő oka a nagy szegénység is, amelybe a kormányok kizsákmányoló rendszerre döntötte.* Nagyon haragusznak a „sumadincz“ osztályra (akik Belgrádban végzik tanulmányaikat), mert ezek kiváltságosoknak tartják magukat. Egyes vagyonosabb montenegrói polgárok már is elhagyták hazájukat és Dalmáciába mentek, mert félnek a forradalom kitérésétől. Gravosában, Ragusában és Cattaróban sok montenegrói menekült van. Amellett az egész országban igen rossz a közbiztonság. Büntények és fosztogatások napirenden vannak és főleg a gyilkosságok szaporodnak. Már most előreveti árnyékát az a veszedelem, amely az orosz autoritás révén fenyegeti a fekete hegyek országát. A fejedelem is az események következtében nagyon bizalmatlan mindenkivel szemben. Így például legutóbb szó nélkül elbocsátotta hadsegédét, Zerovits Mihályt. A helyzet meglehetősen komoly és így az első alkotmányos esztendő mérlege meglehetősen kedvezőtlen. Miután a montenegrói kormány az összes ellenzéki újságok nyomdát szétromboltatta, a montenegrói nemzeti párt egy raguzai nyomdában manifesztumot nyomtatott huszezer példányban, amelyben a fejedelmet alkotmánysegéssel vádolja és a Tomanovics-minisztériumot nagyon élesen megtámadja és a

nemzet boszujával fenyegeti. A manifesztumot különböző utakon be akarták csempészni Montenegróba, de a hatóságok a határon tizenötezer példányt elkoboztak belőle és terjesztőit fogságba vetették.

A hágai konferencia és a japánok. A Reuter-ügynökség tokiói jelentése szerint a japán kormány titokban tartja azokat a kérdéseket, amelyeket a hágai konferencia alkalmával akar felvetni. Általános az a fölfogás, hogy a konferencia csekély gyakorlati eredménnyel fog járni. A londoni sajtó éppenséggel nem lelkesedik a konferenciáért.

Tarasconi Tartarinék. Nimesi jelentések szerint az elégedetlen vinczellérek egy része azt a tervet vetette föl, hogy szeparatistikus mozgalmat kell indítani. Franciaország több részétől gazdaságilag is, közgazdaságilag is el akarnak válni. A „mévente“ azaz a délfancia borok tultermelése az oka ennek a mozgalomnak, s a vinczellérek június 10-dikéig ultimátumot intéztek a kormányhoz. Ha addig a kormány kellő rendszabályokat nem léptet életbe, akkor a délfancia bortermelők meg fogják tagadni az adót, s több olyan rendszabályokkal fenyegetőznek, ami már határos a forradalommal. A bortermelők többek közt azt kérik, hogy a kormány korlátozza a cukoreladást, hogy ily módon a bor cukrozásának eleje vétesse. A nimesi szeparatistikus eszme nem igen komoly, mert Dél-Franciaország lakosai igen jó hazafiak, az azonban biztos, hogy ha a bortermelők keresztülvizik az adósztrájkot, az összes községi és kerületi tanácsosok lemondanak. Mindenesetre azonban tennie kell valamit a kormánynak, ha azt nem akarja, hogy a béziersi, perpignani és carcassonei békés tüntetések után a bortermelők végre zavargásokat is csináljanak.

Az indiai lázadás. Indiában a helyzet, amennyiben a külső benyomások után itélni lehet, a kormány legutóbbi erőyes intézkedései óta jelentékenyen javult. Egész Indiában a politikai helyzet sokkal nyugodtabb, mindazonáltal a szélső irányt követő újságok ellenséges cikkeket közölnek és kitérőkre, valamint az angolok elleni ellentállásra buzdítják a bennszülötteket.

A japánok Amerikában. Alig hogy elsímitották Japán és az Egyesült-Államok közt a kaliforniai iskolák miatt kitört konfliktus, a Szanfranciskóban kiütközött japánellenes zavargások ismét fenyegetik a két állam közt a barátságos egyetértést. Szanfranciskóban olyan állapotok uralkodnak, melyek határosak az anarchiával. A városban elkeseredett pártküzdelmek folynak. Schmitz polgármestert s a községtanács több előkelő tagját megvesztegetéssel vádolták, anélkül, hogy eddig távoztak volna hivatalukból. Nemrég egy lovasuti sztrájk tört ki, s ez alkalommal a csöcselék kirabolta a japánokat, szétrombolt egy japán vendéglőt és egy japán fürdőt. A rendőrség nem lépett közbe, s azt mondta, a sztrájkjal igen sok dolga volt. Azóta állandóan fenyegetve van a japánok élete és vagyona. Most Newyorkból azt jelentik, hogy Rooseveltnök tudatta a kaliforniai kormánnyal, hogy katonaság fog közbelépni, ha nem szűnik meg a japán vendéglősök fosztogatása és elpusztítása. *Az elnök kijelentette, hogy nem fogja tűrni, hogy helyi hatóságok gyöngesége miatt állami szerződéseket megszegjenek.* A szan-franciskói kormányzó parancsot kapott, hogy a csapatokat készen tartsa. A londoni „Times“-nek egy new-yorki távirata szerint az amerikai külügyi hivatal a következő Tokióból sugalmazott táviratot teszi közzé: *A „japáni hírlapok ezidőszentint még nyugalomra intik a lakosságot a szanfranciskói eseményekkel szemben.* Mindezzal azonban csakis a Rooseveltnök és kormánya ellen megnyilvánuló bizalomnak tulajdonítható, mindamellett még a legkonzervatívabb elemek is tartanak attól, hogy az ehhez hasonló esetek ismétlődése komoly következményekkel járhat a két állam közt. *A „Times“ szerint a szanfranciskói lapok ezzel ellenkezőleg mindent elkövetnek, hogy az összeütközés megtörténjék.*

Osztatlan hivatali munkaidő.

Budapest, május 29.

Közgazdasági életünk uralkodó jogelve, a XX. század jelszava, hogy az idő pénz és gazdasági termelésünket minden téren olyképen kell berendeznünk, hogy minél kevesebb idő alatt minél nagyobb eredményt érhesünk el. A földművelés, ipar és kereskedelem terén csak úgy győzött a belterjesség, mint a hivatali szobákban. Nem tekinti ma a főnök egyedüli cél gyanánt azt, hogy olcsó kisfizetésű hivatalnokok kora reggeltől késő estig görnyedjenek az íróasztal felett, egy-egy levél leírása előtt kábult fölvel gondolkodva a használandó szavak fölül, hanem ma már minden főnök arra törekszik, hogy az irodában kevés számú, jó fizetésű, szellemi képességének teljességében működő tisztviselők dolgozzanak. Nemcsak az elmélet, a gyakorlati élet is rákényszerítette a hivatali főnököket ezen tétel elfogadására. Az élet fokozódó terhei folytán a munkabérek (fizetések) emelkedtek, ami igen természetes dolog, mint-hogy a teljesített munka értékének alsó határát mindig az előállítási költség képezi. Igen ám, de a magasbódott fizetési igényeket a vállalat csak úgy tudja kielégíteni, ha a munka értékben (minőségben, mennyiségben) megfelelően nő. A gazdasági élet különben is oly magas fokú nyilvánulástu lett, hogy az ugynevezett gépmunkák mindentűtt a minimumra redukálódtak és a legkisebb állás betöltése is a helyzet teljes ismeretét és magasabb szellemi erő kifejtését követeli meg. Az ilykép átalakult gazdasági helyzet, ha szellemileg teljesebb erő kifejtést igényel is a tisztviselőktől, mint azelőtt, viszont azonban felmenti őket attól, hogy állásuknak rabszolgái legyenek. Azelőtt a hivatalnokok ideális típusát abban a szórakozott, örökké szürke papapléval járó, szemüveges, szakállas bácsiban látták, aki reggel fél 8 órától este 9 óráig szüntelen az íróasztal mellett volt, déleledjére 1 órát sem szánva. Hogy az ilyen ideális tisztviselő örökké kis látkörü maradt, nem művelte magát, gépies munkán túl többet nem volt képes végezni — az mellékes volt. Az új élet fordított a helyzeten. Ami gépies munka van, azt végzi az írógépben a gépkisasszony, akitől azonban szintén megkövetelik már, hogy gyorsírást tudjon és az egész ügykört átlássa. A tisztviselők többi nagy kontinensétől pedig éppenséggel a legnagyobb szellemi munkát követelik meg és joggal, főnökei, kiknek nem imponál (nem is követelik meg) a korá reggeltől késő estig való robotmunkát, hanem csak azt nézik: mi volt az eredmény? Az a tisztviselő, aki iskoláit végezve, megáll, nem tanul többé, hamar kikopik, senkinek nem kell. Modern tisztviselőnek örökké kell tanulnia. Igen ám, de hogyan? Miként tegye ezt meg hivatali elfoglaltsága mellett?

A modern irányzatok megadták a választ. Ugy kell beosztani a hivatalos órákat, hogy anélkül, hogy a munkaproduktum ezáltal kisebbítettnek, a tisztviselő egész ideje lekötve ne legyen. A kora reggeltől késő estig való dolgozás nem eszmény többé, kevés magasabb gondolkozásu főnök van ma már, aki ne lenne tisztában azzal, hogy nem a munka előnyére, hanem csakis hátrányára van a szellemi erő fizikai túlfeszítése. Eredményes munkát csak okszerű időbeosztás mellett lehet elérni. Ilyen okszerű beosztás csakis az egyhuzamban való munka mellett lehetséges. Mindentűtt, ahol kipróbálták, a rendszer előnyei rögtön jelentkeztek. A tisztviselők kedvvel, ambícióval dolgoznak, sietve feszítik meg ereiket, hisz tudják, hogy a délután nagy része tisztán az övék lesz. De könnyebben is dolgoznak, mert a délutánokat okszerűen használják fel, olvasnak, tanulnak, ami fejlesztí képességüket, mely a könnyű munka záloga. Anyagilag is előnnyel jár a tisztviselőre a helyzet, mert nem kénytelen a rendszerint drága helyen fekvő hivatal közelében lakást venni (persze udvarit, egészségtelent), hanem kimehet esetleg a város periferiájára — egészséges, kellemes vidékre.

Sokkal több czikk jelent már meg e tárgyban, semhogy szükségének vélnök annak bizonyítását, hogy okos, előrelátó hivatali főnök nem lehet el-

lensége az egyhuzamban való munkaidőnek, amely az ő érdekeit épügy szolgálja, mint az alkalmazottaiét. E kettő összeegyeztetése pedig kell, hogy czélul tüzessék ki minden főnök által. A társadalmi és gazdasági élet organizmus, amelyben — mint az emberi szervezetben — összhangnak kell uralkodnia, különben beteg az egész állapot. Te-remsük meg ezt az összhangot gyorsan, sürgősen; indítsuk meg újból a mozgalmat a hivatalos óráknak egyhuzamban való tartása érdekében.

Lám a Magyar Országos Központi Takarékpénztár, amelynek humánus és előrelátó igazgatóságára rögtön elfogadta a reformot, legkevésbé volt kénytelen megbánni ezt. Köztudomásu, hogy ezen takarékpénztár tisztviselőinek működése a legeredményesebbek egyike. Mi idézte ezt elő? Az, hogy az igazgatóság nem zárkózott el a tisztviselők jogos kívánsága elől; hanem felszólítás nélkül teljesítette azokat. Lehetetlen, hogy a többi bankok, intézetek és egyéb vállalatok rövidlátók legyenek. Nem kevesebbet akarnak a tisztviselők dolgozni, csak azt kívánják, hogy munkaerejüket okszerűen használják fel.

Aktuális a kérdés, most foglalkoznak a pénz-pénztézetek igazgatói a kérdéssel, 2 egyesület, az Országos Tisztviselő Szövetség és a Pénztézet-tisztviselő Egyesülete küzd az ügy helyes megoldása érdekében, bizalommal, hittel várja a döntést a tisztviselő társadalom, amely modern gondolkodásu, a kor szellemi szintjén álló főnökök részéről csak egy lehet: az osztatlan hivatalos munkaidő általános behozása.

Dános Géza.

EGYHÁZAK.

(A tiszántúli egyházkerület) mafolytatta tanácskozásait. A két új bölcséleti tanszékre ejtették meg a szavazást. A klasszika filológiai tanszékre dr. Fiók Károly budapesti egyetemi magántanárt a magyar irodalom tanszékére dr. Papp Károly budapesti főgimnáziumi tanárt választották meg. Az albizottság a főiskola tulajdonát képező fél-milliót érő tiszadadai birtokot eladni véleményezi. Az erre keletkezett nagyvitában felszólalt gr. Tisza István és azt mondta, hogy nagy veszélyt lát abban, hogy az egyház eladja birtokait. Szerinte ez anyagi fundamentum. Ellenindítványt tesz. Haendl Vilmos akadémiai igazgató reflektál Tisza szavaira, kinek indítványát nem fogadhatja el. Ajánlja, hogy a birtokot parcellázva adják el. Az egyháznak kötelessége a református kisbirtokosok számát növelni. A közgyűlés elfogadta Tisza ellenindítványát. A tanácskozást holnap folytatják. Délben gróf Dégenfeld Imre tiszteletére banket volt, melyen részt vett gróf Tisza István és Thaly Kálmán is.

(Urnapi körmenetek.) A holnapi ünnepnapon három helyen tarják meg az urnapi körmeneteket. A budavári koronázó Mátyástemplomban, a belvárosi főplébánia- és az óbudai plébánia-templomban. A többi plébánia-templomokban és a szerzetes rendieknél ez egyházi ünnepélyt vasárnap, június 2-án tartják meg.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Szeged városának köztörvényhatósága ma tartott rendes közgyűlésén a köztörvényhatóság tulajdoni többséggel kimondotta, hogy pártolja a virilista intézmény reformálását. Egy törvényhatósági bizottsági tag indítványára kimondotta a törvényhatóság, hogy Reiner József főkapitány elhunytával megüresedett főkapitányi állás dotációját fel-emeli. Főügyészre tulajdoni többséggel Thuróczy Mihály ügyészre választották meg. A felső központi plébánosi állást Niedermayer Antallal töltötték be. Nem minden érdekesség nélkül való a köztörvényhatóság azon határozata, melylyel kimondja, hogy vendéglőkben és kávéházakban 30 évnél fiatalabb pinczérnőket alkalmazni szabad. Ezzel ellensúlyozni akarják a mind gyakrabban ismétlődő pinczérstrájkot. — Gr. Andrássy Gyula belügyminiszter a szegedi városi tisztviselők drágasági pótlékát olyképen hagyta jóvá, hogy az nem

egy összegben, hanem havi részletekben fizetendő. A tanács elhatározta, hogy újból felírja a miniszterhez, kérve annak egyszerre való kifizetését. A drágasági pótlék 92,000 koronát tesz ki.

Kassa város törvényhatósági bizottsága ma délután 4 és fél órakor Szalay László főispán elnöke mellett rendes havi közgyűlést tartott. Az elnök főispán a gyűlés megnyitása után kegyeletes szavakkal emlékezett meg Bubics Zsigmond püspöknek Kassa város körül szerzett érdemeiről. Eder Ödön polgármester indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a püspök emlékéét jegyzőkönyvileg megörökíti. A havijelentés tudomásul vétele után elhatározta a közgyűlés a Fő-utca és a Deák-utca járdáinak aszfaltozását, továbbá ingyen-népfürdő létesítését. Több apróbb tárgy elintézése után a közgyűlés 7 órakor véget ért.

Hunyad vármegye ma tartotta tavaszi közgyűlését, amelyen dr. Leitner indítványára kimondották, hogy csak oly építésznek adnak törvényhatósági munkát, aki az Építőiparosok Országos Szövetségének tagja. Ezzel a határozattal az itteni építőstrájkot akarják ellensúlyozni és ezért a határozatot közlik az ország többi törvényhatóságaival abból a czélból, hogy ezek hasonló határozatokat hozzanak. Végül felhívja a főispán az összes hatóságokat, hogy a koronázási jubileumi ünnepet tartásuk meg.

Hazai régi büntetések.

Budapest, május 29.

A magyar művelődéstörténetnek, fájdalom, nagyon elhanyagolt mezején évek is elmúlnak, míg egy-egy újabb kutató akad. És mikor a napokban először láttam meg azt az 1377 oldalas két hatalmas kötetet, melyet Vajna Károly, a budapesti gyűjtőfogház igazgatója irt *Hazai régi büntetések* címmel, első sorban a bámulat fogott el, hogy nálunk ilyen munka megírására is vállalkozott valaki s mikor aztán átnéztem, örömmel láttam, hogy ez a két kötet szinte páratlan szorgalommal gyűjti össze mindazt, ami régi büntetési jogunkra és szokásainkra vonatkozott s nemcsak a hazai levéltárakat és a külföldi szakbavágó munkákat, hanem még a népdalokat is figyelembe részesítette s még azokból is érdekes és tanulságos eredményeket tudott leszütni régi börtönviszonyainkról. Ez a fejezet tulajdonképpen csak Mária Terézia koráig terjed visszafelé. Megírja az első magyar fegyháznak, a Szempcezen létesült, onnan Tallósra s utóbb a szegedi várba áthelyezett „fenyítőháznak“ s a zengői „fonóháznak“ történetét, melyről nálunk eddig még a szakemberek is alig tudtak valamit, legalább két éve, mikor Budapesten a nemzetközi börtönügyi kongresszus volt, ilyen retrospectiv előadást nem tartott senki hazai tudósaink közül.

Roppant érdekes volt II. József császárnak kísérlete, hogy a halálbüntetés helyett *hajóvontatást* rendelt el s ezzel a súlyos büntetéssel akarta a halálbüntetését helyettesíteni. 1787. március 12-én rendelte el ezt a császár. Oka ennek nemcsak a császár humanizmusában keresendő, hiszen már 1777-ben Mária Terézia idejében honosították meg ezt, mint a szabadságvesztés büntetés sulyosítására szolgáló közmunkák legsúlyosabb nemét, hanem azért, mert egyrészt a börtönök zsúfoitva voltak, másrészt pedig József császár 1783-ban ismét beutazván az országot, azt tapasztalta a végvidékeken, hogy az élelmiszerek és egyéb cikkek, nevezetesen a réz, vas, és só szállítása a Dunán és mellékfolyóin milyen nehézséggel jár. A részszállítást provinciális hajómesterek és vállalkozók eszközölték. A söt Szegedtől Zimonyig vitorlás hajókkal szállították, Zimonyon, Bródon, Gradiskán át lovakkal huzatták. A réz szállítására Zimonytól Komáromig szintén vontató lovakat használtak. A hajózás Zimonytól fölfele a Száván és a Kulpán, továbbá a Dunán és a Tiszán, nem kevésbé Aradnak és Erdélyben a Maroson nagyon nehéz volt s az a bántás és károlyvárosi végvidékek katonai szükségleteinek fődözésére, valamint a kereskedelem érdekében évenként való szállítások alkalmával részben csupán a vontatás által volt keresztülvihető. A császár tehát elhatározta, hogy a hajók vontatására rabok alkalmazandók és 1783. augusztus 17-én elrendelte, hogy e végett Zimonyban, Szegeden, Bródon, Gradiskán és Sziszeken 50—50 rab számára tömlőczök-

ról kell gondoskodni, „amelyek ezen gonosztevőknek való, épp olyan sulyos, mint biztos, jelesen földalatt levő és csak szelelő lyukakkal ellátott börtönök legyenek. Egy 1787-ből eredő leírás is van az országos levéltárban a hajóvontatás borzalmairól, amelyben meg van írva, hogy ezt a büntetést egy-két éven tul nem bírta ki senki, s 1786-ban negyvenhat rab közül Péterváradtól Szegedig huszan utközben haltak el.

Hajóvontatáson kívül csatornázásra is használták a rabokat, még pedig két ízben. Először 1783-ban a Béga-csatornának szabályozása, másodsor pedig a Ferencz-csatornának 1794-ben megkezdett ásása alkalmával. A politikai foglyokra pedig a gályarabságot alkalmazták, még pedig 1675-ben a protestáns papokra. Ez addig ismeretlen intézmény volt, sőt 1671-ben I. Lipót Ausztriában is megszüntette. Hogy nálunk a protestáns papokra mégis ez a büntetés alkalmaztassék, Szélepcsényi Györgynek, Kollonics legbuzgóbb segítő-társának agyában született meg. Szélepcsényi 22 évig szolgálta az udvart mint kancellár, aztán mint kalocsai érsek, legutóbb mint esztergomi érsek és kir. helytartó. Egy-egy protestáns papot 50 aranyért adtak el gályarabnak spanyol gályákra, s onnan szabadította ki őket Ruyter holland eredetű belga admirális.

A szabadságbüntetés sulyosításaképpen mint testi büntetést alkalmazták a testi fenytéket, a bőjtöt, a kéz- és lábvasat, lelánczolást, a derékvasat, a magánelzárást, és a szeszes italok eltiltását. De voltak megszegényítő büntetések is. Ilyenek voltak a megbélyegzés, a pellengér, a haj és szakáll lenyírás s a közmunka. A paráznaságot szalmakoszorúval büntették. A teherben levő s e miatt testi büntetéssel nem sujtathó kicsapongó nőkre szabták ki a paczalvetést, amely abból állt, hogy az elítéltnak paczalt vetettek a nyakába, s úgy kergették ki a városból. Kecskeméten volt szokásban. A városból való kicsapás sulyosításául nemcsak szalma-koszorú tettek adelinkvens fejére és paczalt vetettek a nyakába, hanem harasztot vagy szénát is szoktak kötni a fejére, illetőleg a nyakára. A Kaloda néven ismeretes büntető eszköz már Szent László királyunk idejében használatos volt s fennmaradt egész a jobbágyosság megszüntetéséig. A pellengér vagy szégyenfa, szégyenoszlop, melynek sok példánya maradt főn hazánkban és amely rendszerint a piacon, néha a községházának udvarán, vagy a czinteremben állott, többnyire kőből építve, a megbecstelenítő büntetések jelképe volt. A megszegényítő büntetések közül tehát azok, amelyek egyszersmind megbecstelenítő hatásuk lévén, a hóhér által hajtattak végre, a pellengér előtt történtek. Mert a becsületvesztés a közvélemény szerint két tényezőtől függött, attól t. i., hogy a büntetés hol és attól, hogy ki által hajtatót végre. Ugyanazt a büntetést, pl. a megcsapatást, ha poroszló végezte, az csak megszegényítő volt, míg ellenben ha hóhér hajtotta végre, akkor annak becsületbevágó hatása volt. Éppen ilyen különbség volt abban, hogy valakit a malomajtó mellett, vagy pedig a pellengérenél tettek nyakvasba. A szégyenoszlop különben már a XIII. században ismeretes volt nálunk. Selmeczbánya város IV. Béla király korában a jogkönyvében már megemlékezik róla. Akit pellengérré állítottak, annak szokásban volt szégyenkövet vagy szégyentáblát akasztani a nyakába. Néha pellengér-álarczot is nyomtak a fejébe, vagy a nyakába akasztották a lopott holmit, aszerint, hogy mit követett el. A szégyen-táblára rá volt írva a delinkvens büne, esetleg neve is. Olykor festett kép is illusztrálta azt. Mint a székesfehérvári és a dévényi szégyentáblán. Előbbire egy tehén van festve, tehátolvaj számára készülén, az utóbbin egy szájból kilógó hosszú nyelv látható a pletykaságot jelképezvén. A szégyentábla különben nemcsak a pellengérenél szerepelt. Komáromban pl. Farkas Istvánnak káromkodásért a nyakába kötött táblával, melyre vétke föl volt írva, a plébánia-templomban kellett állania három vasárnapon.

Kényszerű séta vagy meghurczolás abból állott, hogy a tolvajnak a lopott holmit a háttára kötötték és úgy kísérték végig a falon, mialatt az éjjeli őr folyton fujta mögötte a hosszú kürtjét. A

szégyenketrecz vasrudakból vagy faléczekből állított össze. Ilyképen tehát átlátszó rácszatból álló, embereknek készült ketrecz volt. Ebbe szokták az éjjeli csendzavarókat és nyilvános botrányt elkövetett egyéneket, továbbá a kerti, mezei és vásári tolvajokat bezárni és a köznép bémészködésének kitenni. A fa-ló és fa-szamar nem szolgált eredetileg a testi fenyték végrehajtására, hanem oly megbecsülettel rendelésére volt, mint a pellengérnek, ráültették t. i. a bűnöst a fa-lóra és ille ott kellett maradnia, néha hosszabb ideig, miáltal a közneveltség tárgyává tették. Keresztrefeszítés alatt nem a rómaiaknál szokásos halálos büntetés, hanem olyanszerű megszégyenítő testi büntetés értendő pl. mint a kikötés a katonaságnál.

A régi magyar büntetőjog egyik legsúlyosabb büncselekménye volt a házasságtörés. Büntetése fejvesztés volt. Ennélfogva rettenetes vád volt valakire azt mondani, hogy vétkezett a köteles hűség ellen. Akit vádoltak, annak a feje kockára volt téve. Ha a vád nem volt igaz, ha a pletykamondó nem tudta azt bebizonyítani, akkor a rágalmazónak a nyelve kivágatott. Később ezt a törvényt annyiban szelídítették, hogy a nyelvkivágás helyett a hóhér lakatot csukott a rágalmazó kihuzott nyelvére s úgy vezette végig az utcán a nép szemelátára. S ezt a törvényt szigoruan megtartották. A büntetési nemek közé tartozott az önmeghazudtolás is. A tárnoki jog értelmében ugyanis a jó hírnév megkisebbitő büntetése a nyelvkimetszés volt, azonban ettől megszabadulhatott az elítelt, ha bizonyos meghatározott és triviális formák közt nyilvánosan visszavonta sértő vagy rágalmazó szavait és magát hazugnak nyilvánította. Werbőczy Hármaskönyve azután „nyelvváltsággá”, pénzbüntettségé alakította át az eredeti barbár büntetést.

Egyetlen *speciális magyar* büntetési módot ismerünk, az u. n. eklézsia-követést. Ez az egyházi eredetű büntetés a reformált vallás révén terjedt el és vétetett át a világi törvényhatóságok által ott, ahol a református vallásnak túlsúlyban voltak. — Allott pedig ez a büntetés abból, hogy a bűnöst az istenítisztelet alkalmával egy fekete székre ültették, vagy a szószék mellé állították háttal a nép felé és fekete posztóval leborították. Így járt a bűnbánó a templomba egy hélig s akkor az istenítisztelet után a pap megkérdezte tőle, szánja-e bűneit, igéri-e, hogy feddhetlen életet él, felolvassa előtte a bűnbánati könyörgést, melyet tartozott utána mondani, és abszolválta. A XVI. és XVII. században a legkisebb vétségért is eklézsiait kellett követni, a XVIII. században már leginkább a parázneságot fenytették vele, míg végre II. József elűrtölte.

Mozgó képek.

Urnapiján.

Gyerekkoromban sokszor összezavartam a fogalmakat, így az Urnapjáról is azt gondoltam, hogy az Uristen akkor tartja a nevenapját. A reggeli imám után nem is mulasztottam el az ártatlan szívből jövő jókívánságot:

— Isten éltesse az Uristent!

Az is sok fejtörést okozott nekem akkoriban, hogy míg itt a földön a falusi májster urtól a Bécsben székelő királyig mindenki ur, a menyországban csak az Atyáistent, az Ur Jézus Krisztust és a Szent Lélek Uristent illeti meg ez a megszólítás.

Nem tudtam elképzelni, hogyan érheti be odafönt a gróf, a herceg, a császár is, az egyszerű „néhai”, vagy „boldogult” (a legjobb esetben: „dicsőült”) jelzővel, amikor idelelen a méltóságos, kegyelmes, felséges titulus járt ki nekik. Hiszen ezért — így morfondóroztam — nem érdemes jónak lenni, — mikor tudvalevőleg „az ur, a pokolban is ur”.

Azóta sok év mult el, de még most is azt tapasztalom, hogy ezen a nyomoruságos sártekn az uraknak van a legjobb dolga. Ezért iparkodik mindenki urrá lenni. Hiszen még a bagoly is ur a maga odújában, éppen úgy, mint a kakas a maga szemétdombján.

A jó feleség is azzal tiszteli meg a férjét, hogy kellő áhitattal és meleg szeretettel azt mondja neki: — Uram!

Már az olvasni tanuló öklömyi fiucska is azon kezdi a silabizálást:

— Ir ur? ... Ur ir.

Az iskolában azzal különböztetik meg, hogy az alsó osztályokban tegezik, a felső osztályokban önzik és az egyetemen már — urazzák.

A katonáknál a közembert még csak a „gyalogos”, a „huszár”, a „tüzér” megszólítás illeti meg, de amint egy fehér posztócsillagot varrhat a galléjára, már alantaisai „freiter urnak” tisztelik.

Minket, magyarokat — különbség nélkül — megillet ez a jelzés. A képviselőházban, tehát az ország színe előtt hangzott el ez a nyomatékos kijelentés:

— Ebben az országban pedig csak a magyar az ur!

Ez nagyon lélekemelő, büszke mondás. Sajnos, hogy Bécsben nem igen akarják elismerni. No, de az egyszeri adoma mintájára azzal kárpótoljuk magunkat, hogy egymást nevezük (legalább is) nagyságos urnak.

Különbben ebben is a „hang teszi a zenét.” Sokan sértődnek meg amiatt, ha nyilvános helyen, valami henczergő fráter, recsegfeli:

— Urrramm!

Valamint az is pofonszámba megy, amikor azt mondják:

— Hallja — az ur!

Diáknak, mint tudjuk, az ur dominust, a szolga servust jelent és mégis bizonyos körülmények között milyen sértő az ilyen beszéd:

— Szervusz! ... Hogy van, dominusz?

(Pedig hát a megszólító magát szolgának, a megszólítottat urnak vallja.)

Az uri előjogoknak, kiváltságoknak „a régi jó időben” se szeri, se száma nem volt. Mint valami ijesztő lidércnyomásra gondolunk a szerencsésen kiküszöbölt urbérce. (A „ur dolga” ellen most indítottak hadjáratot a cselédtörvény tárgyalásánál.)

Nagyon fiokozatos volt az „uri jog”, mely a primurók kedvelésére vezethető vissza. Minden városban volt külön Uri-utca, Uri-kaszinó; (Ausztriában a népképviselővel szemben még ma is van — Urakháza); a szenvedélyek között kiválók az — uri passzió; az uri becsületről azt tételezik föl, hogy különb a többinél és az uri ember különös tiszteletre számíthat. (Bár én úgy szeretem, ha azt mondhatom róla: emberséges ur.)

Még a természet terményei közt is találkozunk uri dolgokkal. A vargányát uri gombának is nevezik (éppen nem a bolondgombák csoportjából való); a sítói való uri tök — mely össze nem téveszthető az uri fejjel és az uri zab ... a legkeresettebb takarmányfűvek egyike.

Ujabbban demokratikusabb világ hajnalodik. Az urhatnáság ugyan még nem csökken, de már több jelenség arra mutat, hogy a társadalmi nivellálás munkája megkezdődött. Ebben is a sajtó a főérdem. Magyar lapban senkit sem urazunk — még a királyt sem. Csak gunyt jelent, ha ilyenformán aposztrofálunk valakit:

„A képviselő ur abban a véleményben van! ... Az osztrák urak azt hiszik, hogy megijedünk fenyegetésüktől! ... A nemzetiségi urak meglepedkeznek arról, hogy ... stb.”

A színlapok a régi időben a szereplőket urazták, kisasszonyozták. Ezt a szokást már régóta szüntették.

A francia forradalom egyszerűen kivégezte az „ur”-at és a „polgártárs”-sal helyettesítette. Legújabbban a szociálisták éppen a polgárság, a bourgeois-ek ellen indítottak irtó háborút. Ma már tehát a „polgártárs” megszólítás éppen olyan népszerűtlen, mint az „ur”.

Remélem, hogy ez a társadalmi mozgalom azt fogja eredményezni, hogy megszűnik az urak, szolgák, parasztok, polgárok szerint való osztályozás s hogy végre elkövetkezik az „ember” megbecsülése s hogy minden „kegyelmes” czímnél szebben fog hangzani, ha így szólítjuk meg egymást — „embertárs”.

De ezzel egyidejűleg az is kívánatos, hogy míg most az Urnapján csak egyesek léphetnek az Urasztalához, urvacsorájára, ezentul minden istenadta napon minden ember fiának legyen — terített asztala.

Bosta.

Olvasóinkhoz.

Az Egyetértés négy évtized óta előharczosa az önálló, független Magyarországnak. Negyven esztendő óta a nyomtatott betű hatalmával küzd azért az ideálért, hogy ez az ország külső hatalmaktól nem függő, szabad nemzeti állam legyen.

Bibliánk: Kossuth Lajos szintiszta hagyományai: a függetlenségi eszme és a szabadelvűség. E program kivívására, e cél szolgálatára lelkes újságrögárda csoportosult. Az

Egyetértés minden egyes száma a magyar zsurnalisztika termelésének legjavát nyújtja olvasóinak. Uj modern formájában az Egyetértés a legnagyobb, legtartalmasabb magyar napilap, mely régi tradícióihoz hiven, a legelőkelőbb pozíciót foglalja el a magyar zsurnalisztika organumai között.

Az Egyetértés cikkei elsőrangú zsurnaliszták tollából származnak. Hírszolgálatá az egész országot behálózza. A belső gárdán kívül a vidéki és külföldi tudósítók és külső munkatársak sokasága áll a lap szolgálatában. Tárczarovata magas irodalmi nivón áll. A redakció napról-napra a legrészletesebben, a legjobban informáltan és a legváltozatosabb irodalmi alakban dolgozza fel a politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági eseményeket. Kiki a maga helyén tevésege, ambíciója és munkacréje teljes kifejtésével áll olvasóink szolgálatában, hogy mindenkor a szive-lelke legjavát adja.

Kéthetenként minden előfizetők teljesen díjtalanul kapja a Hevesi József szerkesztésében megjelenő Magyar Szalon folyóiratot, mely szépirodalmi és aktuális dolgozatának gazdagsága és illusztrációi változatossága révén mindenkor a magyar család legkedveltebb vendége.

Ilyen lelkesült gárdával, alakjában megújodva indul az Egyetértés új útjára. Nagy munkájához az erőt és kitartást olvasóinak növekvő szeretetében fogja keresni és megtalálni.

Az Egyetértés, hogy minél jobban és eredményesebben harcolhasson elveit és hogy a lapot mindenki részére hozzáférhetővé tegye régi előfizetési árát leszállította.

Az Egyetértés előfizetési ára ezentul:

Egész évre 40 korona helyett 28 korona, félévre 20 korona helyett 14 korona, negyedévre 10 korona helyett 7 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest. IV., Vármege-utca 11. szám, ahová az előfizetési pénzek küldendők.

TÁVIRATOK.

János Albert herceg megválasztása.

Schwerin, május 29. (Saját tudósítónktól.) János Albert megválasztott braunschweigi régens elnöknek Vilmos császár üdvözölte rendkívül megleghangu táviratban, ami annál nagyobb feltűnést kelt, mert a császárnak nem János Albrecht herceg volt a jelöltje. Az új régens összesen tízezer gratuláló sürgönyt kapott s Ferencz József király is szerencsét kívánt megválasztásához. János Albrecht herceg 500.000 márkát adományozott jótékony célokra Mecklenburg-Schwerinnek.

A „Nordd. Allg. Ztg.” arra a hirre, hogy János Albert mecklenburg-schwerini herceg a jövő szombaton a wilignadi kastélyban fogadja a braunschweigi országgyűlés küldöttségét, a következőket írja: Ezek után kétségtelen, hogy a herceg a választást elfogadja. A német lapok kommentárjai annak a meglepedésnek adnak kifejezést, amelyet a kérdés illeten megoldása a legszélesebb körökben keltett. Mi is örömmel üdvözöljük a választást, amely bevált, a birodalomhoz hű gondolkodásu fejedelmre esett és őszintén óhajtuk, hogy az új régens megvalósítsa mindazon reményeket, amelyekkel a braunschweigi hercegség lakossága, valamint az összes államok hazafiasan érző férfiai Albrecht János herceget trónralépése alkalmából üdvözlik.

A nagyhercegség államügyészsege vádat emelt a sachsenbergi tébolyda ápoló- és hivatalnokszemélyzete ellen éveken át folytatott sikkasztások miatt, a melyeknek összege meghaladja a millió márkát. A vádlottak négy hónap óta fogszágban vannak.

Az osztrák választások után.

Bécs, május 29. (Saját tudósítónktól.) A „Wiener. Allg. Ztg.“ közli, hogy a szabadelvű német pártok nem fogadják be a szövetségbe a Bécsben megválasztott három szabadelvű német képviselőt, báró Hockos, Kuranda miniszteri tanácsost és Ofnert. Nem titkolják, hogy ezt a határozatot a szabad nagynémetek és a német agráriusok erőszakolták ki. Kurandával szemben azt hozzák fel a kirekesztés okául, hogy zsidó, báró Hockot gyűlölik, mert szabadgondolkodó és a szociáldemokratákkal rokonszenvez, Ofner pedig zsidó is, szabadgondolkodó is. Ez a határozat a „Wiener Allg. Ztg.“ értesülése szerint nagy elkeseredést keltett a cseh- és morvaországi zsidó választók közt, akik a német jelöltekre szavaztak. Arról még nem döntöttek a német szabadelvű pártiak, hogy mit fognak kezdeni dr. Licht és Redlich képviselőkkel.

Báró Hock és Ofner képviselők ma a pénzügyminisztériumban jártak, hogy interveniáljanak a büntetésből sürgősen áthelyezett három képviselő-jelölt-hivatalnok érdekében. Korytowski pénzügyminiszter azt felelte, hogy a rendeletet nem vonhatja vissza, mert az meglazítaná a fegyelmet, de különben is az áthelyezés nem politikai okokból, hanem szolgálati érdekből történt. Hasonlóképpen nyilatkozott Spitz-Müller országos pénzügyigazgató-helyettes is. Hietzingben ma nagy tiltakozó gyűlést tartottak a hivatalnok-képviselőjelöltek esett sérelme miatt. A gyűlésen több szociáldemokrata képviselőn kívül báró Hock és Ofner is megjelent.

Aschban a szociáldemokrata munkások fenyegetőznek, hogy kilépnek a katolikus egyházból, mert sok katolikus munkás Schuhmeyer ellen szavazott.

A Zeit estilapja szerint a keresztény szociálisták Weisskirchner városi igazgatót fogják jelölni a reichsrath elnökségére. Eleinte Ebenhoch volt a legkomolyabb elnökjelölt, de hívei és a keresztény-szocialisták közt ellentétet támadtak s azért nem is lépnek be a keresztény-szocialista szövetségbe. Abban az esetben, ha a keresztény-szocialisták Weisskirchnert jelölik elnöké, akkor a szociáldemokraták Pernerstorferet kandidálják első alelnökké. A német polgári pártok mindkét jelöltséget ellenzik.

Németország tengeri politikája.

Berlin, május 29. Dr. Mühlberg külügyi államtitkár helyettes az angol újságírók tiszteletére a zoologiai kertben rendezett banketten beszédet mondott, melyben elsősorban czáfolta a külföldi, köztük az angol lapokban is elterjedt azon híreszteléseket, melyek a világbékének Németország részéről való nyugtalanításáról és fenyegetéséről szólnak. Érthetetlen az a szemrehányás, hogy Németország titkolja flottaprogramját és rejteti céljait. A flottaprogramot az 1900. évi június 14-én hozott flottatörvény állapítja meg és azt ismeri az egész világ. Az objektív ítélet az angol hadiflottával való összehasonlítás meggyőzőhetéről, hogy a német tengeri haderőt csak a tengerpartok védelmére és a tengeri kereskedelem szolgálatára szánták. Tévedés az, hogy Németország politikájában ne volna állandóság. Aki figyelemmel kíséri, annak be kell látnia, hogy mindenütt csak a nyitott ajtó politikájának célját követi. Éppen ebben a pontban, ebben a politikában találkozhatik Németország Angliával. Ez az a hid, a melyre közösen léphetünk és a közös munkában kezdet nyújthatunk egymásnak, anélkül, hogy ezáltal csorbítottatnának azok a barátságok és azok a szövetségek, a melyek az önk birodalmát más nemzetekkel egybekötik. Dolgozzunk közösen azon, hogy a kölcsönös megértést és a kölcsönös tiszteletet nemzetünk sajátosságai iránt felkeltsük, hamis legendákat leonásunk és az indokolatlan bizalmatlanságot megszüntessük. A szónok poharát Németország és Nagybritannia méltóságára és dicsőségére ültette.

A reggeli folyamán, melyet az angol hírlapíróknak a császárpinczében adtak, Harry Johnes, a Daily Cronicle szerkesztője elismerését fejezte ki a német sajtónak az oly gazdag mérv-

ben nyújtott vendégszeretetért. Németországnak és Angliának a tudás és kereskedelem terén együtt kell hordoznia a civilizáció zászlóját és előre és felfelé kell a világhossz felé haladnia. Ezután Bertram Christian a londoni Morning Leader felelős szerkesztője felkészítette a fogadóbizottságot, Bernburg Frigyes elnököt és a német sajtót. A reggeli után a társaság automobilon körülkocsizott Berlinben.

Ma este az angol újságírók tiszteletére a zoologiai kert dísztermében lakoma volt, melyen részt vettek Studt és Delbrück miniszterek, Tirhitz és Dernburg államtitkárok, több helyettes államtitkár azonkívül tanárok és képviselők. Drachenberg herceg Vilmos császárt és Eduard királyt életette, majd az angol vendégekre ültette poharát. Szólottak még dr. Mühlberg helyettes államtitkár, Lascelles angol nagykövét, Memdelssohn titkos kereskedelmi tanácsos, Dernburg Frigyes és Mister Sydney Low Baden-Badenből.

A дума ülése.

Pétervár, május 29. A дума az agrár kérdéssel foglalkozik. Minthogy a beszédek tartalma 10 percze van megszabva, a szónokok sietnek pártjuk programját kifejteni. Stolipin beszédét csupán Rodicev kritizálta szenvedelmes szavakban. Emlékeztet azokra a szavakra, melyeket Trubeckói herceg intézett a czárhoz: Felsőged nem a nemesség czárja, a kereskedők czárja, a polgárság czárja, a parasztek czárja, hanem egész Oroszország czárja. Két évvel később ő felsége kormánya kijelentette a dumában, hogy ő 130 nemes érdekeit védi. (Tetszés a centrumnál.) A tulajdon joga szent, de vannak a jognak oly elemei, melyek ellen küzdeni kell, még pedig az, amit jus abutendinek neveznek. A kormánynak ki kellene jelentenie, hogy a tulajdonjoggal való visszaélés elleni harcot tartja legfontosabb feladatának. Ehelyett Stolipin azt mondotta, hogy a tulajdonjog az erőszakon alapul. Ez annyit tesz, mint a rombolást prédikálni. (Tetszés.) Baron oktobrista emlékeztet arra, hogy Rodicev két évvel ezelőtt a kadettek kongresszusán ugyanazokat az elveket hirdette, mint Stolipin. Több kísérlet után, hogy az agrárkérdés tárgyalását berekeszték, mely kísérleteket a jobboldal ellenezte, az elnök szavazásra bocsátja a vita bezárására vonatkozó indítványt. 43 jobboldali ellene szavazott. Az indítványt élénk tetszés közt elfogadták. Ezáltal 69 szónok esett el a szótól. Ezután az ülést berekesztették. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Forradalom Kínában.

Honkong, május 29. A svatovi forradalmárok kijelentették, hogy a mozgalom sem az idegenek, sem a kínaiak ellen nem irányult. Az ő tervük az, hogy az állami épületeket felgyújtják, a hivatalnokokat pedig megölik, hogy a kormányt megbuktassák. Bár a missziókat nem bántották, a térítők elhagyják állomásaikat és elmenekülnek. — A hatóságok komolyan tartják a helyzetet és azt a sürgős kérést intézték a katonai kormányhoz, küldjön haladéktalanul ügynászadókat, A Csaocsafuba utazó személyeket megmozdították. Kantonból csapatok indultak Svatovba. Sissinoból is csapatok fognak odaindulni. A svatovi dandárparancsnok egész családját a felkelők foglyul ejtették és kényszerítették arra, hogy öngyilkosságot kövessenek el.

Babló görög bandák.

Konstantinápoly, május 29. Emporia helységét, amelyet már április 25-én megtámadtak, e hó 22-én egy görög banda ismét megtámadta. A bolgár házat, a török iskolát, valamint a csendőrség laktanyáját felgyújtották. Két férfi és egy asszony elesett, egy férfi és három asszony megsebesült. A bandát katonaság vette üldözőbe. Nyolcz komitácsit megölték a bandita többi tagja elmenekült.

A Pasics—Vuics-affér.

Belgrád, május 29. Hír szerint Pasics miniszterelnök terjedelmes választ készít elő Vuics legutóbbi levelére és a legközelebbi napokban fogja azt közzétenni.

Közigazgatási távirat.

Csikágó, május 29. Gabonátözsde. Zárlat. Buza irányzata bágyadt, májusra 96^{3/4} (96^{1/2}) K., jul.-ra 98^{1/2} (98^{1/2}) K. — Tengeri állandó, májusra 54^{3/4} (54^{1/2}) K. Csikágó, május 29. Terménytözsde. Zsir máj.-ra 9.12, júliusra 9.20. Szalonna short clear 9.12. Sertéshus júliusra 16.20.

New-York, május 29. Terménytözsde. Gyapot. New-Yorkban 12.50 máj.-ra 11.14. aug.-ra 11.25. New-Orleansban 12^{1/16}. Petroleum stand withe. New-Yorkban 8.20. Filadelfiában 8.15, raffined in cases 10.65, Credi

Balances of oil City 1.78. Zsir, Vestern Steam 9.45. Rohe festvérek 9.55. On 41.75—42.75. Réz 26.00—25.00.

New-York, május 29. Cukor- és kávépiacz. Cukor fair refining Muscovado 3.40. Cukor finomítva 1. sz. — Kávé Rio 7. sz. helyben 6.50, májusra 5.55. agusztusra 5.20.

UJDONSÁGOK.

A rétsági haramiák.

— Lesz-e halálos ítélet? —

* * *

Bali Mihály m. kir. hóhémester uram valószínűleg nagy érdeklődéssel figyeli most faddi tuszkulánumban a rétsági haramiák bünpörének fordulatait, sejtven, hogy egyik-másik érdekelttel alighanem dolga akad.

Nem tudom, vajjon igaza lesz-e a „Mester“ sejtelméinek, de így előre találgatva szinte magam is hajlok erre a föltevésre. Nagyon sok van ezeknek az embereknek a rovásán; aztán meg valamenynyien szemén-szedett megrögzött zsványok, javithatatlan visszaesők főbenjáró bűnökben. Bizony úgy áll a Bóné Ferenczék dolga, hogy a törvény betűi szerint tulon-tul rászolgáltak a kötéltre. Még nagyon szigoruan se kell venni a paragrafusokat, hogy elmenjen Faddra az a bizonyos távirat. Pedig szigoruan fogják venni, mert ezek a véreskezű haramiák nem hogy szimpiatiákat, de még csak elnézést se tudtak maguk iránt kelteni az egész tárgyalás folyamán. Sőt mennél teljesebben bontakozik ki a kihallgatások során maga a kriminális tény, ezeknek az embereknek egyéni sivársága, annál ijesztőbb, megdöbbentőbb mértékben lép előtérbe. Ez a látszat. A látszat pedig és a hangulat mindig perdöntő fontosságú körülmény a vádlottra nézve, ha esküdttörvény ítélezkik.

A rétsági haramiák esetében azonban, amin már mondtam is, annyi véres és szörnyű tény bizonyít, hogy az ügyésznek hangulatot se kell csinálni ellenük, hogy az ítélet egyhangú és nagyon súlyos legyen.

Bali Mihálynak aligha igaza nem lesz.

Ez az érem egyik oldala, de már most mi-képpen is állunk a másikkal.

Vajjon igaza lesz-e a társadalomnak, amikor Bóné Ferenczet és társait átadja a faddi remetének?

Kétségtelen tény és valóság, hogy ezek az emberek minden enyhítő körülményre érdemetlen gonosz-tevők. Számító, hideg kegyetlenséggel ölte, hogy rabolhassanak. Nem is egyszer, de többször. Visszaeső bűnösök, akiknél kilátás sincs a javulásra, mert indulat nélkül, öntudatosan ontottak vért, a vadállat ragadozó ösztönéből. Ezek az emberek habozás nélkül újra gyilkolnának, hogyha alkalmuk nyílnék rája.

Kétségtelenül igaz tehát, hogy a társadalomnak joga van . . .

Azt akartam írni, hogy a társadalomnak joga van a megtorlásra. De ez nem igaz. Én bennem legalább a verziókat kelt így ez a gondolat. Elvégre az egyénben meg lehet még a boszuállás ősi ösztöne, amely valamikor törvényszerűvé szankcionálta a vendettát. De . . . De az államtól, magától a szociális köztől csak megvárhatjuk, hogy tisztultabb princípiumok szerint igazodjék.

Ebben a pillanatban világosan, elementáris erővel, akksiomaszerű bizonyossággal érzem, hogy a társadalomnak nincs megtorló joga. És én ebben a pillanatban nem találok mentséget a hivatalos hatalom számára, amely Bali Mihálynak állást kreált.

Nem tudom, hogy mit érez a hóhér, amikor utasítást kap szörnyű munkájára. Hiszem azonban, hogy megrendül benne a lélek. Meg! Akármilyen eifásult lélek lehet is az, amelyik ilyen hivatalra, ilyen retentő kenyérkeresetre vállalkozik. Elvégre mégis csak ember. És nem hiszem, nem tudom elhinni, hogy azt az emberi lelket teljesen érzéketleníteni tudta egy hazug fikció, amelyet a társadalom a maga hipozízisének maszkjául kitalált. Én nem hiszem

hogy a hóhér pusztá eszköznek tekintené és érezné önmagát akkor, amikor egy neki soha nem vétett embert, idegen parancsra megöl. És a parancsolót nem ismeri!

Eszembe jut, hogy milyen felháborító védtelenségben hurcolják azokat a szerencsétleneket a bitó alá. Milyen erő-apparátust mobilizál a hatalom, hogy egy olyan védtelen, tehetetlen elpusztítson.

Nem! Ebben nincs jog. Ebben csak brutális hatalmi tény van.

Joga a társadalomnak csak a védekezéshez van. Kiközösítheti magából a kártékony egyedet. De kiítani életüket joga nincsen.

És ha öl, ugyanabba a bűnbe esik, amelyért büntet. (— vay.)

Napirend: Naptár: Csütörtök, május 30. — Római katolikus: Urnapja. — Protestáns: Nándor. — Görög-ország: május 17. Theodor. — Zsidó: Sivan 17. — A nap két reggel 4 óra 19 perczkor, nyugszik esti 7 óra 45 perczkor. — A hold két este 11 óra 1 perczkor, nyugszik reggel 6 óra 41 perczkor. — A miniszterek nem fogadják. — A Nemzeti Szalon tavaszi kiállítása a Könyves Kálmán emlékére (Nagyvezető-utca 87-89.), nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A magyar művészek általános kiállítása az Uránia Királyi Szalonjában, naponta 9-12-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum állatára nyitva. 9-12-ig. — A földtani intézet múzeuma megtekinthető délelőtt 10-12-ig. 1 kor. belépődíjjal. — A Széchenyi Múzeum az Akadémiában megtekinthető 10-12-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-12-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva a Városligetben 9-12 és 2-5-ig. — A Techn. iparmúzeum és könyvtára nyitva 9-12-ig. — A Magyar kir. Keresk. Múzeum délelőtt nyitva 9-12-ig. szakkönyvtára este 6-tól 8-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-től 2 óráig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-12-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A kereskedelmi és iparkamara közgazdasági könyvtára nyitva 9-12-ig. — Az országos javéltár oklevéltárási a helygymnáziumban nyitva délelőtt 11-1-ig. — A központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára nyitva délelőtt 10-1-ig. — A Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállítása a Műcsarnokban nyitva reggel 9-1-ig 1 korona, délután 1-6-ig 40 fillér. — A Beardsley-kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9-1-ig. Belépődíj nincs. — Az Allatkerti Városligetben, nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

— **Személyi hírek.** *Mesko* László igazságügyi államtitkár és *Leszkay* Gyula a képviselőház ház-nagya viszatért balkáni tanulmányutjáról, mely Bosznia, Hercegovina, Szerbia, Bulgária és Macedónia politikai, társadalmi és közgazdasági viszonyairól rendkívül gazdag és tartalmas anyagot szolgáltatott. — *Mária Annunciata* főhercegnő ma délután Gráczból Miramareba utazott.

— **József főherceg Bécsben.** *József* főherceg tegnapi este kilenc órakor Bécsbe érkezett.

— **Ferencz Károly főherceg szobra.** Királyunk édesapjának, *Ferencz Károly* főhercegnek Bécsben szobrot fognak állítani. Bécs II. kerületi választmánya kezdeményezte a szoborfelállítási tervet. *Tanglang* szobrász már elkészült a munkával, amely a főherceget polgári ruhában, séta közben ábrázolja. A főalaktól jobbra szegény és világtalan emberek csoportja látható, szimbolizálva a főherceg jótékonyágát, balra egy relief van, mely a főherceget úgy tünteti fel, amint hatos fogatán a Práterben kocsikázik.

— **Apponyi születésnapja.** Gróf *Apponyi* Albert kultuszminiszternek ma van a születésnapja. Apponyi ezt a napot Eberhardon, családja körében tölti és oda küldték számos tisztelői üdvözlő távirataikat.

— **Új főkonzulátus Budapesten.** A tengerentuli államoknak Budapesten székelő főkonzulátusai újabban ismét megszaporodtak egygyel. Rövid idővel ezelőtt ugyanis a délamerikai államok legjelentősebbike, az argentinai köztársaság is főkonzult nevezett ki Budapestre *Baldomero F. Gayan* személyében, aki már el is foglalta a napokban állását új hivatalában. Az új argentinai főkonzul, mielőtt mostani helyét elfoglalta, négy évig volt Skóciában Argentinának konzulja s midőn ezen állásából visszatért hazájába, kormányja, most hasonló kiküldetésben Magyarországra küldötte.

— **A vezérkari főnök Berlinben.** Közöltük, hogy *Konrad* vezérkari főnök Berlinben időzik s a német császár vendége. *Konrad* tiszteletére *Moltke* tábornok, a porosz vezérkar főnöke lakomát adott. Ez alkalommal *Moltke* mindenekelőtt *Ferencz József* császár és királyra és *Vilmos* császárra mondott felköszöntőt, majd üdvözölte *Konrad*ot és így folytatta:

— Nagy örömmre szolgál, hogy önnel személyes viszonyba léphetek és remélem, hogy ez a viszony épp oly őszintén és barátilag fog alakulni, mint az a viszony, mely a közös katonai érdekek előnyére ön előtt a mindnyájunk által nagyrabecsült *Beck* gróffal és ennek az elődeivel fennállott.

Konrad válaszában kijelentette, hogy mindenkor igyekezni fog az elődei által kötött viszonyt közös munkában továbbra is fentartani.

A *döberitz* mai hadgyakorlaton, amelyen a 2. gárdagyalogsági dandár vett részt a német császár vezetés alatt, megjelent *Hötendorf Konrad* altábornagy, az osztrák vezérkar főnöke. A hadgyakorlat után a tiszti kaszinóban reggeli volt, amelyen *Hötendorf Konrad* vezérkari főnök szintén részt vett. *Vilmos* császár a reggeli után beszélgetésbe bocsátkozott a vezérkari főnökkel. A bevonuláskor a császár *Hötendorf* altábornagy és *Kessel*, a gárdahadtest parancsnokló tábornoka között lovagolt. A hadgyakorlat után tartott reggelin, mely mintegy harmadfél óráig tartott, *Hötendorf* a császár mellett ült, a ki az egész reggeli ideje alatt beszélgetett vele. A reggeli folyamán a császár pohárköszöntőt mondott, a melyben azt mondotta, hogy a mai nap disznajpa a 2. gyalogdandárnak annál is inkább, mert *Hötendorf Konrad* altábornagy ur, a szövetséges osztrák-magyar monarchia hadseregének vezérkari főnöke is jelen van. Háromszoros hoch-ot kiált a hadsereg.

Este az osztrák-magyar katonai attasénál lakoma volt, melyen a vezérkari főnök, *Puzl* kapitány szárnysegéd, *Einem* német hadügyminiszter, *Moltke* német vezérkari főnök, *Hülssen-Haseler*, a német katonai kabinetiroda főnöke, *Szogyény-Marich* nagykövet, *Bülow* alezredes, *Domm* essovie őrnagy és *Esebeck* a Ferencz-czred parancsnoka jelentek meg.

— **A madridi keresztelő után.** *Jenő* főherceg, aki tudvalevően a madridi keresztelőn királyunkat képviselte, tegnap elutazott Madridból. A pályaudvaron megjelent a király, *Krisztina* anyakirályné, valamint az osztrák-magyar nagykövet a követségi személyzettel és számos hivatalos méltóság. A főherceg *Alfonz* királylyal megtekintette a pályaudvaron felállított díszszázadot, azután pedig elbucszott a királytól, a királyi ház tagjaitól és a bucsutisztelgésre megjelent személyiségektől. A pályaudvarhoz vezetett uton a lakosság a főherceget élénk ovációkban részesítette.

— **Fallieres a norvég királyi párnál.** *Fallieres* elnök szeptember hó folyamán fogja a norvég királyi pár látogatását viszonzni. A királyi pár ma délben Versaillesbe ment. Midőn a norvég királyi pár a versaillesi parkban sétakocsizást tett, ama kocsis egyik lova, amelyben a királyné, *Fallieres*né, *Du Jardin* Beumez államtitkár és *Michal* tábornok ültek, egyik lábával egy kis hid korlátjába lépett bele. A ló félreugrott és a vízbe esett, miközben a lábát törte. A kocsis is a vízbe esett, de sértetlenül kihúzták. A királyi pár megérkezésének pillanatában a versaillesi pályaudvaron egy fiatal anarchista, aki az állami kertészeti iskola növendéke, fűtyölésért letartóztatott. A királyi pár délután 1/6 órakor ismét Párisba érkezett és a pályaudvarról egyenesen lakásába hajtatott. A királyi párt a lakosság mindenütt tiszteletteljesen üdvözölte.

— **A sziami király Berlinben.** A sziami király ma este Berlinbe érkezett.

— **Az angol királyné utazása.** Az angol királyné és *Viktória* hercegnő ma délután 3 órakor Calaisból a *Juvieta* gőzösön elutaztak.

— **Zászlóavatás.** A Szemere-utcai községi elemi iskolában ma délelőtt avatták föl szép ünnepséggel, nagy és előkelő közönség jelenlétében, az iskola új lobogóját. A zászló *Batthyány* Lajosnak, a vértanu miniszterelnöknek emlékére örökíti meg. A gyönyörű selyem-lobogó egyik oldalán *Batthyány* Lajos arcsképe látható, fölötte ezzel a fölírással: Éljen a haza! A másik oldalán a magyar czimer van ezzel a fölírással: Isten áldd meg a magyart! Zászlóánya *Sándor* Pálné volt. Az ünnepségen részt vett *Bárczy* István polgármester, *Sándor* Pál és *Szatmári* Mór országgyűlési képviselőkkel együtt. A Himnusz elénekzése és dr. *Glücksthal* Samu iskolaszéki elnök megnyitó beszéde után dr. *Stark* Andor tanár ünnepi beszédet mondott. Utána *Salacz* Pál tanuló elszavalta *Bartos* Gyula tanító alkalmi költeményét. *Hörömpő* János tőrogatón kurucz dalokat adott elő. Ezután az iskola énekkara a Király-Himnuszot énekelte. A szülők nevében *Szatmári* Mór országgyűlési képviselő mondott beszédet. *Eitner* Ödön igazgató beszéde után az ünnepség véget ért.

— **A koronázási jubileum Berlinben.** A *Berliner Residenz Ensemble* június hó 8-án a királyi koronázási ünnepségek alkalmából díszelőadást rendez s ennek jövedelmét a Budapesti Újságírók Egyesülete özvegy- és árvaalapja javára ajánlotta fel. Az egyesület elnöksége az ajánlatot köszönettel elfogadta.

— **Krón Kálmán temetése.** Mosolygott az ég, a bucsuzó nap aransugarával végigcsókolta a mezők himes virágait, zsongító ákáczzillat terjeng a levegőben, a kavargó porszemek tánczot járnak s a hazatérő munkásnök vig danája hallatszik az országút felől. A természet pazarul tárja elének bajait s künn a rákoskeresztúri új temető halottas házából temetik *Krón* Kálmánt...

Milyen éles ellentét. Aki maga volt az eleven-ség, az élet, a mozgékony-ság, most itt fekszik némán, hangtalanul s indul utolsó útjára. Körül-állják a tágas udvart a korán, élte virágában el-költözött ügyvédnek megtört édesatyja, zokogó nagynénje, sirató rokonai, gyászoló és szomor-kodó ismerősei, tisztelői. Igazán impozáns volt a részvét megnyilatkozása. A végtisztességen képviseltette magát az ügyvédi kamara, a budapesti ügyvédi kör, amelynek nevében dr. *Horváth* Zoltán mondott megható gyászbeszédet, — a Pannonia Evezős Egylet, az Athlétikai Klub, a Postakarék-pénztári Tisztviselők Sportegylete, a Kolompokok társasága, a Hunnia Evezős Egylet és más sport-egyletek. Temérdek szebbnél-szebb koszorú, virág-csokor fedte és övezte a ravatalt, amelyeknek szalagjait meg-meglibbentette egy végigsuhanó tavaszi szellő...

A küldött koszorúk szalagjairól a következő felirásokat sikerült feljegyezni: Mély fájdalommal — *Kálmán* és *Dalma* (Atyja és nagynénje). A Pannonia Evezős-Klub — szeretett tagjának. Szeretett öcsémnek — *Magyaryék*. Legkedvesebb barátomnak — *Reisenleitner* Pali. Dr. *Krón* Kálmán kedves barátunknak — *Erdős* Armand és neje. Felejthetetlen barátomnak — dr. *Fekete* László. *Magyary* Alajos személyzete dr. *Krón* Kálmánnak — tiszteletük és szeretetük jeléül. Testvéri barátunknak — *Zoltán* és *Iza*. (dr. *Pap* Zoltánék.) *Kálmánnak* — a kolompokok. Felejthetetlen barátunknak — *Ballák*. Isten veled *Kálmán* — *Purjesz* Lajos. A budapesti ügyvédi kör — dr. *Krón* Kálmánnak. *Somorjay* Gyula és neje — önzetlen barátunknak. Nem felejt el suha — dr. *Hódy* Lala. — Egy csokorszalagon: Jó barától. Kedves jó barátunknak — *Reisenleitner* Lajos.

A beszentelés után dr. *Pap* Zoltán országgyűlési képviselő az elhunyt barátai nevében a következő könyvekig megindító bucsubeszédet tartotta: Mielőtt utolsó utadra elkisérnénk, *Kálmán*: Madd bucsuzzunk tőled a te modorodban, a te nyelveden, mely mindannyiunk között a legőszintebb, a legközvetlenebb volt.

... az élet harc s a tér,
Amelyért lázzal harcolunk:
A boldogságnak szigete,
De ez nem a mi birtokunk.
S e harcban ellenfél a sors,
E buta, durva katona,
Ki jobbra-balra vág s aki
Nem nézi: kire üt s hova.

Harcoltál, amikor mulattál és harcoltál dolgozó-asztalodnál. Tréfás elnevezésed az élet minden egyes kis fázisairól nem is volt olyan burleszk a te cigány-kedélyed rózsaszínű üvegén keresztül. Láttunk az „áramban” — amiként te a véletlen esélyeit elkeresztelted — láttunk, amint fejed oda hajtod a cigány muzsikájához:

„Mindegy az, mindegy az,
Így vagy úgy leszen!
Lesz még tavasz, lesz még virág,
De én nem leszek.”

Máskor csak hallottuk: megint harcoltál, *Kálmán*. De mi nem úgy beszélünk harcaidról, mint irigyek, akik egy letört életről suttogtak a hátad mögött: mert mi elkisértünk dolgozó-asztalodhoz is, ahol csodálva néztük a ki nem pihent testnek vitézi harcát. Itt is megállottad helyedet becsülettel, úgy hogy másnak sem engedni jobban tudni az isten. Éjféli pajtásaid közül, amikor egy-egy élő-halottá lett egy letört élet nirvánájában: segítetted, ha tudtad. Beszéltél róla szánalommal, de büszkén emlegetted, hogy ellenségeidnek nem fogod soha megszerezni azt az örömet, hogy mély-ségbe kaczagjanak utánad. Ha előttük föltetted monoklidat: nem boszantani akartad őket, de biztosítani arról, hogy nekik is jobb úgy, mint ha levett kalapodat nyujtanád feljűk koldus-krajczárokért. Nem adta meg neked a sors, hogy bevégezd teljesen a te hivatásodat. Ennek a buta, durva katonának az útése leterített. Neked már mindegy, „így vagy úgy leszen.” Te még ott vagy a csolnak-házban. A többről nem tudsz semmit. Ez az útés minket ért, akiknek hiányozni fog mindenkoron egy vidám legény, aki képes volt homlokunkról elfújni a napi gondok nehéz felhőit.

Most mi is csendesebbek leszünk. Egyelőre azért, mert szemünk elől elzárják a világ himporát a könyvek. De majd később suttyogva kell beszélnünk a mulandóság börtönében, hogy meg ne hallja vidámságunkat a katona. Mert ha te kidőlél közülünk ily ifjan, ily páratlan páratlanul: mindannyian elmehe-tünk. Eredj, édes jó barátunk, te is utolsó utadra. Mi meg elszédülünk. De örökségedet szét osztjuk magunk között: „Emberék, ne tülekedjetek, mert csak addig élet az élet, amíg derűje van. Forrása pedig szivetekben legyen.“ Menjünk tehát, gyászoló gyülekezet, példáját követni: egymást szeretni. Isten veled!

Azután megindult a gyászmenet a — Kerepesi sírkert felé. Mert még a sors is úgy akarta, hogy kétszer temessék el ezt a kedves aranyos embert, aki annyira életre való volt. Odakünn a Kerepesi temető egyik legrégebbi sírboltjában, az anyai ágon rokon *Pászthory*-család kriptájában helyezték örök nyugalomra dr. *Krón* Kálmánt. Egész virágerdő borította koszorúk és csokrok alakjában a rideg márványlapot, amely most elválasztja őt az élők birodalmától. Könyvek között oszlott szét a gyászoló társaság.

— **Kémkedő tengerésziszt.** Olasz pénzügyőrök tegnap Chiusaforte mellett letartóztattak egy magyar-osztrák tengerészisztet, aki két épülőfélben levő erődöt fotográfált.

— **A Kossuth-nóta.** A Kossuth-nóta, a közös hadsereg és a Habsburg-dinasztia ismét összetalálkozott. Székesfehérvárt történt, ahol vasárnap ifjusági tornaversenyt tartottak. A tribünökön ott volt a város minden polgári és katonai előkelősége, élén *Liechtenstein* Alajos herceggel s nejevel, *Erzsébet Amália* főhercegnővel, a trónörökös nővérével. A verseny befejeztével a diákok rázendítettek a Szózatra. A főhercegnő felállt és a diákokkal énekelni kezdte a magyarok szent nótáját. Példáját természetesen nyomban követte a férje, s az összes jelenlévők, akik között nagyon sok katonatiszt is volt. A diákokat ez a váratlan fordulat annyira fellelkesítette, hogy a Szózat befejezése után a *Kossuth-nótát* kezdték énekelni. A főhercegnő körül egyszerre kínos zavar támadt. A kíséret, a tisztok ijedten néztek egymásra és minden szem *Erzsébet Amáliára* szegődött. A főhercegnő arca azonban nyugodt volt, végig állva maradt s így a környezetben is hamar helyreállt a nyugalom. A katonatisztok szintén odacözvekelve álltak ott, bizonyára nem tudva a dolgot mire vélni. A Kossuth-nóta elhangzott és az ifjuság az örömtől mámorosan éljenezte meg a főhercegnőt, aki azután kocsiba ült és hazahajtatott a liget-sorban levő palotájába.

A városban általános örömet keltett a szép tün-tetés s mindenfelé beszélnek róla. A főhercegnő, aki *Liechtenstein* Alajos herceg, ulánus hadnagy felesége, most négy éve költözött az urával Székes-fehérvárra. Hamar népszerű lett a városban és sok olyan esetet tudnak róla, amely azt bizonyítja, hogy nagy szeretettel viseltetik a magyarok iránt.

— **Szerelmi dráma.** A Svábhegyen, az Isten-hegyi-ut közelében fekvő Braun-féle erdőrésztletben, ma délután egy férfi és egy nő hullájára akadtak arrajáról emberek. A leletről értesítették a rendőrséget, amely a helyszínén megállapította, hogy szerelmi dráma történt. Az áldozatok zsebeit átkutatva, ugyanis egy levelet találtak, amely így szól:

„Közös elhatározással mentünk a halálba, kérjük, hogy egy sirba temessenek bennünket.“

Szabó László, Szögi Rózsika.

Mind a két szerencsétlen nagyon fiatal, aig husz esztendősen lehetett. A férfi, akinek kezében még ott volt a hatalmas kaliberű, már rozsdásodni kezdő revolver, munkás kinézésű ember; a leány is munkásnő lehetett. A megejtett vizsgálat adatai szerint a férfi lötte le a leányt s aztán fordította maga ellen a fegyvert. Az öngyilkosság azonban már napokkal ezelőtt történhetett, mert a hullák feloszlásban vannak. A legvalószínűbb, hogy hét-főn követték el a szerelmesek végzetes tettüket, mert hét-főn a rendőr-őrszem hallott az erdőből lövéseket, az öngyilkosokra azonban nem bírt ráakadni.

A hullákat beszállították a törvényszéki boncz-tani intézetbe.

— **A trónörökös látogatása.** *Ferencz Ferdinand* főherceg tegnap meglátogatta a Mährisch-Weiskirchen-i katonai főreáliskolát, valamint a lovas-sági hadapródiskolát és teljes megelégedésének adott kifejezést a látottak felett.

— **Rudolfsgnad pusztulása.** Rudolfsgnad községe még mindig válságos helyzetben van, bár a kiküldött kormánybiztos engedélyével utász katonák mult éjjel Zenta határában a Karas-töltést husz méter szélességben átvágták. Így talán egy méternyivel sülyedhet néhány nap alatt az ár. Rudolfsgnad irtózatossá mutatja a pusztulásnak, a temető keresztjei uszknak az utcákon és a rétek fölött. A barkok mind elvesztek. Az omladozó postaépületben *Kravis* Agoston postamester élete kockázatásával teljesíti éjjel-nappal a telefon- és távirószolgálatot, de az éjszaka nagy vihar volt, mely több házat megrongált, köztük a postahivatalt is és így ki kellett lakoltatni Rudolfsgnadot, különben ezuttal ötödször pusztítja el az árvíz. 1866-ban telepítették a községet s derék, hazafias népének tíz évi időközökben ujra kell kezdeni existenciáját megteremtését. A nyomor enyhítésére gyűjtést indítottak.

Nagyberekéről táviratozzák, hogy a csentaj gátátvágás következtében a víz csak igen keveset apadt. Az alispánhoz érkezett hivatalos jelentés szerint Rudolfsgnadban eddig összesen 291 ház dőlt össze. Az eleinte feltüntetett károk túlzottak. Botka Béla főispán ma megtekintette a vész színhelyét és megindította a segélyakciót. Az alispán felhívta a gazdaközöniséget, hogy a mezei munkálatoknál rudolfsgnadiakat alkalmazzanak. Dessewffy Sándor csanádi püspök a rudolfsgnadiak fölségélyezésére 2000, Németh József püspök 500 koronát adományozott. Továbbá beérkezett Csekonics Endre 1000, a tiszai ármentesítő társulat 1000, Szeged város közönsége 500, Titel város 500 korona adománya. Eddig összesen 6000 korona folyt be.

Karlócán a Duna vize előntötte a város keleti részét. Kamenicza is víz alatt van. Több ház dűledezik. *Ujvidéket* is árvíz veszélye fenyegeti. A töltések magasításán emberfeletti munkával dolgoznak. A városban nagy az aggodalom, mert attól tartanak, hogy szél esetén a töltések nem bírják ki a víz nyomását. A városban vészbizottságot alakítottak, mely permanenciában van.

Az Országos Vízépítési Igazgatóság jelenti, a felső Duna Pásautól Budapestig emelkedik, de az emelkedés a bajor és osztrák folyószakaszon már esőkönnyben van — Budapesten az alsó rakodopart előntése nem várható. — Az alsó Duna apad, de Gombostól lefelé még magasak a vízállások. Ha a felső Duna tovább nem emelkedik, Gombostól lefelé a most levonuló újabb árhullám a mai vízszinhez képest csak jelentéktelen változást okoz. A Baja alatti ármentesítő társulatok helyzete újabbán megkönnyebbült. — A margitszigeti ármentesítő társulat a védekezést beszüntette, a kirendelve volt 3 állami mérnököt felmentette és töltéseim most már csak szigorú őrszolgálatot teljesít. Hasonlóan most már kedvezőbb helyzetben van a Bezdán-szigeti és Monostorszeg-apatini társulat. Az apatin-szontai és Gombos-vajszkai ármentesítő-társulatoknál a védekezés a teljes készséggel folytatásban van. — Az újvidéki folyammérnöki hivatal szakaszán a vajszkabökényi, palánkai, bőgecsi, futtaki magántöltések helyzete javult, védekezés és védelmi készenlét egyelőre változatlanul fentart. A város védekezésénél baj nincs. — Hasonlóan elég kedvezőnek mondható a pancsova-kubini ármentesítő társulatnak helyzete is. — A nagybecskereki ármentesítő társulat helyzetének megvizsgálására Lisznai Damó Tihamér osztálytanácsos a helyszínére kiküldetett. Végül, bár Horvátország területére esik, meg kell említeni, hogy téves az a hír, mintha Rétfalu és Eszék felső város alacsonyabb belsőségeit előntötte volna a víz, mert csak legelőterület került víz alá. A drávamenti töltések helyzete lényegesen javult. Baj nincsen.

— **Régi emlékek fölfedezése a budai várban.** A budai várban egy-egy régi ház lebontása vagy újalakítása alkalmával rendszerint fölfedeznek valami műemléket. A napokban az Uri-utca 33. számú egyemeletes régi ház, mely *Márffy* Albin államtitkár tulajdona volt, gazdát cserélt. Az új háztulajdonos átalakítja a házat és eközben több műemléket találtak, gótikus ablakokat, kőfaragványokat és falképeket, továbbá egy kápcelna maradványait. Történelmileg megállapított dolog, hogy ezen a helyen állott pár évszázaddal előbb a Pá-

losok zárdája és temploma. Most ráakadtak a régi épület egyes részeire. A pinczében pedig fölfedeztek egy mély alagutszerű üreget. Az érdekes műemléket a Műemlékek Országos Bizottsága fogja megvizsgálni.

— **Változás a rendőrségen.** *Boda* Dezső dr. főkapitány a rendőrség bünygyi osztályának eddigi főnökét, *Pekáry* József dr. főkapitányi helyettesét ettől az állásától fölmentette s június elsejétől kezdve az elnöki osztály vezetésével bizta meg dr. *Pekáry* Ferencnek helyére most a bünygyi osztály élére *Tóth* Lajos tanácsos került. A bünygyi osztály második főnöke *Tóth* János rendőrkapitány lett.

— **A pétervári összeesküvők.** A pétervári rendőrség a szó igazi értelmében vett lázzal kutatgatja a czár elleni összeesküvések szálaát. Megállapította, hogy az összeesküvők több csapatra oszlottak s minden csapatnak megvolt a maga szerepe. Az egyik csoportnak az a feladat jutott, hogy a czarszkojeszelői parkban nagy zajt csapjon, revolverekkel lövöldözzön; erre a lármára a kastély őrsége a parkba sietett volna, úgy hogy a kastély az ut felől teljesen őrizetlenül maradt volna. Ezt a pillanatot az összeesküvők egy más csoportja arra használta volna fel, hogy behatol a palotába és ott végrehajtja borzasztó tervét. Az összeesküvők vezére a császári Sándor-liceum tanára volt, akit letartóztattak.

— **Árpádházi Szent Erzsébet jubileuma.** Arra a nagy ünnepegre, amelylyel árpádházi Szent Erzsébet emlékét fogják megülni, a következő felhívást kaptuk:

Magyarország ebben az évben ünnepli Szent Erzsébetnek az Árpádházról származott királyi leányának hétszázadik születésnapját. Megünneplésére Pozsonyból, hol Szent Erzsébet bölcsőjét ringatták hatalmas mozgalom indult ki, mely elhatol az ország legszélső határáig, átöleli az egész hazát, sőt felhat a trónnak számolyáig is, magát Ó császári és apostoli királyi Felsőház nyerve meg legfelsőbb védőül. Lelkesítő szózat hallatszik a magas Kárpátoktól a kék Adriáig; hatoljon be e kiáltó szó a szivekbe is, hevítse s buzdítsa azokat tevékeny hitéletre és egy Istennek tetsző jótékony mű alkotására Szent Erzsébet emlékére és dicsőségére. S valóban, melyik magyar női Szent szól hangosabban sziveinkhez? Tekintsük benne akár a leányt, a hitvest, az anyát, vagy a fejedelemnőt, mindig a női erények példányképe gyanánt áll előttünk; de mégis legmeghatóbb akkor, midőn a keresztény felebaráti szeretetet gyakorolja. Ó kinek az összes földi javak jutottak osztályrészül, legnagyobb boldogságát abban lelta, hogy azokat másokkal megosztotta s így a szerencsétlenek támasza lehetett. S midőn a szegények miatt maga is nyomorba jutott, azt a keveset is megosztotta velők, mit koldustársnyája még magában foglalt. Róla, a szentről, a szenvedőről akarunk megemlékezni ebben a jubileumi esztendőben s felidézni emlékünke szent életét, Isten akaratában való megnyugvását, akkor, midőn résztveztünk abban az arházi ünnepeben, melyet a püspöki kar fog elrendelni s melyre a pápa Ó Szentsége rendkívüli kegyelmeket ígért. De emlékezzünk meg róla az által is, hogy példáját követve, annak a jótékony-sági műnek létrehozása érdekében áldozunk, melyet Pozsonyban a nagy Szentnek otthonában létesíteni szándékoznak. Szent Erzsébet nevében könyörögnünk kegyes adományokért; nemcsak a gazdagok ajándékaiért esedezünk, de kérjük a szegények filléreit is a szent Evangélium szerint: „Adjatok és adatik nektek.“ Különösen hozzátok Erzsébetekhez, kik a Szentnek nevével viseltek, fordulunk kérsünkkel, karoljátok fel szeretettel e magasztos emlékünnepe eszméjét, mozdítsátok elő, kiki a maga körében és legjobb tehetsége szerint ezt a kegyeletes ünnepet. Legyen ezen országos ünnepség nemcsak tanubizonyosága vallásos érzületünk bensőségének, de hazafias kegyeletünk mélységének azon áldott lelkü királynénk iránt is, ki Szent Erzsébetet vallotta védőszentjének. Szálljon Szent Erzsébet közbenjárása által áldás szeretet hazánkra, de kivált a magyar nőkre! *Izabella* főhercegnő, *Vaszary Kolos* biboros-hercegprímás.

— **Állat az emberben.** *Slezák* Károlyné, aki az Arena-ut 118. számú házában lakik, panaszt tett ma a rendőrségen, hogy Mariska nevű, alig hat esztendősen leánykáját az óvoda kapujából elcsábította egy ismeretlen, szakállas ember, kihurcolta az Erzsébet királyné-utrá és megbecstelenítette. A rendőrorvos megvizsgálta a kis *Slezák* Mariskát és megállapította, hogy az ismeretlen csakugyan elkövette rajta a bűnös merényletet. A kis leány most súlyos beteg, a rendőrség pedig nyomozza a bestiális merénylet.

— **Eljegyzés.** Fényes eljegyzést ültek meg e hó 27-én a Hungária-nagyszállóban, ahol zombori Zombori Richárd versenystállótulajdonos, a széles körben előnyösen ismert, közkedvelt sportférfi jegyezte el marosváraljai Glück Erzsébetet, marosváraljai Glück Samuné nagybirtokos és a gyulafehérvári Johanna-gőzmalom tulajdonosának bájós és nagyműveltségű leányát. Az eljegyzésen fényes és előkelő közönség vett részt s a fiatal párt mindenütt elhalmozták szerencsekívánataikkal.

— **Méregkeverő orvos.** A Szajna mellett elterülő Szodomában, a fény és árnyék sajátságos keveréknek világvárosában, Párisban sok, kimondhatatlanul sok bűntény fordul elő. De olyan vérlázító bűneset, mint az alábbi, még ott is a ritkaságok közé tartozik. Lafortest Albert nevű orvos a bűneset hőse. Lassan élő méreggel pusztította el a feleségét. Az asszonnyal tíz évvel ezelőtt ösmerkedett meg, aki egy kórházban betegen feküdt. A fiatalok egybekeltek. De csakhamar viszály költözött a házba. A házastársak közt az ütlegetések sem mentek ritkaság számba. Az asszony panaszkodott rokonainak, hogy egyszer veszekedés folyamán az orvos revolverrel fenyegette meg. Mäskor késsel rontott szobájába, hogy halálos félelmet okozzon neki. Később ismét leszorította az ebédő asztalára és megragadta a torkát. Mikor már hörögni kezdett odahajította arcát egész közel áldozata kékülő arcához és vigyorogva, mint egy örült sugta fölébe:

— Érzed a halál közeledését? Érzed? Az utolsó pillanatban mégis megijedt és elbocsátva a szerencsétlen asszonyt, ő maga élesztette újra. Miután a halál mindenféle fajját megkísérelte, végre a megmérgezésre szánta magát, mit orvos léteire jól meg tudott választani, hogy olyan méreg legyen, mely nyomot nem hagy. Túrelmesen, hónapokon át, az orvos ostyában, ital és befecskendezések alakjában adta be feleségének a különböző mérgeket. Vasárnap délután Perisset asszonyt látogatta meg szerencsétlen nővére. A szegény asszony halvány és összetört volt. Egész teste remegett és borzongva mondta el az alábbi rettenetes történetet.

— Tegnap délelőtt a férjem, ki régóta a legnagyobb hidegséggel bánik velem, egyszerre igen kedvesnek és szeretetreméltónak mutatkozott. Őlébe veté és gyengéden czírogatott. Hirtelen, mikor észrevettem, hogy mereven néz a szemembe és fejemet lehajtja vállára, megsejttem, hogy mit akar tenni. Régen, ismeretségünk kezdetén Albert szórakozás kedvéért többször hipnotizált engem és elaltatott. Tudtam, hogy férjem újra hipnotizálni akar. Tettem az elalvást. Erre felemelt, felvitt szobámba, az ágyamba fektetett és megint lement. Rémulten, előre sejtve sötét szándékát, menekülni akartam, de a nagy bágyadság — kétségkívül a belém szugerált bágyadság — odaszegyezett ágyamhoz és mintegy félálomban láttam visszajönni Albertet, kezében a Pravaz-féle fecskendővel. Ettől a szurástól féltem annyira, mert tudtam, hogy attól meg kell halnom!

Lafortestné állapota hétfőn oly rosszra fordult, hogy a Saint-Antoine-kórházba szállították, hol a szerencsétlen asszony kedden délelőtt meghalt, fájdalmas és gyanus agónia után meghalt.

— **Az ut a képviselőséghez.** Roda-Roda az ösmert nevű német író és humorista a Münchenben megjelenő „Simplicissimus“-ban levelet közöl, amelyben egyik reminiszcenciáját eleveníti föl abból az időből, amikor még Kolozsvárott szolgált, mint főhadnagy. A levél, mely elég pikáns, így szól:

„Mikor én még Kolozsvárott szolgáltam, Ispirescu ezredes egy nap a regimentrapponon egy tüzért vezetett maga elé.

— Maga már negyedszer hagyta ott a garnizónt engedelem nélkül — kiáltott rá. — A haditörvénynek a szökésről szóló ötödik cikkének második pontja értelmében ezért halálbüntetést érdemel. A továbbiakat majd hallani fogja. Abtreten.

Ezek után rögtön izgatott jelenet támadt a kázinó szobájában. „Ispirescu ezredesnek formailag igaza van“, — mondta az adjutáns, kapitányunk azonban felkiáltott: „Ez bizonyára ostoba vicz és egyébként nem az ötödik cikket kell alkalmazni, hanem a hatodikot, az önkényes eltávozásról szólót és a tüzér fogságot fog kapni, vagy szigorú fogságot, legfeljebb hat hónapot.“ Délután a gyakorlati érezen az ezredes dühöngeni kezdett; mi kénytelenek voltunk gyorsan a mentőket hívni. Az ezredes tényleg halálra ítélte a tüzért s agyon akarta lövetni. Ispirescu ezredes megörült. Juliusban, mint hadi szolgálatra teljesen alkalmatlant, elküldték a jól megérdemelt nyugalomba. Augustusban román képviselő volt.

— **Stolipin nyaralása.** Minthogy a császár családjával a legközelebbi napokban átköltözik Péterhofba, hét torpedóhajót bocsátott Stolipin rendelkezésére, hogy villáját a tenger felől megvédelmezze.

— **Uj jogakadémiai tanár.** A tiszáninneni református egyházkerület e hó 28-án megtartott közgyűlésén a sárospataki jogakadémián megüresedett egyházi jogi és jogtörténeti tanszékre dr. Csiky Kálmán jogtudort választotta meg tanárrá nagy többséggel. A fiatal jogakadémiai professzor 1881. június 21-én született Budapesten, s jelenleg a budapesti kincstári jogügyi igazgatóságnál volt fogalmazó. Fiatal kora dacára is már jelentékeny irodalmi működést fejtett ki, amennyiben több kisebb munkája jelent meg a könyvpiacpon, tartalmas és szép dolgozatait az „Egyetértés“ is sokszor közölte, de számos cikket írt különböző napilapokba és jogi szaklapokba is. 1904-ben avatták fel a budapesti egyetemen a jogi tudományok doktorává, s a következő évben mint egy éves önkéntes katonai kötelezettségének is eleget tett. Atyja dr. Csiky Kálmán egyetemi tanár, udvari tanácsos, a két évvel ezelőtt elhunyt hírneves jogtudos volt; anyai nagyatyja, Gönczy Pál, volt közoktatási államtitkár pedig szintén nagy tanügyi férfiú. A sárospataki híres, ősrégi jogakadémia Csiky Kálmánban törekvő fiatal erőt nyert.

— **Utczai harc Pozsonyban.** Hire jár — de a hír még bővebb megvilágításra szorul, — hogy Pozsonyban tegnap véres tüntetés volt, mely valószínűleg utczai harcra fajult a munkások és rendőrök között. Az ügy lefolyásáról az eddigi jelentések a következő képet rajzolják: Tegnap este a pozsonyi szociáldemokriata párt több ezer munkás és polgár részvételével népgyűlést tartott az általános választójog érdekében. A népgyűlés napirendjét, az osztrák választásoknak a magyar parlamentre való hatását, Kalmár és Wittich szónokok ismertették és a választójogot követelő határozati javaslat elfogadása után a népgyűlés résztvevői tüntető felvonulást tartottak a városban. Zárt sorokban jártak a főbb utcákon, anélkül, hogy a rendet akármilyen módon zavarták volna. Egyszerre azonban — állítólag minden alapos ok nélkül — egy csapat lovas és gyalogos rendőr kivont karddal rájuk rontott és ütötte-verte a tüntetőket. A váratlan támadás leirhatatlan zürzavart keltett a tüntetők között, akik közül sokan véresen megsebesültek. A munkások és polgárok bottal, kövel védekeztek, ugy, hogy valószínűleg utczai harc fejlődött ki. A rendőrség behatolt a szociáldemokrata párt duna-utczai helyiségébe. A párt termett zsufolásig megtöltötték a bemenedült védtelessen asszonyok és megrémült gyermekek. A nőket és gyermekeket földre gázolták, törtek-zuztak és aki ellentállni merészelt, azt tartóztatták. A város egyes részei, különösen pedig a Duna-utca valószínűleg ostromállapotban voltak. A rendőrség a szociáldemokrata helyiségét reggelig megszállva tartotta. Az éjszaka folyamán számos letartóztatás történt. A munkásság körében az elkeseredés igen nagy. Pozsonyban jelenleg nyolcezer kizárt munkás van s ezek a történetek hatása alatt elhatározták, hogy a legvégsőig kitartanak. A kizárt munkásokkal szolidaritást vállalt valamennyi szakma, sőt a polgárság értelmesebb része is támogatja őket. Erőteljes mozgalmal indult meg azzal a czéllal, hogy a rendőrség garázdálkodásáért a város közönsége elégtételt kapjon.

— **Az akadémiai kongresszusa.** Bécsben az akadémiai kongresszusa ma Süß elnök elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen az elnök a megjelenteket szívélyesen üdvözölvén, meleg szavakkal bucsúztatta el azon tagokat, akik a legutóbbi közgyűlés óta elhunytak. Ezután az osztályok tartották meg üléseiket, amelyek azonban nem voltak nyilvánosak. Beérkezett két meghívás, Olaszország és Belgium részéről, hogy a legközelebbi közgyűlést Rómában, illetőleg Brüsszelben tartsák; egy indítvány az iránt, hogy nemzetközi segédnyelvet választanak és az alapszabályok revízióját czélzó javaslat.

— **A tomesvári hármass gyilkosság.** Temesvárott a lakosság ugyancsak izgatott a hármass gyilkosság elkövetése óta. Napról-napra új rémhírek keletkeznek. Tegnap arról beszéltek városzerte, hogy az egyik utczában egy egész családot mészároltak le. Egy előkelő uriaszony meggyilkolásának híre is bejárta a várost. Mindkét hírt csak a felzúgott képzelet szüleménye volt. A rendőrség pedig még mindig a sötétben tapogatózik. Kronberger János és Molnár János csavargók ellen még folytatják ugyan a vizsgálatot, de pozitív adat bűnösségük mellett eddig nincs. Temesvár város jövédéli kezelésége 500 korona jutalmat tűzött ki annak, aki

Wild Károlyné és gyermekeinek gyilkosát kinyomozza, vagy annak elfogatására támpontot szolgáltat Szigeti Henrik és Urbanecz Ede törvényszéki orvosok intézkedésére Kronberger és Molnár kezeiről a körmöket levágtatják és felküldik Felletár Emil országos vegyészhez annak megállapítása végett, vajjon vannak-e rajta vérnyomok.

— **Házasság.** Dr. Darányi Ferencz kereskedelemügyi miniszteri fogalmazó, tartalékos huszárhadnagy június elsején vezeti oltárhoz Töry Arankát, dr. Töry Gusztáv igazságügyi államtitkár leányát a Szilágyi Dezső-téri ev. ref. templomban.

Iritz Ferencz június másodikán tartja esküvőjét Grosz Helennel, Makón.

Farkas József kereskedő Désről eljegyezte Benedek Izsó szilágysomlyói birtokos leányát, Rózsikát.

Dr. Ballagi Gézának a m. tud. Akadémia rendes tagjának és neje, szül. Lengyel Ilonának Erzsike leányát, Szentkirályszabadjai Véghegy Dezső eljegyezte.

Klacsó Rózsika és Urbanecz István hadnagy Szegeden jegyesek.

— **Találkozás 65 év után.** Iskolatársak találkozásáról nem ritkán számolunk be. Tíz-tizenöt, sőt husz és harmincz év előtt érettségét tett iskolatársak összejövetele a szokott dolgok közé tartozik. Az alábbi felhívás, melynek közzlésére felkértünk, annyiban különbözik az eddigiektől, hogy oly iskolatársak iparkodnak találkozni, akik 65 év előtt jártak együtt iskolába. A felhívás így szól: Felhívom iskolatársaimat, kikkel 1842. július 22-én Egerben együtt végeztük iskoláinkat, hogy korábbi megállapodásunk szerint július hónap 22-én Nyítrán, a várban, Bende Imre megyés püspök ő nagyméltóságánál jelenjenek meg. Gánóczy Flóris székesfehérvári kir. közjegyző.

— **Művészmajjás.** A június hatodikai művészmajjásnak sikere immár meg van pecsételve, mert nemcsak a főváros egész előkelő társadalma készült föl az ünnepélyre, hanem sokan jönnek el arra vidékről is Budapestre. A rengeteg sátor és csárda köré most megépítette Pogány Móricznak a krematoriumát, a mely azonban korántsem a holtak birodalma lesz, mert abban Budapest legelővőbb asszonyai fogják a mulatni vágyó gavalérokat jól tartani pezsgővel. Nagyon kedves és fölötté mulatságos lesz a szecsessziós műcsarnok is, a melyet szintén Pogány Móricz tervezett. Ez egy a kéményeire állított palota lesz s a látogatók a harmadik emeleti ablakokon juthatunk majd beléje. Természetesen itt lesz az alkalmi torzkiállítás s kintinőségünket meg jelesünket az egyszer fejjel lefelé fogják fölakasztani, akiknek pedig szoborban lesz meg a becses képmásuk, azok a fejetetjükön fognak állani. A gyöngébb idegzetű tengeri utazók számára Jalus Elek egy vonatgályát tervezett, amelynek lesz valószínűleg lokomotívja és lesznek waggonjai is. A gályák közül többel már elkészültek s azokat naponta igen sokan nézik a tó partjáról. Az ünnepélyen a fiatalabb színészgeneráció is részt vesz. A trupp egész külön bárkát kap s s szélében-hosszában a tónak, mindenféle fogkoncertezni. Virágokat, az alkalmi lapot és más egyéb apróságokat urilányaink fogják árulni, akiket Gajári Mária toborzott össze. Az ünnepélyre bárkát még lehet bérelni a rendezőségénél, Városliget, Széchenyi-sziget.

— **A kolumbácsi légy.** Az a rettenetes veszedelem, mely — mint említettük — Hunyadmegyében keletkezett s az ottani gazdaközönséget sújtotta, a milliónyi kolumbácsi légy, átszármozott már Aradmegyébe is s ennek keleti járását ellepte. A radnai, nagyhalmágyi, ternovai és borossebesi járasok községekben már teljes erejével föllépett a vész. A járasok fősolgabirái sürgős intézkedéseire a csapás által érintett községekben teljesen beszüntették a marhának nappali legeltetését, szoros istállózást rendeltek el, éjjel-nappal füstöltenek a községekben és az állatokat mindenféle kenőccsel, szerekekkel, petroleummal igyekeznek megóvni a legyek halálos csipése elől. A vésznek azonban még egy másik megdöbbentő következtése is van. A legyek nem csupán az állatokban tetek kárt, hanem a marha körül foglalatokodó embereket is megtámadták s különösen több asszonyt lábán és arczán oly veszedelmesen sebesítettek meg, hogy most csak a leggodosabb orvosi kezelés mentheti meg őket az életnek.

— **Japánok védelme Amerikában.** Roosevelt elnök tudatta a kaliforniai kormányal, hogy katonaság fog közbelépni, ha nem szünik meg a japán vendégülösök fosztogatása és elpusztítása. Az elnök kijelentette, hogy nem fogja tűrni, hogy helyi hatóságok gyöngesége miatt állami szerződéseket megszegjenek. A sanfranciskói kormányzó parancsot kapott, hogy a csapatokat készen tartsa.

— **Röpül a labda.** A Stefánia-ut végén van egy tizes telek, amelyet a környék fiatalosága valóságos sportteleppé avatott. Erre a telekre jártak össze a Stefánia-ut és az Aréna-ut vidékéről az iskolásgyermekek labdázni, játszani, tornázni, szóval az iskolai raboskodás után egy kicsit felfrissülni.

Ennek a gyönyörűségnek azonban most már vége van. A múlt hét valamelyik napján ugyanis, megint jókedvű gyermekzsivajtól volt hangos a telek, ahol vígan folyt a labdázás. Egyszerre valamelyik lurkó nagyon nagyot talált rugni a labdán, amely szállt, szállt és tulrepülve a telek kerítésén, egyenesen belepotyant József főherceg kocsiába, amely abban a pillanatban éppen ott rohogott el a Stefánia-uton, fenséges gazdájával.

E miatt az ostoba lapda miatt most felsőbb rendelethez megintették a sporttelepet, az ifjúságot pedig végleg eltiltották használatától. Az intézkedés természetesen alapos. A főherceget nem fogja többé ilyen alkalmatlanság érni sétakocsizásain. Ez bizonyos. De az is bizonyos, hogy elvették ezzel a szegény, vékonyképzű fővárosi gyermekeknek legutolsó játszóhelyét.

Ennek pedig talán a főherceg se fog örülni, ha megtudja.

— **Halálozások.** Dr. Propper Izsné, szül. Goldberger Szeréna, e hó 27-én, életének 25-ik évében meghalt Kis-Szebenben. Tegnap temették a korán elköltözött fiatal asszonyt nagy részvét mellett.

Bürgenstein Henrik, a megyeri vízműtelep gépészének leánya Bürgenstein Irma 21 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz Újpest, Váci-ut 86. számú gyászszobából.

— **Eltűnt turista.** Ascher bécsi fehérműgyáros tíz nap óta eltűnt. Pünkösdkor kirándulást tett a Baxalpra, ahol zivatar lepte meg s úgy látszik, hogy lezuhant a mélységbe, vagy hogy villámcsapásnak lett áldozata. Ma délután mentő expedíció indult keresésére.

— **Májusi szivatok.** Veszprémben az éjjel jég-esővel vegyes vihar vonult el a város felett délnyugati irányban, mely sok kár okozott. A városban a telefonhálózat teljesen meg van rongálva. A villám több helyen beütött. Szent-Gál és Városlőd közlegekből érkezett hivatalos jelentés szerint e két község határát a jég teljesen elverte. Sopronban óriási felhőszakadás pusztított a sopronvármegyei felső-pulyai járásban. Vámos-Derecskén, Alsó-Rámócson és Répcevárkönyön számos épületbe behatolt a víz. Délkelet közlegeben tíz ház összeomlott. Brundl Róbert felsőpulyai járási főszolgabíró ma reggel be akarta utazni a károsodott községeket, de csak Délkeletig jutott, mert innen az osztrák határig a közlekedés teljesen fenakadt. A törvényhatósági utakat elöntötte a víz és a hidakat elsodorta. Nagy-Körösnön tegnap este óriási vihar vonult át a városra. A jég, mivel esővel vegyest esett, nem tett nagy kárt. Az eső rendkívül jó hatással volt a fejlődő növényekre. — **Keszthelyen** égi háború kíséretében mogyorószem nagyságu jégese volt Keszthely, Balaton-Szentgyörgy és Sarmelléken. Nagy kár nincs. — **Körmenden** tegnap este nagy vihar vonult át jégesevel és a jég a gyümölcsösökben és szántóföldeken nagy kárt okozott.

— **Harcz katonaság és forradalmárok közt.** Kostromai jelentés szerint egy katonasortály meglepte a forradalmi harci szervezetnek vagy száz főnyi osztályát, akik közt egy zsidó leány is volt, midőn a tábori szolgálatot gyakorolták és lőgyakorlatokat tettek. A forradalmárok sortüzzel fogadták a katonaságot, amit ez viszonzott. Több ember megsebesült és három forradalmárt letartóztattak.

— **A táborból.** A piliscsai táborból ma vonult be vig zenezővel a 32-ik gyalogezred 3-ik zászlóaljának legénysége, meg a póttartalékosok és a 69-ik gyalogezredhez bevonult póttartalékosok. A legények ötvenhat napon át időztek kün és ez idő alatt kiképezték őket. Még ma elfoglalták a helyüket a 44-ik gyalogezred első és negyedik zászlóaljának, a 86-ik gyalogezred második és harmadik zászlóaljának legényei, akik huszonnyolc napig fognak ott maradni. Junius 4-én pedig Budapestre jön Szolnokról vonaton a 68-ik gyalogezred első zászlóalja és még aznap kimennek Piliscsába.

— **Kirabolt postahivatal.** Nagynyíresen e hét elején betörték a postahivatalba. A tetteseket a hosszufalvi csendőrség Magos Onuc és Pap György személyében elfogta. A tetteseknél az elrabolt pénzt megtalálták, de az összes értékjegyeket, néhány ezer korona értékben, a rablók elégették.

— **Letartóztatott pénzhamisítók.** Párisban az anarchista-párthoz tartozó hét pénzhamisítót letartóztattak a Le Libertaire anarchista lap Matha nevű szerkesztőjének lakásán. Lefoglaltak 500 hamis kétfrankost és egy ládát, melyben pénzhamisításra szolgáló eszközök voltak.

— **Református internátus.** A budapesti ref. egyház a jobbmódu szülők gyermekei részére a budapesti ref. főgimnáziummal kapcsolatban, szemben a gimnázium épületével, közel a Dunához, 1907. szeptember 1-től kezdődőleg internátust állít fel, egyelőre a gimnázium I—V. osztályába járó növendékek részére. Kimerítő tervezetet és bővebb felvilágosítást a budapesti ref. főgimnázium igazgatósága IV., Lónyai-utca 4—c. nyújt.

— **Gyermekek szerencsétlensége.** Abaujszántó megrendítő szerencsétlenség történt. Egy csizmadia udvarán kukoricaszárító volt felállítva, melynek keresztgerendájára kötelel huztak és estenként a szomszédok gyermekei hintáztak rajta. E hó 27-én este egy csomó gyermek mulatott a hintánál. A csizmadiamester segédje félvén, hogy valami baj eshetik, a kötelel felrántotta a gerendára. De éppen ez idézte elő a szerencsétlenséget, mert a vastag, nehéz gerenda leszakadt és ráesett a gyermekekre. Borzasztó sikoltás hangzott fel. Zelenkai Pali 7 éves fiú összezúzott koponyával feküdt a gerenda alatt, több gyermek homlokán, hátán, karján és mellén sérült meg. A segédnek éppen mellére esett a gerenda és súlyosan megsebesült. Az orvos a kis Zelenkai fiút már nem tudta megmenteni, mert néhány percz mulva meghalt. A többiek ápolás alatt vannak. A bíróság megállapította a vizsgálatot, hogy terhel-e és kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

— **A felvidéki népiszkolák megvizsgálása.** Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter az ország északi részeiben levő népiszkolák megvizsgálására dr. Pechán Adolf főreáliskolai tanárt küldte ki, ki a helyszínen tanulmányozza az okokat, melyeknek a magyar nyelv oktatása körül tapasztalt csekély eredményt első sorban kell tulajdonítani. A kiküldött tanár tapasztalatairól jelentést fog tenni a miniszternek, ki a szükséges intézkedéseket a hiányok orvoslására azonnal meg fogja tenni.

— **Egy uszályhajó balesete.** Bruck József és társa ráczalmási kereskedőcégg „Juliska” nevű uszályhajója, ma délután a bécsi kikötő partjához vördött és könnyebb sérüléseket kapott. A hajó rakományában kár nem esett.

— **Romboló vihar.** Óriási vihar dühöngött múlt éjszaka Nagyváradon. A fürgeteg oly erős széllel járt, hogy a görög-katolikus templom keresztjét gombostul ledöntötte. Azonkívül a városban számos tetőt lerántott. A villám több helyen lecsapott. A vihar az egész megyére kiterjedt.

— **Szökés közben elfogták.** Kovács Imre bussáki postamester nagy összegű hivatalos pénz elikkasztása után Amerikába akart szökni. Brémában ma elfogták.

— **Gyilkos feleség.** Mokrín torontálmegyei közlegeben Wagner Kristóf április hatodikán hirtelen meghalt. Édes anyja feljelentésére tegnap a tetemet exhumálták, mely alkalmattal kiderült, hogy Wagner Kristóf gyilkosság áldozata lett. A gyanúok Wagner nejét terhelik. A vizsgálóbíró előtt Wagnerne beismerte, hogy édes anyjával együtt üttették agyon Wagnert. A gyilkos asszonyt letartóztatták és a nagyikindai törvényszék fogházába szállították.

— **Rendőri hírek.** Gölya az utcán. Molnár Gizella falusi parasztlány, aki Kossuthfalváról jött a fővárosba, a Mester-utca 43. számú ház előtt hirtelen rosszul lett és mire a mentők odaértek, egy egészséges fiúgyermeknek adott életet. Úgy az anyát, mint a gyermeket az Üllői-uti klinikára szállították. — **Elűtötte az omnibusz.** Az Andrassy-ut 43. számú ház előtt ma a 132. számú társaskocsi elűtötte Zellei József játékárú kereskedőt, akit a mentők súlyos belső sérüléseivel a Rókus-kórházba szállították. — **Kocsi az árokban.** A Rákos állomással szemben lévő árokban ma reggel egy magánfogatot találtak. A hintó elé két ló volt fogva. A X. ker. tűzoltóság kihúzta a kocsit az árokból és a 25. számú rendőrszoba udvarán helyezte el. Hogy miként került az árokba, nem tudják. Igazolt tulajdonosa átveheti a 25. számú rendőrszobában.

— **Meglopott paraszt.** Maurer György nagyságú földműves ma panaszt tett a rendőrségnek, hogy a keleti pályaudvar III. osztályu várótermében amerikai bőröndjét, amelyben 400 korona készpénz, és különböző ruhaneműek voltak, ismeretlen tettesek ellopták. A tolvajokat keresi a rendőrség. — **Elfogott tolvaj.** Horváth Ferenc lakatossegéd tegnap besurrant Papp Miklós kereskedősegédnek Régi posta-utca 1. számú lakására, hogy onnan különböző doigokat ellopjon. De tetten érték és a tolvaj futásnak eredt. A rendőrök üldözni kezdték és a kegyesrendiek gymnáziuma mellett el is fogták és bekísérték a főkapitányságra, ahol nyomban letartóztatták. — **Villamos elgázolások.** Tegnap este, csaknem egy időben, két villamos elgázolás is történt. A Rákóczi-ut 40. számú háza előtt a vil-

lamos elűtötte Hegyi Iózséf huszonegyéves kereskedősegédet. Ugyancsak villamos gázolta el Pollák József ötvenéves temetőőr a Kolozsvári-uton. Mind a kettő súlyos sérülést szenvedett és a Rókus-kórházba szállították őket. — **Életunt.** Kleininger Dezső 18 éves mézárósegéd ma délelőtt szerelmi bánatában Váci-körút 78. sz. alatti lakásán lúgkőoldatot ivott. A mentők a Rókusba vitték. — **Sikkasztó postamester.** A lengyeltői szolgabíró táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy Kovács Imre barsáki postamester hétszáz koronát sikkasztott, aztán megszökött. A rendőrség keresi a sikkasztó postamestert. — **Vasúti talvajlás.** Rózsa Zoltán magyar államvasúti irodatiszt feljelentést tett a rendőrségnek, hogy Bécs és Budapest között a személyvonaton, amíg aludt, ellopták az aranyórát és lánczát. — **A lakcipő.** A rendőrség letartóztatta ma Bajhay József 23 éves boltiszolgát, aki Biringer Ferenc óbudai péktől 36 koronát elsikkasztott. Letartóztatásakor azt mondta, hogy a sikkasztást azért követte el, mert szeretett volna lakcipőben járni. — **Holttest a Dunában.** Tegnap reggel az összekötő vasúti hid közelében a Dunából egy 6 hetes fiú holttestét fogták ki. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a holttest már 2—3 napja van a Dunában. A rendőrség a lelketlen anyát keresi. — **Lopás a pásztórán.** A bécsi rendőrség táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy Doktor Anna 23 éves, alacsony termetű csinos varrónő dr. Willing Lajos közjegyzőtől 5000 korona értékű ékszert elloptott és megszökött. A lopás egy pásztórán történt. A tolvaj perditát keresi a rendőrség. — **Letartóztatott kuruzslónők.** A rendőrség tegnap ismét két asszonyt tartóztatott le, aki gonosz munkával szegény cselédeleányokat rontott meg. Az egyik bűnös asszony Radonics Gáborné Spirkó Anna gyümölcsárúsnő, a másikat Döme Józsefné Sándor Anna csipkeárúsnő, aki Budán lakott. Egyiknek sincs szülésznoi oklevele.

— **Uj számok a Beketow-czirkuszban.** A czirkusz dús gazdag műsora ismét két fenomenális számmal gyarapodott. A Lasso-csoport nyújtótornászok fent a magasban alkalmazott nyújtókon itt még soha nem látott vakmerő dolgokat produkálnak, amit pedig a Gregory-csoport ikarai játékaival mutat, valóságos bűvészt és jóval felülmúlja a tavaly itten annyira kedvelt Kremo-csoport mutatványait. Csütörtökön két előadás lesz.

— **Rajeczfürdő igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasúti tisztviselőket, illetve alkalmazottakat, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdászoknak ez évi június 30-ig, valamint augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéréknél 50 százalék, az egykoronás tükörfürdőknél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirat- és vasút-állomás a fürdőtelepen.

x **Uj czimbalom.** Mogyoróssy Gyula hangszergyáros, Budapest, VIII., Kerepesi-ut 71. felszálta az aczélszerkezetű czimbalmot s így a czimbalmot a legköltelesebb hangszerek közé emelte. Bő ismertetést ingyen küld a föltaláló.

x **Fodor-téle vivóterem** Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 f.**
x **Zászlók,** czimerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-ut. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x **Virágkedvelőknek** a Schäfer József prágai cég (Tischlergasse 33. sz.), Ferencz Ferdinánd estei főherceg ő cs. és kir. fenségének szállítója, kellemes meglepetést nyújt az ő „Villámkeverék” cz. japáni virágmagvaival. E magvak (mind kuszó növények) néhány nap alatt kikelnek, meglepő gyorsan növekednek s rövid időn az egész erkélyt, növényházat, kopasz falakat stb. gyönyörű tarka virágos és zöld lombszönyeggel vonják be.

Petőfi az aszódi algimnáziumban.

(Életrajzi adatok.)

Budapest, május 29.

A Bécs felől Budapestre jövő gyorsvonat egyik fülkéjében utaztam a minapában többed magammal. Az utazás unalmas voltát szokás szerint beszélgetéssel igyekeztünk elűzni s a bécsi és prágai hecczekektől kezdve a jövő nagy világháborúig, Luegertől—Dreyfus, Walsin Eszterházyig minden felmerülhető napi kérdést megvitattunk azzal a csalhatalan éleslátással, melylyel a vasuton utazó s egymást talán először s utoljára látó férfiközönség rendszeresen tárgyalni szokott. A kocsik egyik sarkában őszbeborult, egészséges arczu öreg uriember szunyókált s nyakig begombolt vastag télikabátja legkevesbbé sem volt terhére a pokol katlanjához hasonló vasuti kocsi izzasztó melegében. A nyolcz tagból álló utazó társaságnak ő volt egyetlen tagja, ki órák óta egyetlen szavát sem hallatta s csak néha jelezte mintegy köhüntésével, hogy egyik-másik vasuti politikus szavára neki is lenne azért egypár szóból álló mondanivalója. Komáromban megfogyott a társaság, ami az öregnek szemmel láthatóan jólesett, mert legalább nem kellett tovább is hallgatnia egypár bécsi utazó-ügynök német nyelven tartott világrengető politikai szónoklatait. Efeletti örömeben rá is gyujtott azonnal egy szivarra s bizonyos bizalmatlankodással nézett körül a kocsiban maradtak között s ugylátszik, még mindig nem volt egészen kedvére való a társaság, mert szótlanul húzódott vissza megint kocsink szögletébe. Nem is volt Tatatóvárosig egyetlen hang se a kocsiban; ugylátszik, mindenikünknek megvolt a maga gondolkodni-
valója.

Megvallom, nagyon érdeklődtem az öreg ránt és pedig annyival inkább, mert magam is végtelenül gyűlölöm azokat a vasuton utazó embereket, kiknek egy tüszentés vagy egy erősebb kocsirántás elég arra, hogy hetvenhetedik nagyapjuktól kezdve unokájokig elbeszéljék életük történetét, mitsem törődve azzal, hogy egyáltalán vágyik-e valaki meghallgatni bizalmaskodásukat vagy sem. Tatánál végre megszólalt az én öregem, meglehetősen lopva kérdezve tőlem, hogy hol vagyunk s meddig tart még az utazás Budapestig. Ugy vettem észre, fél a többiekkel való beszédbe ereszkedéstől s bizott bennem, hogy nem kezdek bele a kiegyezés vagy quóta-ügy bonczolgatásába. Én azonban nem eresztettem ki többet zsákmányomat kezeimből. Lassankint belemelegedett az öreg ur a beszélgetésbe, melynek előttem végtelenül becses eredménye az alábbi, Petőfi-re vonatkozó ismeretlen adatok elmondása lett. Leírom azokat úgy, amint öregemtől hallottam, s azt hiszem, hogy mindenkit érdekelni fognak a nagy szellemóriás ifju korára vonatkozó, habár szórványos adatok.

Öreg utitársam atyja Portir Mihály aszódi vasereszkedő volt, ki 56 évig birta üzletét ott. Egyik fia Lajos, az én utitársam s bátyja, Pál 1835-től 1838-ig az aszódi algimnáziumban végezték tanulmányait s Lajos itt három évig, majd Selmeczbányán egy évig tanuló társa volt Petőfi-nek. Még ma is, 74 esztendőskorában jól emlékszik a tüzes szemű, sápadt barna arczu, dus fekete haju fiura, ki atyja házában gyakran megfordult s kiből már ekkor szinte dőlt a költészet. Már ekkor fékezhetlen, indulatos természetű fiu volt, ki ha valamiről vitakozás közben szavaival nem tudta meggyőzni társait, mindjárt az ökleivel argumentált. Történt egyszer, hogy Pál bátyjával az utcán sétálgatva, valami felett heves vitába keveredtek; Pál nem tárgyalt, Sándor meg egyre ingerültebb lett. Egyszerre csattanós vége lett a dolognak, úgy vágta pofon Pál bátyját ott az utca közepén, hogy kalapja messzire röpült fejéből s azzal gyors lépésekkel tovább állott. Az öreg Portir Mihály üzlete ajtajában állva, éppen látta fia vereségét, mire felboszankodva Petőfi felé lépett s a mi rosszat sem sejtő fiut alaposan elverte a fián esett sérelemért. Sándor dühöngött mérgében s szégyenében, de az odaérkező fiuk lefűltek s békésen elvitték magukkal, hanem azért még hetek múltával is boszut forralt az öreg

Portir ellen, aminek végrehajtásában csak fiainak nyomós fenyegetései akadályozták meg.

Ez időben hevesen udvarolgotott Petőfi Neumann Karolinnak, a Koren sógornőjének is, kivel nem egyszer látta öreg utitársam egy kis lugasban üldögélni, s míg ez gitárt pengetett, ő szép verseket szavalgatott közbe-közbe.

Történt egyszer — beszéli utitársam — hogy valami Hetényi nevű igazgató vezetése alatt vándorszínészek verődtek Aszódra. Sándorunk mindjárt megérkezésük estéjén felkereste őket a korcsmában s az éjszakát velük töltötte. Koren látva a fenyegető veszedelmet, mindent elkövetett a Sándor visszatartására. Egy éjszaka azonban ismét kimaradt a fiu, sőt a másnapi tanítási órákon se jelent meg. Meghallván Koren, hogy Petőfi ott mulat a színészek között a korcsmában, öt markos tanuló társát elküldötte érte, azon rendelettel, hogyha másként nem sikerülne, hát „a levegőben“ hozzák el az iskolába. El is ment az öt fiu, köztük az én utitársam is s kínos dulakodás után lefűltek a Sándor gyereket s bár erősen rugkapálódzott, elvitték az iskolába. Petőfi ekkor syntaxista major volt. A szigorú Koren a megérkezett fiut keményen lehorodta s a téglával burkolt tanteremben kitérdeltette. Sándor dult-fult s a lába alatt lévő töredezett téglák egyikét addig kapargatta, fészegette, míg egy csaknem ökölnyi nagyságu darabot szerencsésen kifeszített s azzal egy párszor megcézázta Korent, amit, ha ez idejekorán észre nem vesz, valószínűleg pórul jár, mert Sándor, mint később is említé, fejbe vágta volna vele. Koren, ki különben is indulatos ember volt, rendkívül haragra lobbant s négy fiuval — köztük volt az én utitársam is — legott lehuzatta s a legmarkosabb fiuval, Némedy Mihályval alaposan végighegedültette és bezáratta. Aztán azonnal irt atyjának, hogy a fiut az iskolában nem tűrheti meg, jöjjön azonnal érte s vigye innen. Meg is jött az apa gyorsan s irgalmatlanul ellátta Sándort. Korent meg kérésével s apró kedveskedésekkel annyira kiengesztelte, hogy az beleegyezett, hogy e tanévet kihuzza az intézetben. Egyébként — mondá az öreg — Sándor nagyon derék fiu volt, sokat veszekedett, czivakodott ugyan, de jó barát volt és gyűlölte az árulkodást. Sok minden más, már ismert adaton kívül ezeket mondta el utitársam.

Petőfi kiváló életirója, Ferenczi Zoltán „Petőfi életrajza“ című műve I. kötetének 92. és 93-ik lapjain e színész-történetéről beszélve, szintén fel-
említi, hogy a színészek elutazása napján Koren Petőfit bezáratta, nehogy elszökjék velük s mint mondja „ekkor már nem az fájt neki, hogy színész nem lehetett, hanem hogy maradni kényszerítik.“ Majd folytatólag azt mondja, hogy: „Bárha Koren emez eljárásáról egyetlen feljegyzés sem szól: de ismerve a Petőfi makacsságát és Koren szigorát, nem látszik valószínűtlennek.“ Hát öreg utitársam erre is emlékszik világosan, mert Sándor a színészek elutazása napján a carcerben kuksolt s úgy hallottuk, hogy Koren ráadásul, mivel ellenkezett, még jól meg is nadrágolta. A Ferenczi Zoltán s utitársam elbeszélése között csak annyiban van eltérés, hogy míg Ferenczi szerint a Balogh István és Gaal Mihály mint első tag igazgatása alatt jöttek a színészek Aszódra, addig utitársam szerint, „ha jól emlékszik, valami Hetényi nevű direktor társulata volt az“; ami különben teljesen közönyös a dolog érdemére nézve. Ennyi az, ami feljegyzésreméltott hallottam a 74 éves Portir Lajostól Petőfi aszódi életéről. Mindaz, amit ezenkívül elbeszél róla, már többszörösen el volt mondva a Petőfi életrajzaiban s csupán az lepelt meg, hogy az öreg által elbeszél dolgok nagyon hüen megegyeznek a leghitelesebb adatokkal, bár mint mondá, „ő Petőfi élettörténetét még nem olvasta senkitől.“ Nincs okom kételkedni e művelt aggastyán szavaiban, ki maga is ott ontotta vérét a szabadságharc viharában; ki a szenttamási sánczoknál három szurástól elalélva, csak az éj közepén tért magához a holtaktól borított harc-
téren s az éj leple alatt csak nehezen vánszorgott el az Ujverbászra vonult magyar sereghez.

Elmondtam e dolgot, amint hallottam: „valeant quantum valere potest.“

Szalay Károly,

Az új világcsoda.

(Egy amerikai gyáros olyan autóbilt talált ki, a mely muzsikál.)

Gyáros: Megmutattam önnek a raktáramat; de a mit eddig látott, az szemét, vaczak, kontármunka, hanem most vegye le a kalapját uram!

Vevő: Nincs a fejemen!

Gyáros: Akkor kérem, tegye fel, hogy levehesse. Mert amit ön most fog látni, az az én életem ragyogó büszkesége, szemefénye: a tökély-autómobil, a hetedik világcsoda.

Vevő: Ne mondja!

Gyáros: De mondom! A szeme, uram, kiugrik, az álla leesik, a lábai gyökeret vernek, ön elkékül és elszédül, ha megtudja, hogy ez az autómobil mit tud.

Vevő: Akkor talán még se nézem meg?!

Gyáros: Ez az autómobil, uram, önnek mindene; barátja, testvére, jobb, mint hitvese, örömeiben, bujában hűséges társa, amely addig el nem hagyja, amíg —

Vevő: Amíg rajta ülök!

Gyáros: De kérem, csak nem kívánhatja, hogy az autómobil üljön önön!

Vevő: Nos, hát mit tud ez az autómobil?

Gyáros: Mit tud? Azt kérdezze inkább, mit nem tud! Tehát először is ez az autómobil sem nem büdös, sem nem füstös, mert mint a rózsák tavaszi est fuvallatánál, illatot lehel magából...

Vevő (kezét nyújtja a gyárosnak): Látja, ez szépen, ez költőileg volt mondva. Ön bizonyára sokat költ?

Gyáros: Oh igen! Évenként 15—20.000 koronát. Aztán ez autómobil úgy szalad, mint két versenyló és olyan halkan, mint a sóhajlás...

Vevő: No én már hallottam nem halk sóhajlást is.

Gyáros: A hasonlat sántíthat, de az autómobil soha. Ez nem sántít, ez nem biczeg, ez nem török, ez nem szakad. Ha majd árokba fordulnak, a mi valószínű, ön kifékezheti kezét-lábát, ön kitorheti a nyakát, izzé-porrá zuzhatja magát, hogy zsebkendőben viszik haza, vagy egy tubákos szelenczében eifer, de ennek a gépkocsinak baja nem történik.

Vevő: Kedves!

Gyáros: Hányszor hallhatta azt, hogy utközben az autómobil nekimegy a fának és a kerék megpukkad. Hát ez a kocsis huszszor nekimehet a fának és ön a dühtől megpukkadhat vagy megrepedhet, de a keréknek kutya baja se lesz. Ez a kocsi nappal, szék, éjjel ágy. Jó alvó ön?

Vevő: No megjárja; miért?

Gyáros: Mert ha nem tud elaludni, megnyomja ezt a rugót és a kocsis elkezd zümmögni, énekelni, két grammophon-henger addig-addig dalolja, hogy tente baba, csitt, csitt! míg ön elalszik, vagy megboldoul. Csak inkább az elsőt választja.

Vevő: Feltétlenül.

Gyáros: Ha ön szomorú, az autómobil azt énekel: Hármát tojt már a fürjecske... vagy a Vig özvegyet... vagy mást... és addig fujja, énekel...

Vevő: Zenekarral?

Gyáros: Nem, nagy lármával, míg hangosan nevetni kezd...

Vevő: Én?

Gyáros: Nem; az autómobil. Mert nevetni is tud! Ugy nevet, annyit nevet, addig nevet, hogy megunja az életét.

Vevő: Az autómobil?

Gyáros: Nem, — hanem ön. Ha egy hitelezője fog jönni, az autómobil úgy fog rohanni, hogy se lát, se hall...

Vevő: Az autómobil?

Gyáros: Nem, — ön. A hitelező beszélhet, a mit akar, az autómobil, ha ezt a rugót megnyomja, füttyül; füttyül mindenkire, önre, a hitelezőre, az egész világra. És így füttyülve szaladnak ki a hitelező elől, ebből a világból egy másik világba, hogy ne mondjam, a más-világba... Ah, mondom, nincs párja ennek a kocsinak! És mindezt potom 95.000 koronáért!

Vevő: Ön azt mondta, hogy a hitvesem is ez a gépkocsi... sőt még ennél is jobb... Hogy — hogy?

Gyáros: Mert a feleség sok pénzbe kerül; ha kövér, ha sovány, az ön pénzén hizik, az ön pénzén fogy... míg az autómobilnál csak benzín fogy...

Vevő: Elég! elég!! Ne fárassza magát! Megveszem az autóbilt, csak még egy kicsit tökéletesítse...

Gyáros: Kérem... szívesen... Mit kíván?

Vevő: Ha egy rugót megnyomok, fizessen, mint a köles. Ajánlom magam!

Box.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Városligeti Nyári Szinkör.** Ma bemutató előadás volt a Városligeti Arenában, színre került Révész Ferenc énekes bohózata, a *Berger Zsiga*. A darab szövegéről alig lehet valamit írni, vékony mese, szintelen bonyodalmak, unalmas párbeszéd. Kár a szép fülbemászó, könnyed és igen élvezetes zenéért, melyet *Barna* Izsó komponált s mely talán még megmenti Berger Zsigát. *Barna* zenéje, egy csomó táncbetét, néhány igen frivol kuplé, az elmaradhatatlan cabaret némi szint és humort ad darabnak, amin a közönség elég jól mulatott. A szereplők közül ma is *Turcsányi* Olgának volt nagy és őszinte sikere, ugy énekszámait, mint tánczait számtalanszor megismételték. *Dobsa* Margit igen ügyesen tánczolt, de hálátlan szerepével nem tudott megbirkózni. *Virág*, ki Berger Zsigát személyesítette, egyik végletből a másikba esik és teljesen figyelmen kívül hagyta, hogy nem játszik valamely zengerájban. Dicséretet érdemel *Gabányi*, ki humorával igen nagy derűtséget keltett. *Magyarinak* a szimpatikus komikusnak ma is jó napja volt. *Fehér* Olgának a széphangu énekesnőnek ezúttal csak egy keringő jutott osztályrészül, mit művészi-esen, igen nagy tetszés mellett énekelt.

(*) **Bernát.** A „Csókon szerzett völegény“ óta a *Bernát*, Heltai Jenő háromfelvonásos bohózata az első eredeti énekes és tánczosdarab, amelyet a Víg-színház együttesen visz a közönség elé. Az újdonság vidám cselekményébe a jeles szerző számos nótát szőtt bele és az első felvonást a Bernát-induló fejezi be, amelyet *Kornai* Berta és *Tihanyi* Miklós kísérete mellett *Hegedüs* Gyula énekel. *Kornai* Berta több kabaret-nótát ad elő és többek közt *Tanai* Friggyessel egy tánczkerítőt fog kreálni. *Tihanyi* Miklósnak a „Légy és a cukor“ című dal jutott. A harmadik felvonásban cigányzene mellett modern budapesti népdalokat énekelnek. A *Bernáthoz* új kiállítás készült. Holnap, csütörtökön az *Ördögöt*, *Molnár* Ferenc nagyszerű vigjátékát ismétlik.

(*) **Nemzeti Zenede.** Hazánk e legrégebb zeneiskolájában, amely nemsokára fennállásának félszázados jubileumát fogja ünnepelni, ma kezdődtek az évről nyilvános vizsgálatok. A fővárosi Vigadó kisebb termében a *Gobbi* Alajos igazgató vezetése alatt álló kamarazene-osztály növendékei produkálták magukat egy érdekes hangverseny keretében, amelyben Mozart, Weber, Major, Goldmark, Hofman, Schubert és Volkman műveiből mutattak be részleteket, szabatos, összevágó és nagyon gondos, értelmes előadással. Szépen játszott különösen *Deáky* Flóra, *Drumár* László és *Meszlényi* Nándor *Volkman* B-moll zongorahármasát, továbbá *Garai* Blanka negyedmagával *Goldmark* zongora-ötösének két tételét, *Meszlényi* Perina, *Dósa* Adrienne, *Heinrich* Emilia, *Meszlényi* Nándor és *Erdélyi* Sándor pedig *Schubert* vonós-ötösének első tételét. Dicséretesen működtek még közre *Weisz* Margit, *Heinrich* Hermin, *Pesti* Margit, *Mössmer* Ibolyka és *Petz* Józsa zongorán, *Apor* Anna, *Herrmann* Ilona, *Karácsonyi* Margit és *Heredy* Imre hegedűn. Énekszám is volt a műsoron. *Balló* Irén szép, csengő szopránhangon énekelt egy *Händel*-féle áriát, obligát fuvolával. A fuvolaszólamot *Malarcsék* József, a zongorakíséretet *Turcsányi* Olga játszotta.

(*) **Tánczosnók korestetnek.** A Népszínház-Vigopera tánczkarába néhány tánczosnó felvétetik. Jelentkezni hétfőn, június 3-án d. e. 10—12 óra között a Népszínház-Vigopera igazgatóságánál lehet.

(*) **A budai nyári színházban** holnap, Urnapján két előadás lesz, délután félhét órával a *bőregé* című operettet adják, este *Rátkay* László „*Felhő Klári*“ című eredeti népszínműve kerül színre. *Felhő Klári* *Fóti* Frida, *Viola* Évát *Zöldi* Elza, a többi főbb szerepeket *Niczky*né, *Peterdi* Etelka, *Mihályfi* Julia, *Falussy*, *Thury*, *Gere*, *Kövesst*, *Szeghő*, *Tábori*, *M. Balogh* és *Izsó* játsszák. — Szombaton *Guthi* Soma és *Barna* Izsó „*A mádi zsidó*“ mulatságos énekes előképét adják Budán először.

(*) **A kolozsvári színházak átvétele.** Az állami színházak átvételére kiküldött vegyes bizottság június elején utazik le Kolozsvárra, hogy az ottani Nemzeti Színház és Nyári Szinkör leltárát elkészítse és a színházi fekvőségeket felbecsülje. A jövő hónap közepétől fogva a kolozsvári színházak is a kultuszminisztérium kezelté alá tartoznak.

(*) **Kisfaludy-Társaság.** A nyári szünet előtt utolsó felolvasó ülését tartotta ma délután a Kisfaludy-Társaság *Beöthy* Zsolt elnöklésével. *Vargha* Gyula főtitkár jelentette, hogy a társaság alaptökejét dr. *Szöts* Ferencz, a társaság ügyésze ismét 200 koronával gyarapította s ezzel alaptökejét 1400 koronára egészítette ki. A társasághoz több meghívó és egy csomó könyvajándék érkezett. A jelentések tudomásul vétele után *Kozma* Andor négy szép költeményét (*Kertészet Magyar Horacziusomból*, *Vénuszhoz* és *Chloéhoz*) mutatta be. amelyek zajos tetszést arattak. Utána *Pekár* Gyula mutatta be *Drághy* Éva című drámájának első felvonását. A darabot, amelynek történelmi háttere van ugyan, de bő alkalmat nyújt az író fantáziájának szabad szárnyalására, a jövő szezonban a Nemzeti Színház fogja színre hozni. A közönség élvezettel hallgatta a mozgalmas drámai jelenetek sorozatát, az élénk dialógusokat s megindulással kísérte a darab hősnőjének sorsát. *Pekár* Gyulának pedig zajos tetszést aratott. Végül *Vargha* Gyula mutatta be néhány sikerült műfordítását francia költőkből.

(*) **Egyházi zene.** A Szent István bazilika énekes és zenekara május hó 30-án, Urnapján (In solemnitate Corporis Christi) délelőtt 10 órakor az ünnepi szent mise alatt *Schubert* G. dur miséjét fogja előadni. A magánrészleteket dr. *Pállódy* Leontinné, *Stark* Ludovika, *Pichler* Elemér és *Tornyay* Károly éneklék, Graduale: *Oculi omnium*, Sequentia: *Lauda Sion*, Offertorium: *Sacerdotes Domini*. Junius 2-án, vasárnap délelőtt 9 órakor az ünnepi szent mise alatt ugyanaz, utána ünnepi körmenet.

(*) **A Műcsarnok új zsűrije.** A Képzőművészeti Társulat 1907—1908. évi téli kiállításának és 1908. évi tavaszi kiállításának pályabíróiságát már megválasztották. A szavazásra jogosult művészek szavazatait tegnap délután bontotta fel egy erre a célra külön kiküldött bizottság, melynek elnöke: *Hausmann* Alajos társulati alelnök, tagjai pedig: *Bruck* Miksa, *Füredi* Árpád és *Révai* Ödön voltak. Zsűritagokul megválasztották a festőművészek közül: *Benczur* Gyula, *Szinyei* Merse Pál, *Kézdi-Kovács* László, *Hegedüs* László, *Révész* Imre, *Kacziány* Ödön, *Knapp* Imre, *Edvillés* Aladár, *Jendrassik* Jenő és *Poll* Hugó; a szobrász-művészek közül: *Zala* György, *Radnai* Béla, *Füredi* Rikárd és *Ligeti* Miklós; az építőművészek közül: *Lechner* Ödön, *Korb* Flóris, *Jámbor* Lajos és *Kann* Gyula.

FŐVÁROS.

(*) **Mérnökök mozgalma.** A főváros mérnöki testülete ma terjedelmes memorandummal fordult a polgármesterhez, a tanácshoz és a törvényhatóság tagjaihoz fizetésrendezésük érdekében. A memorandum egyben foglalja a fizetésrendezésről eddig megjelent javaslattal is s azzal szemben kéri, hogy azt az előterjesztést fogja el alapul a főváros, amely a középítési igazgatót a II. fizetési osztályba helyezi, állandó középítési igazgatói állást szervez s azt, valamint a hat műszaki tanácsost a harmadik fizetési osztályba teszi, a főmérnökök számát harmincznyegyre emeli megfelelő fizetésjavítással, a mérnökök számát pedig hetvennyolczban állapítja meg három fizetési fokozattal, valamennyinél biztosítja az automatikus előlépést s gondoskodik a segédmérnökökről, valamint a hivatal összes műszaki tagjairól. A memorandumot azzal a kérelemmel végzik, hogy tarthatatlan helyzetükre való tekintettel, a főváros soron kívül és méltányosan intezze el a mérnöki testület fizetésrendezésének a kérdését.

(*) **A közlekedésügyi bizottság** május 31-ikén, pénteken délután fél 5 órakor ülést tart. Ez alkalommal két rendszabály-tervezetet fog tárgyalni a bizottság; az egyik a berkocsi-ípar viteléről szól, a másik pedig a géperejű kocsikkal (automobilokkal) való közlekedésről. Végül folytatódólagosan tárgyalja a bizottság a villamos vasuti alkalmazottak sztrájkja ügyében tett előterjesztést.

(*) **A népszínházi bizottság új jegyzője.** Csupor József dr. tanácsjegyző a VII. kerületi előjáróság-hoz helyeztetvén át. *Bárczy* István polgármester öt a népszínházi bizottság jegyzőit teendőinek az előlátása alól, az eddigi buzgó működésének elismerése mellett, föltette és a bizottság jegyzőit tisztének ellátására *Stankovits* Szilárd polgármesteri titkár rendelte ki.

(*) **Orvosi kinevezés.** Fülepp Kálmán főpolgármester, a pesti oldalon levő kórházaknál megüresedett orvosi állásra *Csengeri* Kálmán dr., segédorvosá pedig *Davidovics* Lázló drt nevezte ki.

(*) **Uj kórház a fővárosban.** A kormány a koronázás negyvenedik évfordulójának emlékére két millió korona költséggel munkáskórházat akar Budapesten építeni. A kereskedelmi miniszter a fővárostól kért telket a kórház számára. A miniszter

több telket jelölt meg, de kijelentette, hogy ő a Szent László-kórház mögött fekvő területet tartja legalkalmasabbnak. A tanács rendkívüli ülésén tárgyalta a miniszter leiratát, a kért 5700 négyszögöl nagyságu telket hajlandó átengedni az államnak. A tanács azonban biztosítani kívánja, hogy a telket mindig csak kórházi célra használják. A miniszter kérelmét a legközelebbi közgyűlés elé viszik.

(*) **A szerecsen-utcai mulató.** Valaki a Szerecsen-utczában mulatót akart építeni. A tanács egy szótöbbséggel megadta az engedélyt. A Szerecsen-utczának lakói s a Máv. nyugdíjintézete tiltakoztak a mulató építésének megengedése ellen s a tanács határozatát megfélebbezték a közmunkák tanácsához. A közmunkák tanácsa tegnap délután tartott ülésén *Garancsy* Mihály miniszteri tanácsos előterjesztése alapján döntött a felebbezés ügyében. A közmunkatanács a felebbezésnek helyt adott s kimondotta, hogy arra a helyre mulató vagy táncz helyiség céljaira engedélyt nem ad sem a most bemutatott sem pedig az esetleg módosítandó terv alapján. A határozat jogerős.

(*) **Az állatkert jövője.** Az állatkert bérbévetelére vonatkozólag gróf *Szapary* Pál és társai beadványt intéztek a főváros-hoz, melyben *Szapary* kifejté, hogy az állatkert tudományos alapon óhajtaná reorganizálni. Exotikus növényekkel parkot tervez, azonfelül kötelezi magát, hogy a szükséges építkezésekre és beruházásokra azonnal egymilliókésztázezer koronát befektet. Az összes befektetések nyomában a főváros tulajdonába mennének át. Ezzel szemben ő és érdektársai 40 évi használatra kéri bérbe az állatkertet.

(*) **Közügylési tárgyak.** A jövő szerdán megtartandó közgyűlésen a következő tárgyak szerepelnek: Előterjesztés, a főváros részére folyó-számlakölcsön fölvétele iránt. Telek átengedése a létesítendő állami munkáskórház céljaira. A prostitúció rendezésére vonatkozó szabályrendelet megállapítása. Előterjesztés, a főváros pénzkészletének gyümölcsöző elhelyezésére alkalmas pénzintézetek kijelölése ügyében. A tanács előterjesztése az elemi iskolai ideiglenes tanító-személyzet fizetésének a javítása tárgyában. — Előterjesztés, a *Krisztina* - városi szinkörnek *Kreicsányi* Ignác szinigazgató részére való biztosítása ügyében. — A tanács előterjesztése, a közistatársági és fuvartelepi munkás-személyzet napibérének a fölemelése tárgyában. Előterjesztés a m. államasuti pályaudvarnak kihelyezése és a sinhalózzattal elfoglalt belső terület szabadabb tétéle tárgyában hozott közgyűlési határozatra. — A belügyminiszter leirata, a fővárosi kórházak ápolódijainak a fölemelése tárgyában. A *Petőfi*-múzeum javára tervezett ünnep céljára terület átengedése. Előterjesztés, dr. *Havass* Rezsőnek *Dalmácia* visszacsatolása ügyében a képviselőházhoz intézett kérvényére. Föllebbezések. Nyugdíj-ügyek. A napirendre 62 tárgyat vettek fel.

EGYESÜLETEK.

(—) **Balaton-Szövetség.** A Balaton-Szövetség, mely a multban oly sikeres propagandát fejtett ki a Balaton-kultusz emelése érdekében, az idén ismét megkezdte működését. A Szövetség mindent elkövet a balatonparti birtokosok és a fürdőközönség érdekében. Szorgalmazza a jó és olcsó közlekedést, az olcsó lakást és élelmezést s általában mindazt, ami a nyaralók kényelmére van. A Szövetség elnöke, gróf *Széchenyi* Viktor főispán és alelnöke, dr. *Óvári* Ferencz orsz. képviselő felhívást bocsátott ki a Balaton-mellék lakosaihoz, hogy lépjenek be a Szövetségbe, mely közhasznú működése mellett tagjainak igen sok kedvezményt nyújt.

(—) **A pécsi kulturálnap.** A *Dunántúli Közművelődési Egyesület* egy évi csendes, zajtalan, de nem eredménytelen munkásságról fog beszámolni a Pécsen június 1-én és 2-án tartandó XVI. évi közgyűlésen, mely *Székely* Kálmán vezetése alatt nemcsak a Dunántúlnak, hanem az egész országnak lesz kulturái ünnepe. *Székely* Kálmán, ögróf *Pallavicini* Ede és *Rákosi* Jenő elnökökkel az élén a kormány képviselőit, valamint a tudományos és közművelődési testületek közül az Akadémianak, Muzeumok Tanácsa, Emke, Délmagyarországi Kulturregylet, Soproni Irodalmi és Művészeti Kör, Somogyvármegyei Közművelődési Egyesület, Tulipánszövetség, az O. M. G. E. kiküldöttjeit és az egyesület igazgatóságát s tagjait a szombaton három órakor induló különvonat viszi Pécsre, ahol *Székely* Kálmánt a pályaudvaron gróf *Benyovszki* Mórincz főispán és *Nendvich* Antal polgármester fogadják, esti 8 órakor a kiállítás területén ismerkedés lesz, majd a kiállítási újszínházban *Foaorné* Arankának, az Operaház művésznőjének vendégfelléptével diszeloadás lesz; a hivatalos közgyűlés nem mint tervezve volt, az új városházán, hanem a *Pécsi Nemzeti Kaszinó*-ban fog június 2-án fél 11-kor lefolyni, melynek hatalmas díszterme alkalmas lesz az impozáns tömegben Pécsre ránduló befogadására. A diszközgyűlést *Székely* Kálmán ünnepi beszéde nyitja meg, majd a pécsi kulturálnapra egybegyűlteket a vármegye nevében *Kosztics* Kamill alispán, Pécs szab.

kir. város nevében *Nendvich* Antal polgármester, a pécsi kiállítás részéről *Zsolnay* Miklós elnök üdvözlök. A közgyűlés kiemelkedő része lesz *Rákosi* Jenő szabad előadása, valamint gróf *Benyovszky* Móricz vezetésével megalakul a „Baranyavármegyei Közművelődési Egyesület, mely a vármegye területén egyre nagyobb arányokat öltő kivándorlás és a még rémesebb méretekben elharapódzó *egygyermek-rendszer* elleni küzdelemre vállalkozott. A közgyűlés hivatalos részének letárgyalása után *Szell* Kálmánnal az élen a teljes közgyűlés a kiállítást tekintti meg, míg vasárnap déli egy órakor a kiállításban bankett rekeszti be a közgyűlést.

(—) **Szegények felruházása.** Az Országos Gyermekvédő Egyesület leány-osztálya arra kéri a nemesszív emberbarátokat, hogy a téli holmi elrakásánál a kiselejtett ruhaneműt küldjék el *Brüller* Teréz kisasszony címére Erzsébet-körút 23., III. em., vagy amennyiben ez nehézségekbe ütköznék, értesítsék levelezőlapon, hogy hajlandók a szegény emberek felruházására elhasznált ruhadarabokat küldeni s ez esetben az egyesület gondoskodni fog az elszállításról.

(—) **A Gonáviselés ápolónőket képző egyesület** e hó 30-án, csütörtökön déli 12 órakor az új városháza (Váci-utca 62.) üléstermében tartja közgyűlést.

(—) **A Magyar Néprajzi Társaság** ma délután a Nemzeti Múzeum tanácstermében felolvasó ülést tartott *Munkácsy* Bernát elnökleite alatt. Az első felolvasó *Kardos* Árpád volt, aki „Török hadi emlékeink török és arab feliratait“ címen tartott igen érdekes előadást. A második felolvasó dr. *Semayer* Vilibáld a hazai néprajzi kutatás szervezéséről beszélt. Mindkét előadást tetszéssel fogadták. A felolvasások után a választmány folyó ügyeket intézett el *Sebestyén* Gyula főtitkár előadásában.

(—) **Magyar Sebésztársaság.** A múlt év november hó 16-án megalakult Magyar Sebésztársaság f. hó 31-től június 2-ig tartja I. nagygyűlését a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében.

TÖRVÉNYSZÉK.

A rétsági rablógyilkosság.

Budapest, május 29.

A szenzációs gyilkossági pör tárgyalásának harmincadik napján még fokozottabb mértékben nyilvánult meg a közönség érdeklődése, mint az előző napokon. Százával tolongtak az emberek az esküdtársi terem előtt és a kiszorult tömeget csak rendőri asszisztenciával lehetett féken tartani, hogy a tárgyalási terembe erővel be ne hatoljon. A rend helyreállítása miatt csak késve nyitotta meg *Rónay* elnök a mai tárgyalást.

Még be kell számolnunk a gyilkossági pör azon szenzációs fordulataival, mely tegnap este állott be, midőn *Barna Lukács* — az egyetlen vádlott, a ki beismerő vallomást tett — visszavonta eddigi vallomását. Kijelentette, hogy beismeréséből egy szó sem igaz. A mit a rétsági rablógyilkosságról mondott, azt annak idején az újságokban olvasta. *Barna Lukács* a vizsgálat során már többször megmáskította a vallomását. Hol beismerte, hol tagadta, hogy része volt a rétsági gaztetben. Konstatálni kell azonban, hogy a beismerő vallomásának olyan részletei vannak, melyeket nem tudhatott meg az újságokból, s melyeket a vizsgálat éppen az ő vallomása nyomán utólag állapított meg. Ilyen körülmények között a *Barna Lukács* taktikája aligha változhathat valamit a per során. A védelemnek azonban egyelőre jó szolgálatot tett, mert argumentummal ostromolhatja a vádat. Bejelentésére nagy konsternáció támadt:

— Üljön le. Magát nem lehet komolyan venni! — szólta rá *Rónay* elnök.

Ma délelőtt dr. *Fényes* Samu védő indítványára szembesítették egymással a tegnap eltérően valló *László Géza* rendőrkapitányt és *Ambrus Béla* csendőrmestert. A védők ismét kérdéseket intéztek a két tanúhoz. *Ambrus* őrmester ezután kérdést intézett *Barna Lukács* vádlotthoz, hogy való-e az, hogy ő bántalmazta volna. *Barna Lukács* most már következetesen megmarad amellett, hogy az őrmester szuronyt fogott rá.

Szlatky Pál csendőrmester tanu a *Sándorpusztai* rablás tettesének nyomozása során *Radványi* Dávid és *Barna Lukács* elfogatásáról s a megjelent házkutatásról tesz vallomást.

Szünet után *Bóné* Ferenczné kihallgatása következett, aki előadja, hogy 31 éves, 2 gyermek anyja, gyümölcsárusnő a központi vásárcsarnokban, az elnök figyelemztetésére kijelenti, hogy vallani akar.

— Hány év óta felesége a vádlottnak? —

— 11 év óta.

— Hol laktak? — *Kőbányán, Vácson.*

— Volt keresete az urának akkor?
— Mikor a villamost odahagyta nem volt.
— Ismeri *Oláh Simkóékat*? — Igen.
— Hát *Barna Lukácsot*? — Nálam lakott *Kőbányán.*

— Oláhék is jártak oda? — Igen.
— Honnan tudott maga a gyilkosságról?
— Az újságban olvastam.

— Adott ön pénzt a férjének a gyilkosság után, hogy tegye a takaréka?
— Igen, 402 koronát én adtam neki.

— Honnan volt magának ennyi pénze?
— Megtakarított pénzem volt, a gyermekem apjától kaptam. Ezt azonban nem nevezem meg.

— Melyik évben tették be azt a 400 koronát a takaréka?
— Arra nem emlékszem.

— A vizsgálóbíró előtt egészen másként vallott; akkor azt mondta, hogy csak 70 forintot adott az urának. — Akkor is 400 koronáról volt szó.
— Nagy Sándor bíró: Maga az unokatestvéreivel szokott ruhát varratni?

— Nem. Én varrtam nekik.
Dr. *Weisz* Ödön védő: Emlékszik arra, hogy egy alkalommal milyen szerencsétlenség történt maguknál, mikor unokanővérei ott voltak?

— Igen, a kisfiam a lámpát feldöntötte, de mi kendővel elnyomtuk a tüzet.

— Ottthon volt akkor az ura? — Igen.
— Mikor volt az? — Január elején.

— Volt akkortájtban ünnepnap? — Igen.
Elnök: Én nekem tanu az előbb azt mondta, hogy semmire sem emlékezik, most a védő ur a szája adta a vallomást.

Weisz dr.: Hajlandó ön megnevezni azt a férfit, akitől a pénzt kapta?
— Nem.

— Még akkor sem, ha férjének sorsáról van szó? — Akkor sem.

Weisz dr.: Ezzel pedig azt akarnám bizonyítani, hogy *Bónéknak* volt pénzüke.

Dr. *Pavlik* ügyész: Erre megjegyzem, hogy tudomásomra jutott, hogy *Bóné* vasárnap kitanította a feleségét a pénzre vonatkozólag a fogházban, mikor benn látogatásban volt nála. Erre itt van *Győri Döme* tanu, akit kihallgatni kérek.

A védő ellenezte ezen tanu kihallgatását, de a bíróság elrendelte.

Következett *Győri Döme* börtönőr, aki elmondta, hogy most vasárnap *Bónénét* a beszélgetés alkalmával felszólította az ura, hogy a takarékbetétkönyvet szerezzé meg. Erre tanu megtiltotta, hogy az ügyről tovább beszéljenek. Egyebet tanu nem tudott.

— Arról, hogy mit valljon, volt szó köztük?
— Nem.

Bónénét és *Győri Dömét* a bíróság megeskette. Elnök azután a tárgyalás folytatását pénteken délelőttre halasztotta el.

§ *Achim* András az esküdtársak előtt. Nagyváradról veszszük a jelentést, hogy a csabai exképviselő *Achim* L. András a nagyváradi esküdtársak előtt áll a mai napon, mint vádlott. Három rendbeli igazgatás vétségével vádolja a kir. ügyészség, melyeket éppen ama nevezetes cikkeivel követett el, amiket lázítóknak mondott a kir. Kuria, mikor *Achim* András mandátumát megsemmisítette. A békéscsabai „Paraszt Újság“ az exképviselő lapja közölt három cikket a tavalyi általános választások előtti napokban.

E három közleményben találta a Kuria a mandátum-semmisítő okot és *Achim* L. András ráadásul sajtópörbe is keveredett vakmerő közleményeiért. A tárgyalás elsőrangú szenzációnak ígérkezik Nagyváradon. A védelmet dr. *Pető* orsz. képviselő, *Achim* mandátumának örököse, látja el. A mai tárgyalásnak azonban semmi érdembeli eredménye nincs, mert a bíróság a védő indítványára az ügy tárgyalását júniusra halasztotta el.

§ *Vasúti karambol.* 1904. évi október 6-án este 7 órakor a *kőbányai* alsó-pályaudvar közelében könnyen végzetessé válható vasúti szerencsétlenség történt. A 2727. számú mozdony és néhány kocsi indult a ferencvárosi pályaudvar felé; a pályalámpa szabadnak jelezte az utat s így a mozdonyvezető nyugodtan haladt előre. Néhány száz lépésnyire a pályaudvartól azonban a mozdony beleütközött a sineken vesztelő teherkocsikba s ennek folytán *Vajda* Lipót, *Kovács* István és *Molnár* Károly vasúti alkalmazottak megsebesültek. A kir. ügyészség közveszélyes cselekmény miatt vádat emelt *Garai* Ignác állomási felügyelő és *Horváth* József váltóőr ellen, akiket a törvényszék egy-egy hónapi fogházra ítél, bebizonyítva látván a két vádlott vétkes mulasztását. A tábla *Horváthot* felmentette a vád alól s *Garai* büntetését 8 napra szűkítette le. A kir. Kuria ma a semmisségi panaszok elutasításával, hozzájárult a a tábla ítéletéhez.

§ **A libatolvaj.** Nagy botrány történt pár héttel ezelőtt künn a *Garay-téri* piacon. *Mandel* Eliánsné libakereskedőnő elárúsító helyéhez egy elegánsan öltözött asszony ment s ott alkudni kezdett a libákra. Alkuközben egy 4 és fél kilós libát gallérja alá rejtett s azzal eltávozott. *Mandel* azonban csakhamar észrevette a liba eltűnését s lármát csapott, mire a rendőr a gyanus vevőt előállította. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető járásbírósnál dr. *Farkas* Gyula járásbíró. A tárgyaláson a vádlottnő, *Bader* Józsefné asztalosmesterné tagadta a lopást, azonban a beszerzett bizonyítékok alapján, hogy hasonló módon elkövetett lopás miatt egy ízben már 14 napi fogházra volt ítélve, a bíró 3 napi fogházra ítélte. Az ítélet ellen a vádlott felebbezett.

§ **A knézi mérgekverők bűnpöre.** A knézi bűnpör folytatólagos tárgyalásán mindjobban kitűnik, hogy *Rieder* Ádám, aki koronatanuként szerepel, a tanukat felbízta és pénzigérettel arra csábította, hogy *Varjasán* Pével ellen valljanak és mondják, hogy az nekik pénzért mérget ajánlott. Ugyreán *Vásza* tanu azt vallja, hogy *Rieder* pénzt akart *Varjasántól*, de nem kapott és most azért vall ellene. A mai folytatólagos tárgyaláson meghallgatták dr. *Szigeti* Henrik törvényszéki orvos véleményét, aki teljes biztossággal állította, hogy *Vucsics* Száva arzénmérgezésben halt meg. Ezzel szemben *Weisz* Feodor városi tiszti orvos ellenőrző-szakértő kifejtette, hogy az arzénmérgezés nem állapítható meg, mert a belső részekben talált arzénmennyiségből az egész test arzenártalmára következtetni nem lehet. Álláspontját *Fellettár* országos vegyész az igazságügyi orvosi tanács és szaktektélyek nézetével erősítette.

SPORT.

Budapesti ügetőversenyek.

— Negyedik nap. —

A nyári ügető-meeting negyedik napjának kiemelkedő száma az Igazgatósági-díj, melyben az amerikai *Brownie Wilton* és *Grattan Bells* közt várunk érdekes küzdelmet. A programmon 2 kettősfogatu bérkocsisverseny is szerepel, melyeket valószínűleg az *Orosz-fogat* és a báró *Sennyey* I.-fogatu fognak megnyerni. A nap befejező száma a kettősfogatu bérkocsisverseny, melyben ismét a *Feiser-fogat* lesz a győztes.

Jelöltjeink a következők:

- I. *Pusztaberényi* ménes—*Darabont*.
- II. *Brownie Wilton*—*Grattan Bells*.
- III. *Bruder* *Straubinger*—*Panni*.
- IV. *Muzsa*—*Ernstl*.
- V. *Panni*—*Tutti* *Frutti*.
- VI. *Orosz-fogat*—*Bernrieder-fogat*.
- VII. *Sennyey* I.-fogatu—*Turnisch* ménes.
- VIII. *Feiser fogat*.

Bécsi nyári meeting.

— Ötödik nap. —

A bécsi nyári meeting mai ötödik napján egyetlen nagyobb díj nincs a programmon, a nevezések azonban ugy qualitative mint quantitative szépen sikerültek. A nap két kiemelkedő versenye az *Allamdíj* és a *Hadseregi akadályverseny*, mely utóbbiban katonatisztek fognak mérkőzni öfelsége tiszteletdíjért. Az *Allamdíjat* *Horkay* fogja megnyerni, miután legutóbbi vereségét *Usefull* szemben nem tartjuk realisnak. Helyre *Kara Mustafa* és *Va* banque vehető számításba. A *Hadseregi akadályversenyben*, tekintettel legutóbbi jó futására, *Percent* a jelöltünk *Va bene* és *Toncsi* előtt.

Jelöltjeink a következők:

- I. *Folderol*—*Grey Tick*.
- II. *Monte-Saldo*—*Rève*.
- III. *Oliveto*—*Mauthner-ist*.
- IV. *Horkay*—*Va banque*.
- V. *Percent*—*Va bene*—*Toncsi*.
- VI. *Meichl-ist*—*Dorca*.
- VII. *Trente et quarante*—*Viola*.

( ) **Lovas-pólo.** Ma folytatták a lóversenyterén lévő pólopályán rendkívül nagy érdeklődés mellett az angolokkal a lovas-pólo mérkőzéseket. A versenyt nagy és előkelő közönség nézte végig és arisztokráciánk számos tagja is megjelent. A verseny, illetőleg a mérkőzések a következő összeállításban folytak le: I. Vegyes összeállításban. Fehérek: *Wenckheim*, *Palavicini* Gy., *Károlyi*, *Andrássy*. Vörökek: *Teleky* Géza, *Windich-Grätz*, *Lawson* *Johnston* és *W. Melles*. Az eredmény 0:1 a vörös csapat javára. II. Fehérek: *Wenck-*

heim, Windisch-Grätz, Károlyi, Andrásy G. Piro- sak: Teleki G., Pallavicini Gy., Bánffy M., Rohonczy. Eredmény 3:1 a fehérek javára. Windisch-Grätz két goalt, Andrásy egy goalt csinált. III. Fehérek: W. Melles, Pallavicini Gy., Károlyi, Andrásy G. Pirokak: Windisch-Grätz, Lawston, Johnston, Bánffy, Rohonczy. Eredmény 4:1 a fehérek javára. Pallavicini Gy. két goalt, Andrásy Géza két goalt csinált. IV. Fehérek: Wenckheim, Windisch-Grätz, Lawson Johnston, Bánffy M. Pirokak: Teleki G., Pallavicini Gy., Károlyi, Rohonczy. Az eredmény 5:3 a fehérek javára. Windisch-Grätz két goalt, Pallavicini szintén két goalt ütött. A többi goalt vegyesen adták. Ezután versenyen kívül, új összeállításban mérköztek, amely próbaverseny volt. És pedig fehérek voltak: W. Melles, Ritch H., Lawson Johnston, Bánffy, a vörös csapat tagjai pedig: Rohonczy, Pallavicini, Károlyi, Andrásy. A mérkőzés eredménye az első félidőben 1:1, a második félidőben pedig 3:3. Az eredményből következik, hogy a csapatok ebben az összeállításban egyforma erejűek. Holnap, szerdán délután 4 órakor ismét mérkőzések lesznek, ezen azonban csak a Budapesti Polóklub tagjai vesznek részt.

( ) **A Hunnia csónakázó egyesület jubiláris közgyűlése.** Ma este tartotta a Hunnia csónakázó egyesület rendes évi közgyűlést klubházában *Pásztyi Jenő* igazgató elnöklése mellett, aki kiemelte, hogy az egyesület ezúttal jubiláris közgyűlést tart, amennyiben az idén van 25 esztendeje, hogy fennáll. Huszonöt év történetét *Csathó Kálmán* külön és részletesen megírta, amely az idei jelentésben ki is lett nyomtatva. A jelentést a közgyűlés tudomásul vevén és a pénzügyi vonatkozásokban a felmentvényt megadván, a közgyűlés egy igazgatónak, 4 rendes választmányi tagnak, 2 póttagnak választását ejtette meg, és pedig igazgatóvá megválasztotta Lisznyai Damó Tihamért, választmányi rendes tagokká: dr. Horánszky Dezsőt, dr. Dáni Vilmost, dr. Lovrich Istvánt és Tömörly Károlyt, választmányi póttagokká pedig Lázár Lászlót és Horvát Árpádot. A közgyűlést lakoma követte, amelyen az egyesület tagjai nagy számmal vettek részt.

( ) **Nemzetközi mérkőzés.** A Prágai Deutscher F. K. és a Ferencvárosi T. K. football-mérkőzése május 30-án, csütörtökön (Urnapiján), tekintettel az aznapi 6 órakor kezdődő mérkőzésekre, már délután 4 órakor kezdődik. A nemzetközi mérkőzés gazdag sorozatát a prágai D. F. K. kitűnő csapatának szereplése fejezi be. A csapat legfőbb erőssége a csatázósor összejártsága és óriási gólképessége, amelynek jelét adta a multheti angol mérkőzéseken, amikor a déli angol liga vezető csapatának, a Portsmouth-nak két mérkőzésen 6 gólt adott. A prágai csapat vasárnap, június 2-án a Budapesti Torna-Klub csapatával mérkőzik. A B. T. K., amelynek csapata az első hónapokban nem szerepelt a remélt sikerrel, most, hogy csapata reorganizálódott, ismét elfoglalta régi pozícióját. A D. F. K.-bal ugyanazzal a csapattal játszik, mint a M. K. A. ellen a csütörtöki ezüstlabda-döntőben és amelylyel egy ízben már oly fényesen állotta meg helyét a világhírű Woolwich Arsenal-lal szemben.

( ) **Az ezüstlabda döntője.** A tavaszi szezonnak szebb befejezése nem is lehet, melyet holnap délután a *Magyar Athletikai Club* és a *Budapesti Torna Club* csapatai vívnak meg egymás ellen, a margitszigeti ezüstlabdáról. Az ellenfelek a legjobb kondícióban és teljes első csapatokkal állanak ki és így oly mérkőzésnek leszünk tanúi, mint a melyet ritkán láthatunk. A mérkőzést a margitszigeti sporttelepen tartják meg délután 6 órakor.

( ) **Galamblovó-verseny a Margitszigeten.** Az Országos Magyar Galamblovó Egyesület sportbizottsága főuraink nagy érdeklődése mellett folyt le a margitszigeti pályán, ahol tekintélyes számú nézőközönség verődött össze. Ma dől el gróf Wenckheim László tiszteletdíja, melyet *Margitay* nyert meg, másodikiká gróf *Wenckheim* László, harmadikká *Libits* Adolf lett. Gróf Wenckheim Imre tiszteletdíját gróf *Wenckheim* László hódította magához. Az első tétversenyt *Margitay* nyerte meg, a másodikban elsőségen *Libits* Adolf és gróf *Wenckheim* László osztottak. A párosversenyt gróf *Wenckheim* László, a párosmérkőzést *Csajághy* Béla nyerte meg. — A legközelebbi verseny pénteken lesz, amikor *Csajághy* Béla tiszteletdíja kerül eldöntésre.

( ) **A Jánoshegyi motor hegymászó verseny.** A Magyar Motorkerékpáros Egyesület sportbizottsága nagy előkészületeket tesz, hogy a június 2-án délután 5 órakor kezdődő verseny minden tekintetben megfeleljen a sportszerűség követelményeinek. Az utvonat keresztveződésénél rendőrök fogják az utat szabaddá tenni, míg a pontos időmérést egy-egy jury-ság felügyelete alatt 6—6 stopper-órán egy-egy óraségéd fogja végezni. A három éles fordulónál pedig zászlókkal jelölik meg a veszélyes helyeket, egyszersmind ellenőrizvén azt is, hogy a fordulónál a versenyzők az újbóli meginduláshoz idegen segítséget igénybe ne vehessenek. A versenyzők indulási sorrendjének kisorsolása június 1-én, este

8 órakor lesz. Az indítást az egyesület kapitánya Riva mérnök fogja vezetni, s az utolsó versenyző elindulása után tíz percczel fog csak mellékkocsis motorjával a célhoz menni. Azok, kik az indító megérkezésekor még nem haladtak át a célvonalon, a versenyből kizártnak tekintetnek. Az érdeklődő közönség a versenyt a Norma-fánál fogja díjmentesen végignézni.

( ) **A M. A. F. C. nyári programja.** Az évvégi szigorlatok lezajlása után ismét erős munka indul meg a *Műegyetemi A. és F. C.-ban*. A nyári program központjában az uszás és a lawn-tenisz áll az atletika mellett. A klub pályái legközelebb megnyílnak s itt kezdődik meg a tréning a szeptember 10—17-én tartandó főiskolai bajnoki lawn-teniszversenyre. A klub uszói az összes versenyeken indulnak, míg a klub a főiskolai uszóbajnokságokat, esetleg a 300 m.-es országos melluszóbajnokságot is, rendezi meg. Az atléták is erős tréningben állnak, míg a footballisták *Vác*, *Szeged*, *Temesvár*, *Besztercebánya* és *Kassa*, esetleg *Arad*, *Szabadka* és *Magyaróvár* legjobbjával veszi föl a küzdelmet. Szeptemberben angol mintára *hat* ujoncversenyt rendez a M. A. F. C., mely az őszszel két nyílt atletikai versenyt ír ki.

( ) **Főiskolai verseny Debreczenben.** Mióta a *Főiskolai Sport-Szövetség* olyan rendkívül nagy agítással és komolysággal intézi a főiskolai sportok ügyét, azóta a főiskolákon élénk sportélet uralkodik, amit a gyakori versenyek is mutatnak. Legközelebb urnapiján, május 30-án lesz egy nagy főiskolai verseny, melyet az ősi református főiskola ifjúságának sportegyesülete, a *Debreczeni Akadémiai Athletikai Klub* rendez. Ennek az ifju egyesületnek eddigi pályafutása szinte ritkaság számba megy. Alig fél éve alakult meg, alapításánál nem támaszkodott semmi másra, csak az ifjúság lelkes szeretetére és ime ma már színei diadalmasan szerepeltek a fővárosi versenyeken is és egy gyönyörű országos főiskolai versenyre készül. Pedig — szinte alig hihető — a negyvenéves debreczeni T. E. feltékenykedése miatt még a városi hatóságok is hidegen fogadták a sporttekinetben annyira elmaradt 80.000-nyi lakossal bíró városban létesült eme új kulturintézményt. Hanem, bár az előkészületek megkéstek, a verseny mégis jól fog sikerülni. E verseny keretében dől el „*Magyarország 1906—1907. évi főiskolai bajnoksága*” a fél angol mértföldes síkfutásból és a kalapácsvetésből, míg a „*Debreczeni főiskola bajnoksága*” helyből magasugrásra íratott ki. Egyéb számok: 100 y. síkfutás, 1/4 angol mértföldes síkfutás, 42100 méteres staféta, távolugrás, súlydobás, diszkoszvetés, kalapácsvetés, gerelyvetés, magasugrás 5-ös csapatoknak, súlydobás 5-ös csapatoknak, füles labda. A nevezések a F. S. Sz. rendszabályainak (20 §) betartásával a DAAC elnökségéhez (Debreczen, református főiskola) küldendők.

KÖZGAZDASÁG.

Lutri és takarékoság.

Budapest, május 29.

A betétszerzés amerikai módszere folytatódik. A Valutabank ismét öles hirdetéseket tesz közzé és hívja a kisembereket és néhány koronányi betéteiket milliós főnyeremények ravasz odaigérgetésével. Hasonlatos ez a módszer azokhoz a tengerentuli grümdolásokhoz, amelyek milliányi apró részvény kibocsátásával dolgoznak és egy dollárért egy nagy palotát, egy farmot, és ha a szerencse kedvez, duseres aranybányát is ígérnek. A sok, apró részvény elkel, egyszer is, többször is, de senki sem volt még oly szerencsés, hogy egy palotát vagy egy farmot nyert volna a dollárjáért.

A nyereségvágynak és a játékszenvedélynek ez az amerikai izü felösztökélése jelentkezik a főnyeremények ígérgetésével kapcsolatos takarékbetétszerzésben is. Mikor Fáy András megalapította nálunk az első takarékpénztárt, akkor az az ideális, ma ugy mondanák, hogy naiv gondolat lebegett szeme előtt, hogy az emberek tegyék félre a filléreiket és felesleges pénzecskeikből gyűjtsenek maguknak egy kis tőkét a jövőre. A lutris Fáy Andrások mai típusai már nem ilyen naivak. Ők nem azzal törődnek, hogy az embereknek legyen egy kis megtakarított tőkéje, jó és biztos helyen, hanem arra törekcszenek, hogy nekik jusson a mások megtakarított fillérje kihacználás céljára. Akkor csak takarékoság volt a takarékbetét célja. Ma lutriznak vele és üzleteket csinálnak belőle.

Nagy örömmel tapasztaljuk, hogy aköziónk,

amelyet a játékszenvedély ilyen módon való felkeltése ellen megkezdettünk, egyre szélesebb rétegek tetszésére talál. Tömegesen kapjuk a leveleket, amelyek azt mutatják, hogy a közönség megértette a hivalkodó hirdetések ravaszságát és jól látja, hogy a milliányi nyereményekből egy-egy betevőre még a képzelhető legszerencsésebb esetben is csak alig néhány korona juthat (ez is csak az esetben, ha történetesen az illető betevőcsoport javára biztosított egyetlen darab sorsjegy a főnyereményt üti meg) és így nem megy egykönnyen lépre. A vidéki lapok lenyomatják a lutrizó takarékoságról írott cikkeinket, amiből azt látjuk, hogy a vidék józan népében nem tudott gyökeret verni a legújabb amerikanizmus és határozottan elutasítja magától a betétszerzésnek azt a módszerét, amely nem *biztonságot* és *nyugalmat*, hanem lutrihasznót ígér a kisemberek keservesen összekuporgatott kis tőkéjének.

Vajjon van-e szüksége egy igazán nagy, tökéletes, szolid, megbízható takarékpénztárnak arra, hogy főnyeremények ígérgetésével fogdossa a betevőket, mint a rossz ügyvéd szokta a klienseit? A legnagyobb és a legszolidabb intézet tekintélye és a bonitásába vetett hit nyomban megrendülne, ha egy ilyen intézet nem a megbízhatóságával és elért eredményeinek nagyszerűségével, hanem ravasz amerikai reklámok segítségével akarna betéthez, illetve felhasználható tőkékhez jutni. Mi a Valutabank egyetlen hirdetésében sem láttuk kimutatva, hogy a bank tulajdonképpen *micsoda garanciát nyújt a betevőknek a tőkéjéért?* A nyereményekben való részesedés tündérmesékbe illő megvilágítását látjuk, de a *tartaléktőkék ama nagy tömegének a kimutatását*, amely az igazi nagy intézetek egyetlen fegyvere a közönség bizalmának a megszerzésére, nem találjuk sehol.

Más sem, a közönség sem. Olvasóink egyike nagyon okosan azt kérdezi, hogy mit csinálnak majd a betevők a nagy nyeremény-esélyekkel, ha, tegyük fel, ami elvégre egy nem tökéletes, és tartalékokkal még nem rendelkező intézetnél nagyon könnyen megtörténhetik, a bank elspekulálja magát és a betétek elvesznek a spekuláció miatt? Mit helyez kilátásba a bank a betevőknek ebben az esetben, amivel elvégre szintén kell csak számolnia?! Az öles hirdetések erre nem felelnek. Erről semmit sem beszélnek. Nem is beszélhetnek, mert hisz a fiatal, egy-két esztendősen intézetnek még alig van számottevő tőkéje vagy tartalékja és így a betétekért olyan garanciát, mint egy nagy intézet, egyáltalán nem nyújthat. Csak nyereményeket tud ígérni, és ebben az ígéletben méter-nagyságu betű is kicsi neki.

Egy másik olvasónk azt kérdi, hogy miből fedezi a bank az óriási reklám költségeit? Hisz a nagy rezszi oly drágává teszi számára a tőkét, amely teljesen kizárja azt, hogy reálsan dolgozhassék. Micsoda üzletekre, micsoda kockázatos vállalkozásokra kényszerül a bank, hogy az illető drágán megszerzett betétnék megfelelő kamatozását és a nagy üzemköltséget és a lutriköltséget fedezhesse? Ezen minden józan és higgadt ember kell is, hogy gondolkodjék és mi ugy hiszszük, hogy ha a tisztességtelen versenyről szóló törvény már életben volna, a felügyelő hatóságnak már rég kötelessége lett volna a botránys kliens-hajhászásra emlékeztető eme betétfogdosás ellen felszólalni. Mikor egy-egy pénzintézet összeomlik és százan és ezren veszítik el megtakarított tőkéiket, mindenki feljajdul és a hiányos ellenőrzésről, rossz törvényről szaval. Mennyivel kevesebb tragédia történt volna már, ha az utólagos feljajdulás helyett előzetesen lettek volna óvatossak az emberek és a hatóságok!

Mezőgazdasági kamarák.

— **Törvénytervezet a mezőgazdasági érdekképviseletről.** —

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter tavaly hivatalba léptekor ígéletet tett az őt üdvözölő gazdaküldöttségnek, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási uton való rendezéséről mihamarább gondoskodni fog. Az a törvényjavaslat *Rubinek* Gyula és *Bernát* István által készített, a mezőgazdasági érdekképviselet törvény

alakjába való öntését mezőgazdasági kamarák alkotása útján kontemplálja. A mezőgazdasági kamarák, számszerint tizenhatsz, első sorban véleményező és javaslattevő testületek gyanánt szerepelnek, de bizonyos ügykörökben hatósági jogokkal is felruházhatnának. Legfőbb fórumuk az Országos Mezőgazdasági Kamara lenne, de az egész kamarai rendszer fölötti főfelügyeletet a földmivelésügyi kormány gyakorolná.

Az O. M. G. E. közgazdasági szakosztálya *Desseffy Aurél* gróf elnökleite alatt ma kimerítően tárgyalta ezt a kérdést s azokra a kérdőpontokra megadta a választ, melyeket a miniszter a vármegyei gazdasági egyesületekhez és az O. M. G. E.-hez is intézett a mezőgazdasági érdekképviselet ügyében. Az egyesület meghívta a tanácskozársra az összes vármegyei gazdasági egyesületeket is, amelyek közül Tolna-, Veszprém-, Pozsony-, Győr-, Temes-, Torontál-, Csanád-, Udvarhely-, Nyitra-, Szatmár-, Nógrád-, Jásznagykunszolnok- és Pestvármegyei gazdasági egyesületei képviseltették magukat.

Az érdekes tanácskozás során, melynek alapját *Rubinek Gyula* igazgatónak e tárgyban kidolgozott elaborátuma képezte, a vidéki egyetkek kiküldöttjei eleinte aggodalmuknak adtak kifejezést a mezőgazdasági kamarák kontemplált létszáma tekintetében. A több mint félszázad óta működő és önkéntes társuláson alapuló megyei egyetkek autonómiáját is érinti a törvénytervezet. Az előadónak érvelése azonban eloszlatta az aggodalmakat, mert ha az önkéntes társuláson alapuló vármegyei gazdasági egyetkek, — melyek javarésze a vármegyei mezőgazdasági bizottság teendőit is ellátja, — fölszabadulnak a vármegyei (főispáni) politikai befolyás sulya alól és a törvény alapján létesítendő kerületi mezőgazdasági kamarákkal működnek parallel, melyek az egyetkeknek erőfelfejtésükhöz és akciójukhoz az anyagi támogatást is megadják: biztosra vehető a gazdasági egyesületek nagyobb tevékenységére való kilátás a közel jövőben.

A nagy horderejű kérdés egyébként a szeptemberben Pécsen tartandó VII. országos gazdaságkongresszus elé kerül, ahol a magyar birtokos osztály fog állást foglalni a mezőgazdasági érdekképviselet ügyében.

A tanácskozársról tudósításunk a következő:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya ma délután gróf *Desseffy Aurél* elnökleite alatt ülést tartott, amelyen *Rubinek Gyula* igazgató előadó bejelentette, hogy a földmivelésügyi miniszter véleményadásra szólította fel az O. M. G. E.-t. Tizenkét kérdőpontot állított fel a miniszter. Az általános vitát fölszögesnek tartja, miután abban az egész gazdaságpolitika egyetért, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási rendezésére szükség van. Egyhangú megállapodásra e kérdésben szükség van, miután az utolsó alkalom arra, hogy a polgári társadalomból alakult parlament valósítsa meg a mezőgazdasági érdekképviseletet. Az általános választói jog alapján létrejött parlament, mint Franciaország példája mutatja, aligha fog kedvezni a gazdaságpolitika. Az első kérdés, mily nagy legyen egy-egy kamarai kerület, az országot hány kerületre kell beosztani?

Bartal Béla: Szükségesnek tartja, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet dolgában a gazdaságpolitika legitím szervei, a gazdasági egyesületek mondjanak véleményt. A kamarai rendszer alapjául a megyei gazdasági egyesületeket kívánja.

Gr. Desseffy Aurél: kijelenti, hogy az O. M. G. E. véleménye a kérdésben nem akar a gazdasági egyesületek véleményének elébe vágni. A kérdés napirendre kerül a pécsi gazdaságkongresszuson.

Rubinek Gyula: polemizál *Bartal*-al, semmi esetre sem kívánja a gazdasági egyesületeket kamarákká átalakítani, miután társadalmi szervezetre szükség van, amelyek mintegy ellenőrző szervei lesznek a kamaráknak.

Bartal Béla válasza után, *Ugron Zoltán*: ellene van a kamarai rendszernek. Célszerűbbnek tartaná, ha mezőgazdasági célokra adót vetnének ki s ezt a gazdasági egyesületeknek adnák át s létesítenének egy középponti érdekképviseleti szervezetet.

Blaskovics Ferenc: Nézete szerint a kamarák nem mások, mind a földmivelésügyi kormányzat bizonyos mérvű decentralizációja s azoknak a gazdaságpolitikkal való összeköttetésbe hozása oly módon, hogy a dolgok intézésébe a gazdák maguk is befolyjanak. Ez nem zárja ki a gazdák

speciális társadalmi működését, sőt ellenkezőleg, mint Németország példája mutatja, fokozza azt.

Mezey Gyula: elfogadja az előadói javaslatot, elsősorban azért, mert a mezőgazdasági érdekképviselet rendezése sürgős. Elfogadja a kerületi beosztást nemzetiségi szempontból, mert csak így lehet biztosítani a kamarákban a magyarság túlsúlyát. Mindenesetre szaporítani kell a kamarai kerületeket, miután az egységes működést a középpont segítségével ugyanis lehet biztosítani. A kamarai kerületek szaporítását törvényben kell biztosítani.

Poszvek Nándor felszólalása után *de Poitere Brunó* a nagyobb kamarai kerületek létesítését kívánja a Temesmegyei gazdasági egyesület nevében, ezért elfogadja az előadói javaslatot és annak indokolását.

Gróf Desseffy Aurél elnök összegezi a vita eredményét. Azt látja, hogy két irányú küzd egymással, az egyik a megyei rendszer fenállását, a másik a kamarák kerületi, több törvényhatóságra kiterjedő beosztását, kívánja.

Mielőtt a szakosztály a kérdésben döntött volna, *Rubinek Gyula* előadó reflektált a felszólalásokra. Indokolja, hogy a politikai (megyei) beosztáshoz azért nem ragaszkodott, mert egyes megyéknek nincs meg a kellő anyagi erő kifejtéséhez szükséges földterületük. Szükség van erős anyagi és szellemi középpontokra. Elfogadja *Mezey* módosítását, hogy a törvényben biztosítani a kell kamarai kerületek szaporítását.

A szakosztály ezek után elhatározta, hogy a miniszter által feltett kérdésre azt a választ adja, hogy egy-egy kamarai kerület a szükséghez képest egy vagy több törvényhatóság területére kiterjedő hatáskörrel alakíttassék, a kerületek szaporítását azonban törvényben biztosítani kell.

Hozzájárult a szakosztály a javaslat második szakaszához, mely szerint a mezőgazdasági kamarák elsősorban mint véleményező és javaslattevő testületek szerepeljenek, kívánatos, hogy bizonyos ügykörben hatósági joggal is felruházzák azokat, mely teendőket a mezőgazdasági törvények keretében kell körvonalazni. Az állam pedig járuljon hozzá a kamarák kiadásaihoz. A javaslat harmadik pontját, mely szerint a kamarák a gazdasági egyesületekkel azonos szerves kapcsolatba hozassanak, a szakosztály némi vita után elfogadta.

Hozzájárult a szakosztály az előadói javaslat azon pontjához, mely szerint a kamarai illeték fizetésére kötelezettek földbirtokminimumát első ízben a végrehajtási rendelet, később maga a kamara állapítsa meg. A kamarai illeték kivetésének alapja a kataszteri tiszta jövedelem legyen, az illeték maximuma a kat. jövedelem 1%-a legyen, a minimuma $\frac{1}{4}$ %-a legyen. A kamarai illeték fizetésére ne csak a földbirtokosok, hanem bérlők, gazdatisztek, erdészek, állatorvosok, szakírók, tanárok, egyesületi és szövetkezeti alkalmazottak is köteleztessenek.

Hosszabb vita után elfogadták az előadói javaslatnak a kamarai tagok választására vonatkozó pontjait. Kifejezte a szakosztály azt az óhaját, hogy a kerületi kamarák egy országos középpontban egyesítendők s a kamarák az egész ország területén egyszerre lépjenek életbe.

A szénhiány okai.

— A Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesületének közgyűlése. —

Nemcsak nálunk, de Európaszerte erősen megérezte a fogyasztó közönség a széndrágaságot, melyet kényszerítő szükséglet hatása alatt még elviselt volna, de a hosszúra nyúlt tél folyamán időközönként a szén hiánya miatt is igen sokat szenvedett. Kezdetben az volt a vélemény, hogy a bányatársulatok önkényes áremeléssel súlyosították a helyzetet, — de az érdekeltség nyilvánosságra hozta a széndrágaságot és szénhiányt előidéző okokat. Ezek között a bányákban kiütött s huzamosabb ideig tartott sztrájkok, ugyancsak a vagonhiány nem kis mértékben járultak ahhoz, hogy a szén fogyasztó közönség válságos kinos helyzetbe került.

A Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesületének évi közgyűlésén dr. *Chorin* Ferenc elnök megnyitóbeszédében rámutatott ezekre a bajokra s megjelölte a segítés módjait is. Az egyesület közgyűléséről az alábbi tudósítás számol be:

A Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete tegnap délután tartotta ideai közgyűlését dr.

Chorin Ferenc főrendiházi tag elnöklésével. Az elnöki megnyitó beszéd megemlékezett a múlt év kezdete óta tapasztalható szénhiányról, amely különösen az idei télen vált nagy mértékben éreztetővé, de még most is egyre tart, bár nyáron természetesen csak a szén fogyasztó vállalatok és üzemek érzik meg. A szénhiány egyik oka, mondotta az elnök, hogy a múlt év elején a köszénkereslet hirtelen, minden átmenet nélkül nemcsak nálunk, hanem Európaszerte óriás mértékben emelkedett. A köszénbányák föltárási viszonyai lehetővé tették volna ama, habár rohamosan és váratlanul keletkezett igények kielégítését. De épp akkor midőn a legnagyobb erőfeszítésre és legmegfeszítettebb munkára lett volna szükség, állott be a köszénbányászat terén oly munkásválság, amely nagyságában és intenzívitasában minden eddig nálunk tapasztalt hasonló válságot meghaladott. Junius hónaptól kezdve majdnem minden bányában sztrájkok léptek föl. A bányamunkások mértéketlen követeléseket támasztottak és ami ennél még rosszabb, külföldi toborzás folytán munkásaink legjobbjait, kiket a vállalatok éveken át fáradsággal képeztek ki, vándorbotot ragadtak és ezrevel elhagyták az országot. A régi, képzett munkások helyét a vállalatok kénytelenek voltak újakkal betölteni, akik rosszabbul végeztek a munkát, de mindazonáltal nagyobb bérkövetelésekkel léptek föl, úgy, hogy a termelés költsége métermázsánként körülbelül harmincz fillérrel emelkedett. Így állt be a tél, amikor a munkások száma, ha gyöngébb elemekkel is, de teljes volt. Munkájuk még sem járt azzal az eredménnyel, amely a termelők és a fogyasztók szempontjából egyaránt kívánatos lett volna, mert megakadályozta azt a közismert vagonhiány, mely különösen a bányászatra bérítől fogva, amennyiben kezdettől fogva a termelés egész láncolatát megakasztja. A vagonhiány okozta a fővárosban tapasztalt szénhiányt is, mert Porosz-Sziléziából heteken át nem szállítottak szén a fővárosba. De azért a magyar bányavállalatokat felelőssé tenni nem lehet.

A magyar köszénbányák 1906-ban a munkások magatartásáért óriási áldozatokat hoztak és a jövőben is minden törekvésük oda kell, hogy irányuljon, hogy kivándorolt munkásaik helyett a lehető legrövidebb idő alatt költséget és áldozatot nem kímélve, új magyar munkásnemzedéket képezzenek, munkásaik jólétéről gondoskodjanak és azoknak jóléti intézményei érdekében minden módjukban álló áldozatot meghozzanak. A munkabérek folytonos és szükségszerű emelése, a bányászattal fölhasznált anyagok szakadatlan drágulása mellett emelkedtek a szénárak.

A hazai köszénbányászat, mely 1906-ig a termelésben folyton emelkedett, vállalt kötelezettségeinek mindig eleget tett, a külföldi szén lépcsőről-lépcsőre kiszorította, a fejlődés minden előfeltételével bir. Biztat a remény, hogy ha az eddigi mostoha helyzet jobbra fordul, a vállalatok a legnagyobb befektetésekre és áldozatokra készek, sőt a nagyobb szabású beruházási program megvalósítását, bízva a jövőben és nem riadva vissza az eddigi rossz eredményektől, már meg is kezdték.

A közgyűlés *Szende Lajos*, *Lázár Pál*, *Engel Ármán*, dr. *Lőw Tivadar*, *Rau Gottlob*, *Déry Károly*, *Vaith Béla*, *Reimann Lázár*, *Hevesi Lajos* fölszólalása után az igazgatóság évi jelentését, valamint az elnöki előterjesztést egyhangulag tudomásul vette s a zárószámadásokat, valamint a költségvetést elfogadván, megejtette a választásokat. Azután *Rau Gottlob* a közgyűlés nevében háláját és elismerését fejezte ki az egyesület vezetőségének, a mivel a közgyűlés véget ért.

A győri kamarai székház felavatása.

— Saját tudósítónktól. —

A győri kereskedelmi és iparkamara — mint már több ízben megirtuk — díszes székházat építtetett, melyet ma avattak fel ünnepélyesen. Az ünnepen *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi minisztert *Szterényi* József államtitkár képviselte, aki ma reggel utazott Győrbe *Markos Gyula* országgyűlési képviselő, *Szűry János* miniszteri tanácsos és dr. *Fodor* titkár kíséretében. Az ünnepségen a budapesti kereskedelmi és iparkamarát: *Thék Endre* alelnök és *Fritz Péter* kamarai titkár, az Országos Iparegyesületet: *Gelléri Mór* kir. tanácsos, igazgató és *Soltész Adolf* titkár, a Gyár-iparosok Szövetségét: *Chorin* Ferenc elnök és *Hegedüs Loránt* igazgató, az OMKE-t: *Biry Béla* képviselte. Az államtitkárt a pályaudvaron díszes közönség fogadta s a kamara nevében *Hlatky-Schlichter* Lajos kamarai elnök és *Liptay Géza* főispán üdvözölte. *Szterényi* József államtitkár szíves szavakban mondott köszönetet a szép fogadtatásért,

amely után hosszú kocsisorban megindult a menet. Sztérényi József államtitkár gróf Széchenyi püspöknél szállott meg, a többi vendég pedig a kamara székház épületéhez hajtatott. Az avató ünnepség tizenegy órakor kezdődött a székház nagytermében.

A diszgyűlést Hlatky-Schlichter Lajos kamarai elnök nyitotta meg, hálás köszönetet mondva a vendégeknek megjelenésükért. Indítványára küldöttség hívta meg Sztérényi József államtitkárt, akit megjelenésekor perczeig tartó éljenzéssel fogadtak. Az éljenzés lecsillapulta után Hlatky-Schlichter Lajos méltatta Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter eddigi működését és üdvözölte Sztérényi József államtitkárt, akit felkért a székház felavatására. A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Sztérényi József államtitkár mondott beszédet.

Elsőben is Kossuth Ferencz és a maga nevében köszönetet mondott az üdvözlésért, azután méltatta a győri kamara megalapítójának, Baross Gábornak emlékét, majd az államhatalom és a társadalom feladatairól beszélt. Ezután áttért a kereskedelem és ipart érdeklő ügyekre. Nekünk — mondja — első sorban feladatunk, az ipart és kereskedelmet és ennek kapcsán a közlekedést szolgálni és fejleszteni. Sohasem szabad szem elől téveszteni azt az irányt, amely az ország érdekében feltétlenül szükséges. A partizánizmus bizonyos vonásokban indokolt is és ha bizonyos relációkban szükségese is addig vinni, hogy az egyik termelési tényezőt a másik rovására akarná fejleszteni, oly visszahatást idéz elő, melynek okvetlenül a gyengébb fél vallaná kárát. Ezt az irányt követni nem szabad, nem lehet. Nem az ellentéteket kell keresni egymás közt, hanem az érintkezési pontokat és ha itt-ott bizonyos akadályok is vannak az utban, el kell háritani ezeket az akadályokat a legjobb indulattal. Nem szabad elfelejteni t. uraim, hogy Magyarország fogyasztóinak tulnyomó része mezőgazdasággal foglalkozik. Amíg a kisiparunkat meg nem erősítettük, amíg gyáriparunkat így, meg úgy meg nem alapozzuk, hogy a jövő fejlődést nyugodtan várhatjuk be, addig hiába minden törekvésünk, hiába minden buzgalmunk, az alap, a melyen építünk, ingatag lesz. Nekünk a mezőgazdaságra kell építenünk, a fogyasztóra, a kereskedelemre kell számítani, mint a közvetítőre. Végezetül üdvözlő a kamarát a miniszter nevében s a palotát felavatja.

A beszéd után Szendrői Mór titkár tartott felavató beszédet, ezután Thék Endre, a vendégek nevében üdvözölte a győri kamarát, amely után elnök indítványára Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert táviratilag üdvözölték, majd a diszgyűlést elnök a jelenlevők lelkes éljenzése közepette bezárta. A diszgyűlés után Sztérényi József államtitkár megtekintette a fa- és fémipari szakiskolát.

Délután két órakor a Royal-szállóban banket volt, banket után több gyárat megtekintettek.

Az államtitkár a délután folyamán felavatta Grab M. fiait viaszos vászon gyárát. Az államtitkárt és a vele érkező nagyszámu vendégeket Grab Emánuel kereskedelmi tanácsos, dr. Grab Hugó és Redler Sándor fogadták. Grab Emánuel üdvözölő szavai után Sztérényi József államtitkár hosszabb és tetszés nyilvánításoktól megszakított beszédében üdvözölte a gyárosokat, akik Magyarországon egy mindenképen az ország hasznára való telepet létesítettek és akik ezzel a magyar iparfejlesztés ügyének szolgálatába álltak. A gyárra Isten áldását kívánva, azt felavatottnak jelentette ki. A cég Csehországban 1838 óta áll fenn, gyártelepe az osztrák-magyar monarchia legnagyobb viaszosvászon-gyára, a világnak ellenben harmadik telepe. A cég tavaly az állam és város támogatásával létesítette a gyárat huszonnégy millió korona alaptőkével. A gyár modern technikai berendezését nem győzték eléggé dicsérni a vendégek és különösen feltűnt a gyár modern munkásjelölti intézménye. A gyár munkásainak ebédlőterem van berendezve, azonkívül munkásházak, hideg és meleg tussal berendezett fürdők állanak a munkások rendelkezésére. A hivatalnokoknak iakás, ebédlő és gyönyörűen berendezett könyvtárszoba áll rendelkezésre. Ezenkívül a gyár hivatalnokait és munkásait megfelelő nyugdíj élvezetére biztosítja, az utóbbiak minden hozzá-

járulása nélkül. A győri gyár, mely egy év óta áll fenn, jelenleg kétszázhusz munkást foglalkoztat és terményeivel nemcsak Magyarország szükségletét fedezi, hanem sokat exportál is. A cég a meglévő gyár mellett egy új gyár építését is megkezdte, amelyben egy teljesen új cikket, a grabiolt fogja gyártani. Az államtitkár a gyár megtekintése után ismét elismerését fejezte ki a cég főnökeinek és további működésükhöz sok sikert kívánt.

Angol-magyar iparbank. Nehány nappal ezelőtt az Egyetértés megírta, hogy angol tőkés nagy-szabású angol posztógyár fölállítását tervezik Magyarországon. A kereskedelemügyi kormányral már megállapodtak az adandó állami kedvezmények és egyéb föltételek tekintetében s a vállalatot részvénytársági alapon tervezik, melyben a magyar tőke is megfelelőleg képviselve lesz. Ujabbán egy másik angol konzorcium kiküldöttjei fordultak meg Budapesten és folytattak tárgyalásokat egy nagyobb angol-magyar iparbank létesítése ügyében, melynek alaptőkéje egy millió font sterling lenne. A bank létesítésére nézve most folynak a tárgyalások, sőt már a bank vezetőjének személyére nézve is megállapodások történtek s értesülésünk szerint — magyar emberre bízzák a vezetést, aki egy nagy banknak élén állott nem régeb. A bank alaptőkéjéhez magyar tőkés is hozzájárulnak.

A komárom-érszekujvári vasút építés. Az államvasutak igazgatóságánál ma bontották fel a komárom-érszekujvári vasút s a dunai hid építésére beérkezett ajánlatokat. A beérkezett ajánlatok között a legolcsóbb ajánlat Grünwald-testvéreké volt, akik 3,485.208 korona 57 fillérrel vállalták az építkezést. A többi pályázók ajánlata a következő: A Schlick-gyár (Rényi és Bottenstein mérnökökkel) 3,559.973 kor. 70 fill., ugyanezen ajánlkozók, alternatív ajánlata 3,530.572 kor. 20 fill., a Betonhid és mélyépítő r.-t. 4,884.549 kor. 40 fill., Grünhut Emil és Mangold Imre 3,942.024 kor. 78 fill., Rauch Árpád és Fekete Henrik 4,111.843 kor. 60 fill., Gregersen S. és fia 4,144.054 kor. 20 fill., Schiffer Miksa 4,142.043 kor. 70 fill., Fischer Henrik 3,565.167 kor. 70 fill., Redlich Károly és társa 4,420.908 kor. 20 fill., Zsigmondy Béla 4,243.801 kor. 20 fillér.

Klikkuralom egy részvénytársaságban. A Kőbányai Göztéglagyár Részvénytársaság holnap közgyűlést tart s erre a közgyűlésre botránkok és nagy skandalumok készülnek. Még pedig jogos és tiszteletreméltó indokból, mert az igazgatóság, amelyik a közzaragot maga ellen zudította, méltán rászolgált az érdekeltek megbotránkozására. A részvénytársaság igazgatósága ugyanis egész váratlanul alapszabálymódosítás tervével lép a közgyűlés elé. Az alapszabályok eddig teljesen jóknak és alkalmasoknak bizonyultak, mi szükség se mutatkozott annak, hogy megváltoztassák őket. A részvényesek azért az első percztől gyanuperral fogadták a módosítás tervét s jogosan, mert csakhamar kiderült, hogy az alapszabály revízió főczélja a felügyelő bizottság tagszámának szaporítása s hogy mögötte az a terv rejlik, hogy az egyik igazgató fiát a felügyelő bizottságba behozzák. Az igazgatóság rendszeres akcióival család monopoliummá akarja tenni az egész vállalatot, melynek igazgatóságában már is csupa rokon, sógor koma foglalja el a helyét. A részvényesek eddig is zugolódtak emiatt, de most azonban tetőpontra hágtott az elégtelenség és nagy a felháborodás amiatt, hogy az egyik direktor az igazgatósági székbe, a másik, Bálint Sándor pedig a felügyelőségbe készül beültetni a fiát. A részvényesek nagy okkal nem akarják kiszolgáltatni érdekeiket egy rokoni szövetség machinációinak s erősen szervezkednek arra, hogy a holnapi közgyűlésen ezt a komplotot a legerélyesebben megtámadják. Így a holnapi közgyűlés elé nagy várakozással lehet tekinteni s olyanok, akik a jósláshoz értenek, nagy válságokat és kavargásokat helyeznek kilátásba.

Kedvezőbb irányzat az értéktőzsdén. Az utóbbi időben az értéktőzsdén kedvetlen hangulat s nagyfokú tüzetlenség uralkodott úgy, hogy az árfolyamok az egész vonalon elgyengültek. Ezt a kedvezőtlen irányzatot ma barátságosabb hangulat váltotta fel. A vetések állásáról érkezett javult jelentésekre ugyanis a mai értéktőzsdé, daczára bágyadt külföldi jegyzéseknek, barátságosabb hangulattal nyílt meg. A forgalom megélenkült és az árfolyamok bár mérsékeltten, javultak. Később, midőn a külföldi piacok szintén kedvezőbb hangulatot jelentettek, a vételkedv mindinkább nagyobb arányokat öltött s általános emelkedő szempont alakult ki, mely zárlatig érvénybe maradt. Előnyben részesültek Déli vasuti és Osztrák-magyar állami vasuti részvények, melyek bécsi vásárlásokból nyertek 4, illetőleg 2 koronát. Élénken keresték továbbá a Rimamurányi vasmű részvényeket 3 koronával magasabb árfolyamon. Helyi értékek közül élénk üzlet fejlődött ki Közúti és Városi villamosvasuti részvényekben, az előbbiek 4, az utóbbiak 3 koronával javították árfolyamukat. A járadékok piacza azonban ma is csendes volt, változatlan jegyzések mellett.

Munkásházák építése. A munkásházáról szóló törvény értelmében a földmivelésügyi miniszter — mint annak idején megirtuk — a gazdasági munkások anyagi helyzetén segitendő, egyelőre 500.000 korona összeget vett fel munkásházák építésére. Azóta a törvényhatóságok, melyek területén a munkásházakra égető szükség van, már most mozognak s egyre-másra intéznek fölterjesztést a segélyekért. Ezek sorában elsőtül Ambrus Sándor, Békésvármegye alispánja a megyebeli községektől jelentést kért, hogy mely községben mennyi munkásház-építésre sürgős szükség? A jelentések szerint Nagyszénason 307 ház olyan, amelyek munkások laknak s az évente fizetett bérosszegnek átlaga 55 koronára tehető. Nagyszénás mintegy 30 új házra tartana igényt. Tótkomlóson 40 házra volna szükség s alkalmas terület is van. Gádoros községnek 4000 lakosa van s a lakóházak száma mindössze 700. Vannak olyan 6-7 tagu családok, amelyek mindössze 15-20 négyzetcentiméternyi térfoglatu odukbán huzódnak meg. Mindezek a tények azt sürgetik, hogy Gádorosban legalább is 100 munkásházat kellene építeni. Szentetornya 30-50 munkásházat kér. Ócsodón 800 munkás lakik most bérházakban. Endrőd a kör- gáton belül fekvő területen 40 házat építene. Körösladány községben már éveket ezelőtt kisérlet megoldani ezt a kérdést olyformán, hogy a község tulajdonát képező egyik területből négyzet- ölenként 47 fillérrel adott el kisebb-nagyobb parcellákat, melyekre 125 házhelyet jelöltek ki. Amde még most is mintegy 100 munkásház építésének látják szükségét.

Apponyi-birtok parcellázása. Megirtuk nemrégiben, hogy gróf Apponyi Albert garendási 4098 holdas birtokát Csorvás község, parcellázás céljából megvette. A parcellázott birtokot — mint értesülünk — most osztották ki 300 kiscgazda között. A birtokon 160 házat építenek.

Új vegyészeti iparvállalatok. A Bernauer Lajos-féle újpesti repceolajgyárat nagy mértékben kibővítik. A kibővített gyár évi 800 vagon repceolaj gyártására lesz alkalmas. Az építkezési munkálatok már folyamatban vannak. — A nyitra- megyei Sasváron új vállalat létesült, főleg mosó- szerek előállítására. — Eszéken Ipari Vegyi Termékek Gyára cég alatt új vállalatot létesítenek.

A Dunagőzhajózási társaság mai közgyűlésén elhatározták, hogy a 3,033,562 koronát tévő tiszta nyereségből 384,251 koronát visszafizetnek az államnak, részvényenként 42 korona osztalékot fizetnek és 633,310 koronát új számlára irnak elő.

Háziipari tanfolyam tanítónók részére. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése folyó évi július hó 1-től hat hétre terjedő csipkeverő tanfolyam lesz a budapesti iparművészeti iskola helyiségeiben. A tanfolyamokra 100 elemi iskolai tanítónót vesznek fel, akik közül nyolcvanvan ingyen elszállásolást, 120 korona államsegélyt és 20 korona utiköltséget kapnak, huszan pedig csak ingyen elszállásolásban fognak részesülni. Folyamodhatnak bármily jellegű elemi népiskolánál működő tanítónók, tanfelügyelőjük útján.

lavatása.

mara — mint székházat épít- pélyesen. Az elemügyi mi- képviselte, aki nyula ország- zteri tanácsos ünnepségen a marát: Thék ai titkár, az ór kir. taná- titkár, a Gyár- ncz elnök és t: Biry Béla on diszes kö- lky-Schlichter a főispán üd- zives szavak- fogadtatásért,

WIKUS
CSOKOLÁDÉ
GYÁR
BUDAPEST
IMDEAK FERENCZ UICZA 12

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAOFOR

Magyar kereskedők megadózatlása Ausztriában. A múltkoriban mutattunk rá arra a sérelemre, hogy egyik dunántúli városban iparigazolvány nélkül működő osztrák honos iparosnak adtak ki árlejtes útján munkálait, a helybeli iparosok mellőzésével. Ausztriában bezzeg nem úgy járnak el velünk szemben, mint az alábbi eset is igazolja: Győr, Sopron és néhány város marhakereskedőit ugyanis, akik Ausztriában is kötnek üzleteket, dacára, hogy Magyarországon III. osztályú adót fizetnek, Ausztriában is megadóztatták. Az érdekelt kereskedelmi kamarák e sérelem orvoslása miatt felterjesztést intéztek a magyar kereskedelmi minisztériumhoz, ahol azt a választ kapták, hogy a minisztérium az osztrák kereskedelmi kormánytól lépéseket tett a panasz ügyében. A magyar kereskedelmi kormány eljárásának eredményéről az érdekelt kamarák nem kaptak értesítést, ellenben Bécsből már megérkezett a megkeresés, hogy egy marhakereskedőtől végrehajtás útján szedik be az osztrák adót.

Szentelep Árvamegyében. Az a hatalmas szénrét, mely Poroszországból Osztrák-Sziléziába vonul, úgy látszik, Árvamegyében is folytatódik. Ugyanis *Arva-Nagyfaluban* szénnek nyomára akadnak, melyre a geológusok kijelentették, hogy az összes eddigi magyarországi szének közül a legjobb minőségű, most pedig *Nemesztó* községben bukkantak szénre. Ezen árvamegyei községben jelenleg olasz munkások dolgoznak, akik ásás közben egyszerre csak szénrétegre akadtak. Eddig már mintegy 4 kocsiakomány szén aknáztak ki.

A Schenker-czég részvénytársaság losz. A Schenker és Társa nemzetközi szállító-czéget az Osztrák Hitelintézet és a Wiener Bankverein hat millió korona alapítókéval részvénytársasággá alakítja át. A hatmillió koronányi részvénytőkéből a két intézet egy-egy milliót, négy milliót pedig a czég tulajdonosai fognak jegyezni. A czég vezetésében csak annyiban fog változás beállani, hogy az eddigi vezetők: Dupal János, dr. Schenker, Angerer Ágost és Karpeles Emil a részvénytársaság igazgatóságban fognak helyet foglalni, míg az üzleti teendőket az egyes czégvezetők között fogják szétosztani. Az új részvénytársaság üzletét visszamenőleg 1907. január elsejétől számítódik.

A fiumei rizskeményítő r. t. közgyűlése. A Fiumei Első Magyar Rizshántoló-Rizskeményítőgyár Részvénytársaság ma tette közzé az 1906. márczius 1-től, 1907. február 28-ig terjedő üzleti jelentését. A mérleg a megelőző évi 52.525 korona 53 fillérsnyi nyereségáthozattal együtt 552.723 korona 75 fillérsnyi nyereséget tüntet fel az 1905. évi 561.075 korona 36 fillérral szemben. A rizsüzlet — mondja a jelentés — a belföldön az elmúlt évben nem volt oly kedvező, mint az előző két évben, mert a magasabb rizsárakkal szemben alacsonyabb gabona- és burgonya árak a rizseladásokat kedvezőtlenül befolyásolták, úgy, hogy a produkció ismét túlhaladta némileg a fogyasztást. A második félévben a kivitelre nézve a viszonyok kedvezően alakultak. A kimutatott nyereség hováfordítása iránt az igazgatóság a következő indítványt teszi a közgyűlésnek: Az üzleti tiszta nyereség 552.723 korona 75 fillér, levonva ebből az 1905—1906. üzleti évről áthozott nyereség-maradvány 52.525 korona 51 fillért, marad 500.198 korona 24 fillér. Az alapszabályok 33-ik §-a értelmében ezen összegből első sorban a befizetett 2.895.000 korona alapítóké 5 százalékos kamata, vagyis 144.750 korona a részvényesek számára levonásba hozandó. Az ennek levonása után mutatkozó 355.448 korona 24 fillérsnyi összegből — tekintettel arra, hogy a tartalékalap javadalmazása elmarad, miután az az alapszabályokban megállapított magasságot már túlhaladta, — az alapszabályok 33-ik §-a értelmében 10 százalék, azaz 35.544 korona 82 fillér jutalék címén az igazgatóság tagjait illeti meg. A maradékból 319.903 korona 42 fillérből hozzáadva a fent levont nyereség-áthozattal 52.525 korona 51 fillért tehát 372.428 korona 93 fillérből a befizetett alapítóké 10%-ának, azaz 289.500 korona, tehát a fentebb 5%-os kamatokkal együtt részvényenkint összesen 15%-nak, vagyis 150 koronának a részvényesek közt az 1906/1907. évi osztalék fejében kiosztását; továbbá az ezután fennmaradó 82.928 korona 93 fillérsnyi összegből tisztviselők és szorgalmas munkások jutalmazására 37.000 korona fordítását s végül a 45.928 korona 93 fillérsnyi maradékösszegnek az 1907/1908. üzleti év üzlet-eredmény számlájára átvitelét indítványozza. Javasolja továbbá, hogy a részvények 25. számú szelvénye 150 koronával 1907 június 1-től kezdve váltassék be. A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette s elfogadta azt az indítványt,

amely szerint az 1906—7-iki üzleti év tiszta nyereségéből a részvényeseknek az alapszabályszerű 5%-os kamatokkal együtt részvényenkint összesen 15%-ot, vagyis 150 koronát fizetnek ki osztalék gyanánt, a maradványból az igazgatóság jutalékait, szorgalmas tisztviselők jutalmódjait fedezik és 45.928 koronát új számlára visznek át. A tartalékalap javadalmazása elmarad, mert az alapszabályszerű magasságot már túlhaladta.

A közgyűlés ezután elhatározta, hogy a társaság tisztviselői, alkalmazottai és szolgálói részére nyugdíjintézetet létesít.

Pénzüntézetek közgyűlése. A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége békéscsabai bizottsága vasárnapon tartotta közgyűlését a békéscsabai, valamint szomszédos megyebeli pénzüntézetek élénk részvétele mellett. A közgyűlés, melyen *Varságh Béla* elnök, *Havas* vezérigazgató indítványára kimondotta a központ felügyeleti és mérlegvizsgálói jogát, *Dusbaba Vilmos* titkár indítványára pedig elhatározta, hogy a kis jelzálogkölcsönök illetékmentesítése dolgában illetékes helyen a Szövetség útján lépéseket tesz. A közgyűlés fontos határozatokat hozott a hitelellenőrzés, a Szövetség kebelében felállítandó választott bíróság, az egyöntetű kamatlábnak helyenként való meghonosítása dolgában. Elhatározta továbbá, hogy a hitelszövetkezeti jog reformja alkalmából a jelenlegi bajok és a törvénytervezet hiányainak orvoslására a Központ útján latbaveti befolyását. Végül foglalkozott a pénzüntézetek jóindulatába ajánlotta a békéscsabai gazdasági egyesület azon kérését, hogy az intézetek tiszta jövedelmük bizonyos százalékát az egyesületnek engedjék át. A Központ képviselőiben megjelentek *Mándy Lajos* elnök, *Leitner Huszár*, *Krocsák Pósa* igazgatók és dr. *Hantos Elemér*, a Szövetség ügyvezető titkára, aki mint előadó szerepelt. Képviseleve volt továbbá az Aradi kereskedelmi és iparkamara és a Békéscsabai gazdasági egyesület.

Nyereménykötvények sorsolása. A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület* nyereménykötvényeinek negyedik nyereményhúzása június 5-én délelőtt fél 10 órakor fog az egyesület központi épületében (IV. Egyetem-utca 2.) az igazgatóság üléstermében kir. közzéjegyöz közbefjöttével megtartani.

Beszűntetett hajóállomás. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy Orth megállóhely a mai nappal az összeforgalom részére beszűntetett.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

A Bőr- és Lithion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

kitűnő sikerrel használják vesebajoknál, a hágyóhólyag bántalmánál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Kapható ásványvizskereskedésekben vagy a Szinyo-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép

Kapható: **MÜLLER J. L.** ca. és kir. udv. száll. Budapest, IV., Koronaherceg-u. 2. yóg yszereöz, drogeria és finomabb üzletekben, Kis tubus 60 fillér. Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

OVSZEREK

Gummi és halhólyag. 30% engedmény tuczonként 1-10 forintig. Capot-Americaín rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigator, felszerelve 2-5 frt. Diana övek, legfinomabb 2.50. 3.-, 3.50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothausser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

FELHÍVÁS.

Mindazon t. c. betegeimet, kiknek gyógykezelését a föl folyamán töklotesebb gyógyeredmény elérhetőse vegeit a tavaszra elhalasztottam, ezonnal jelentkezéso fo.kérom, mivel a tavaszi kuráimat már megkezdetem. A vérgyógyítás tavaszi kurái valóban páratlan gyógyhatásuak: **köszvény, rheuma, görválykór, asthma, idült szív, gyomor, bél-, epa-, vesekőbántalmak-nál, időgbajoknál** (neurasthonia, tabes) Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. Rendelés naponta 9-1 és 3-6-ig. Betegeket intézetben kívül és vidéken is kezel.

Dr. Kovács J.
a vérgyógyítás (homopátia) megalapítója.
Budapest, V., Váci-körut 18. I. emelet.

Ifj MECHLOVITS TIVADAR

mű- és oziimfestő
kizárólag Budapest, VI., Váci-körut 55.
TELEFON 66-72

VADÁSZFEGYVEREK

Serétes, golyós, egy-, két- és három-csővű fegyverek, revolverek, löbortek

Kizárólag elsőrangú gyártmányok. Rendkívül dús választék.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VI., Eötvös-utca 32. szám.
Képes fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Osekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ES ÉRTÉKTÖZSDE.

Gabonátözsde.

Az országos esőzékek hatása alatt ma reggel a hangulat lanyha volt és az októberi buza ára egész 20:32 koronáig hanyatlott. Később a tiszavidékről rozsdahireket jelentettek, valamint Románia is erősen vásárolta a buzát, olyannyira, hogy ismét szilárdabb hangulat kerekedett felül, mely egész nap tartotta magát. Este zárul októberi buza 20:92 koronán és 36 fillérral drágábban, mint tegnap este.

A csikágói es. és kir. főkonzul jelenti, hogy a kedvezőtlen időjárás hatása alatt a növényzet fejlődésében visszaesés mutatkozik, minek következtében az őszi gabona állása nem kielégítő. Az eső hiánya, szárazság és féregokozta károk miatt különösen a délnyugati részeken és Kansasban sokat szenvedett velésekre nagyon jó hatással volt ugyan az április második hetében bekövetkezett eső, mindazonáltal sem itt, sem a többi részeken nagyobb javulás nem észlelhető. A tavasziak vetését is nagyon visszavetette a kedvezőtlen időjárás és a kikelt zabnak ártott is. Egyáltalában nagyon jó időjárásra van szükség, hogy ugy az ősziek, mint a tavasziak további fejlődéssel legálább is tűrhető állapotba kerüljenek. Az őszi búzának 76:1 százalékos állása a múlt évi 93 százalékos prognosztikkal szemben valóban gyenge termésre enged következtetni.

A lelegegánsabb uri ruhákat, ugyszintén eredeti korhű **díszmagyar ruhákat** jutányosan készit és kölcsön ad **Szegfü és Mártha BUDAPEST IV., Váci-utca 20**

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabona-
raktárak gabona és örlemény forgalmáról és készleteiről.

1907. május 18-tól május 25-ig.

Table with columns: A forgalom és készletek részletezése, Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa. Sub-sections: I. Készlet és forgalom, II. Az 1907. május hó 25-én megállapított készletek részletezése.

Table with columns: A) Nyilvános áruraktárak, B) Szövetkezeti gabonarak-
raktárak. Lists various locations and their corresponding quantities for different grain types.

Az egyes gabonafajok szombati és a mai záró-
árfolyamát az alábbi táblázat mutatja:

Table showing closing prices for various grain types (októberi buza, októberi rozs, októberi zab, júliusi tengeri, 1908. májusi tengeri) on different dates (25-én, 27-én, 28-án, 29-én).

Készbuza gyenge kínálat és korlátozott vételkezd
mellét ma is csendes irányzatú volt. Elkelt mint-
egy 10,000 q kezdetben 10 fillérrel olcsóbb, utóbb
változatlan áron. Rozs változatlan, takarmány-
árpa nyugodt, zab tartott és utjengeri nem vál-
tozott.

Határidők lanya kezdet után fedezésekre fo-
kozatosan szilárdultak.

Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 81 k. 21.- K,
100 mm. 80 k. 21.- K, 100 mm. 80 k.
21.- K, 400 mm. 80.5 k. 20.80 K, 100 mm.
80 k. 20.83 K, 100 mm. 79.5 k. 20.30 K,
500 mm. 79.3 k. 20.40 K, 500 mm. 79 k. 20.70
Budára szállítva, 500 mm. 79 k. 20.70 K, Budára
szállítva, 100 mm. 78 k. 19.90 K, mind három
hónapra.
Fejérmegyei: 300 mm. 79 k. 20.40 K, 200
mm. 79 k. 20.40 K, Budára szállítva, mind három
hónapra.
Pestmegyevidéki: 300 mm. 79 k. 20.40 K,
200 mm. 79 k. 20.40 K, 500 mm. 78 k. 20.20 K,
300 mm. 77 k. 19.85 K, mind három hónapra.
Faksi: 3100 mm. 76.8 k. 19.70 K, három
hónapra.
Raktáraru: 2840 mm. 80 k. 20.80 K, három
hónapra.
Rozs. 100 mm. 16.- K, 300 mm. 15.85 K,
200 mm. 15.85 K, 300 mm. 15.80 K, 200 mm.
15.80 K, készpénzfizetés mellett, paritásra.
Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budaapesti gabonaforgalom.
1907. május 27-től május 28-ig.

Table showing arrivals (Érkezett) and shipments (Elszállított) for various grain types: Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

A határidőpiacon kötöttet:

Délolott:
Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza októberre 10.16, 10.27, 10.43.
Rozs októberre 8.60, 8.74.
Zab októberre 6.97, 7.06.
Tengeri júliusra 6.02, 6.01, 6.11.
Tengeri májusra 6.-, 6.06.

Déli 1 órákor zárulnak:
Buza októberre --- --- --- 10.41-10.42
Rozs októberre --- --- --- 8.73-8.74
Zab októberre --- --- --- 7.05-7.07
Tengeri júliusra --- --- --- 6.09-6.10
Tengeri májusra --- --- --- 6.05-6.06

Délutáni forgalom.
Délután élénkebb vásárlásokra az árak drá-
gábban záródtak.

4 óra 30 perczkor záródnak:
októberi buza 10.45-10.46
októberi rozs 6.74-6.75
októberi zab 7.08-7.09
júliusi tengeri 6.09-6.10
májusi tengeri 6.04-6.05

Értéktőzsde.
Az értéktőzsde mai lefolyásáról lapunk más
helyén számolunk be. Az egyes kötések követ-
kezőkép alakultak.

Előfőzsde.
Az előfordult helyi vásárlásokra szilárd volt.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 659.75-660.75,
Magyar hitelbank 760.50-760.75, Magyar leszámí-
toló- és pénzváltóbank 499.-, Magyar jelzálog-
hitelbank II. kib. ---, Osztrák-
magyar államvasut 677.50-677.75, Déli vasut
---, Rimamurányi vasút ---,
---, Magyar koronajáradék ---, Köz-
uti vasut 545.50-547.50, Városi villamos vasut
295.50-298.-, Orosz járadék ---,
3 százalékos jelzálogsorsjegy ---, Hazai
bank ---.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrész-
vény 660.50-661.-, Magyar hitelbank 761.50-
762.-, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank
499.-500.-, Magyar jelzáloghitelbank II. kib.
484.75-484.75, Osztrák-magyar államvasut
677.25-678.75, Déli vasut 124.50-124.50,
Rimamurányi vasút 543.50-544.-, Magyar korona-
járadék 94.-94.05, Magyar aranyjáradék 111.75
-112.-, Közuti vasut 546.-546.50, Városi
villamos vasut 297.50-298.-.

Déli tőzsde.
A déli tőzsde kedvező maradt.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 660.25-
661.25, Magyar hitelbank 761.50-762.25, Ma-
gyar leszámítoló és pénzváltóbank 499.-499.50,
Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 484.75-484.75,
Osztrák-magyar államvasut 677.25-678.75, Déli
vasut 124.50-128.50, Rimamurányi vasút 543.25-
546.25, Magyar koronajáradék 93.95-94.-, Ma-
gyar aranyjáradék ---, Közuti vasut 546.75
548.75, Városi villamos vasut 297.50-298.-,
Orosz járadék ---, Hazai bank ---,
Salgótarjáni kőszénb. 570.-571.-, Konvertált
sorsjegy ---, Kereskedelmi bank ---,
--- Magyar agrárbank ---.
Helyi értékekben kötöttet: Salgótarjáni kő-
szénbánya 570.-571., Budapesti gőzmalom
---, Magyar kereskedelmi részv.-társ.
620.-622.-, Drasche 539.-, Convertált sors-
jegy ---, Ujlaki téglagyár ---,
Budapesti gőzmalom 1501.-1510.-.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrész-
vény 661.-661.50, Magyar hitelbank 762.-
762.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank
499.-500.-, Magyar jelzáloghitelbank II. kib.
484.50-485.-, Osztrák-magyar államvasut 678.-
-678.50, Déli vasut 128.-129.-, Rimamurányi
vasút 546.-546.50, Magyar koronajáradék 94.-

-94.05. Közuti vasut 548.-548.50, Városi villa-
mos vasut 298.-298.50.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben
holnapra 3-4, nyolcz napra 6-8 K. Junius vé-
gére 12-14 K.

Utótőzsde.
Az utótőzsde szilárd volt.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 661.-660.50
Magyar hitelbank 761.50-762.-, Magyar leszámítoló
és pénzváltóbank ---, Magyar jelzálog-
hitelbank II. kib. ---, Osztr.-m. államva-
sut 678.-678.50, Déli vasut 129.-129.25, Ri-
mamur. vasút 546.-546.50, Magy. koronajára-
dék ---, magy. aranyjár. ---,
Közuti vasut ---, Városi villamos vill.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrész-
vény 660.75-661.-, Magyar hitelbank 761.50-
762.-, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 499.-
500.-, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 485.-
485.50, Osztrák-magyar államvasut 678.-678.50,
Déli vasut 129.-129.50, Rimamurányi vasút
546.-546.50, Magyar koronajáradék 94.-94.05,
Magyar aranyjáradék 111.75-112.-, Közuti vasut
548.-549.-, Városi villamos vasut 297.50-298.-.

BÉCSI GABONATŐZSDE:
Bécs, május 29. (Az Egyetértés távirata.)
Buza: Tiszavidéki 10.60-11.15, bánati 10.20-
-10.80, tótfelvidéki és csepelszigeti 9.75-10.25,
marchfeld 9.75-10.05, mosoni és győri 10.05-
10.45 K.
Rozs: Tótfelvidéki 8.50-8.70 K, csepel-
szigeti 8.45-8.60, pestmegyei 8.55-8.75, külön-
féle magyar 8.40-8.70, osztrák 8.45-8.70 K.
Árpa: tótfelvidéki 7.25-8.20, déli vasuti 7.20
-7.90, tiszavidéki 6.80-7.20 K.
Magyar tengeri: 6.50-6.75 K. cinquantin
--- K.
Magyar közepes zab: 8.50-8.70 K. első-
rendű 8.60-8.80, válogatott 8.75-9.05 K.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.
Bécs, május 29. (Az Egyetértés távirata.)
A newyorki piacz csöndesebb magatartása és a
magyarországi kedvező termésbecslések jelentéke-
nyen kedvezőbb hangulatot idéztek elő. A való-
ságban az üzleti forgalom eddig csak aránylag
lett élénkebb. A hitelrészvények és az államvasuti
értékpapírok lényegesen javultak. A török sors-
jegyek és az orosz értékek némileg tartott javulást
mutattak. Osztrák és magyar járadékok üzlettelene-
k maradtak.
11 órákor zárulnak:
Osztrák hitelr. 660.50, Magyar hitel 761.-,
Allamvasut 678.-, Déli vasut 124.75, Alpési bányá-
társulat 590.25, Rimamurányi 543.-, Májusi
járadék 98.-, Magyar koronajár. 94.-, Orosz
érték ---, Török sorsjegy 184.-, Német márka
117.72, Prágai vasút ---, Unio-bank 562.50
Laenderbank ---, Bankverein ---, Elbavölgyi
---, alpési bánya ---.
A déli tőzsde nyugodtan nyílt meg.
Jegyztek:
Osztrák hitel 660.25, Magyar hitel 761.-,
Länderbank 446.50, Unio-bank 562.-, Allamvasut
678.-, Anglo-bank 305.-, Bankverein 541.50.
Déli vasut 124.75, Gőzhajó ---, Alpési bányá-
részvény 590.50, Májusi járadék 98.-, Magyar
koronajáradék 93.90, Török sorsjegy 184.-, Német
márka 117.72, német márka ---, Elbavölgyi
vasut ---, Rimamurányi 543.-, Orosz jár.
84.80.
Bécs, május 29. (Osztrák értékek zárlata.)
4.2 százalékos papír-járadék 97.95, 4 százalékos
osztrák arany járadék 116.80, 1860-as sorsjegy
151.-, Osztrák hitelsorsjegy 433.-, Angol osztrák
bankrészvény 304.50, Bécsi Bankverein
541.50, Osztrák-magyar bank 1770.-, Déli vasut
128.75, Dunagőzhajózási társaság 1005.-, Do-
hány részvény 417.-, Cs. kir. arany (vert.) 11.36,
Német bankváltók 117.71, Osztrák Lloyd 469.-,
4.2 százal. ezüst járadék 97.30-40, Osztrák
koronajáradék 98.05, 1864-es sorsjegy 254.50, Osztrák
hitelintézeti részvény 660.25, Unio-Bank
561.50, Osztrák Länderbank 445.75, Osztrák-ma-
gyar államvasut 678.-, Elbavölgyi vasut 424.-,
Alpési részvény 589.75, 20 frankos 19.16, Lon-
doni váltóár 240.75, Lipótkohó 485.-, Töröksors-
jegy 183.40, Szilárdult.
Bécs, május 29. (Magyar értékek zárlata.)
4 százalékos arany-járadék 111.70, Tiszai és szeg.
kölc. sorsjegy 145, Magyar hitelbank részvény

gyógykezelését a
ny elérhetőse
jelentkezősre
megközdem.
aratlan gyógy-
kór-, asthma,
bántalmak-nál,
védelem szél-
onta 9-1 és
léken is közel
J.
pitóia
I. emelet.

ADAR
i-körút 55.
72

EREK
és három-
flóbertek
dkivül

sztek.
MIED
22. szám.
Bármentve.

TESRE

ÉKTOZSDE.

tt ma reggel
eri buza ára
őbb a tisz-
amint Romá-
nyira, hogy
feltül, mely
rul októberi
drágábban,

lenti, hogy a
vényezet fej-
ek következ-
égitő. Az eső
k miatt kü-
nzaszban so-
hatással volt
ökvetkezett
bbi részeken
avasziak vé-
ezőtlen idő-
Egálytában
gyogy az
ddéssel leg-
Az őszi bu-
vi 93 száza-
ban gyenge

EST
za 20

Reggelizés előtt fél pohár Igmandi keserűvíz az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Használatra valódi áldás gyomorbalosoknak és szélcszorulásban szenvedőknek. Kapható mindenütt ká és nagy áronban. Készítés: Komárom

760.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 497. Rimamurányi 546.50, Magyar cukoripar 1765.—, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 93.80, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.65, Magyar nyer.-k. sorsjegy 193.—, Kassa-Öderberg vasut részvény 365, Magyar jelzálogbank 34.20, M. keresk. bank 482.—.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, május 29. (Tőzsdejelentés.) Ellentétben a tegnapi helyzettel, a mai tőzsdén nem mutatkozó nyomasztóbb kínálat, ami abba leli magyarázatát, hogy a tegnapi nyugati tőzsdéken, nevezetesen Newyorkban nyugodtabb hangulat uralkodott. A megnyitáskor beállott elgyengülése a gabonááraknak, valamint a rajnai Ruhrvidékről érkezett kedvezőbb jelentés is hozzájárult ahhoz, hogy a hangulat barátságosabbá alakuljon. A baissespekuláció szükségét érezte annak, hogy fedezzen, miáltal a legközelebbi multban beállott árhangulat, aminek leginkább ipari értékek és bankrészvények voltak kitéve, — némi emelkedésnek adjon helyet, hajózási részvények irányzata gyenge. Baltimore részvények és Canada Pacific szintén lánghak. A Varsó-bécsi vasuti részvények az áprilisi bevételi kimutatásokra 2 1/2%-kal emelkedtek. Olasz vasutak olasz jelentésekkel kapcsolatban emelkedtek. A tőzsdéidő második órájában tüzet csend állott be, minek következtében az árfolyamok lényegtelenül elgyengültek, azonban az ipari értékek piacán beállott fedezési hajlam újabb emelkedést idézett elő. Az utolsó liquidáció elég simán folyik le, 4 1/2%-os kamatlábtétel mellett, hajózási részvények később a megnyitáskor szenvedett árvesztéseket pótolhatták. Az irányzat javulása későbbben is tartott, jelesen amerikai vasuti részvényekben. Az utódőzsde irányzata szilárd volt. Déli vasuti részvények arra a hírre, hogy a teher díjteleket felemelik, lényeges javulást tüntettek fel. Amerikai vasutak arbitrage vásárlásokra emelkedtek. A készpénzpiaci ipari értékek zárlat felé kedvezőbb megítélésben részesültek. Magánleszámtolás 4 1/2%.

Zárlatok jegyeztetik: 4/2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —, Osztrák hitelrészvény 206.00, Déli vasut 22.10, Orosz bankjegyek 214.60, 4 százalékos orosz kölcsön —, Disconto Commandit 168.80, Dinamit-truszt 162.—, Harpeni 206.25, Unifikált török

járadék —, 4/2 százalékos ezüst-járadék 97.60, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.75, Magyar koronajáradék 93.75, Osztrák-magyar államvasut 145.—, Bécsi váltóár 84.85, Olasz járadék 103.25, Alt. villamossági Edison 198.—, Gelsenkircheni 19450., Laurakohó 224.—. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) május 29. 4/2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 99.05, Osztrák hitelintézeti részvény 97.85, Osztrák-magyar államvasut 205.90, Északnyugati vasut 144.30, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár —, Bécsi Bankverein 30.44, Villamos részvény 135.50, 3 százalékos magyar kölcsön 75.40, 4/2 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajáradék 99.15, Magyar koronajáradék 97.70, Osztrák-magyar bank 93.70, Déli vasuti részvény 116.70, Elbavölgyi vasut 21.75, Bécsi váltóár —, Párisi váltóár 848.75, Union bankrészvény 87.40, Alpezi bányarészvény 300.—. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) május 29. 4/2 százalékos ezüstjáradék 99.—, Sorsjegy 152.—, Déli vasut 22.20, 4 százalékos Aranyjáradék 98.90, Osztrák hitelrészvény 206.40, Osztrák-magyar államvasut 144.70, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.70. Nyugodt.

London, május 29. Angol consol 84 3/4.

Páris, május 29. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.72, Osztr. aranyjáradék 94.85, Magyar aranyjáradék 102.92, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 521.—, 4 százalékos Olasz járadék 102.97, Déli vasut elsőbbségi kötv. 318.—, 5 százalékos Marokkói járadék 523.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93.50, 4 százalékos Kons. amort. román járadék —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 89.15, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 87.65, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 488.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 449, 4 százalékos spanyol járadék 93.22, 4 százalékos unifikált török jár. 93.72, Török sorsjegy 154.75, Török dohányrészvény 440.—, Osztrák földhitelintézet 1088.—, Osztr. Ländlerbank 477.—, Magyar Jelzálogbank 514, Banque de paris 1475, Banque Ottomane 709.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 131, Meridionalvasut 712, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 658, Rio Tinto 2252, Sucrerie d'Égypte 41, Tula 466.—, Thomson Houston —, Urikányi közsén 145, Chartered 34.75, De Beers 64.30. East Rand 101, Jagersfontein 219.50, Transvaal Consols

52.—, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.75, Váltó német váltókra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.37, Váltó Belgiumra (rövid) 3/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra 2/16. Csek Londonra 251.25, magánkamatláb 3 1/16, nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapesti vágómarhavasár. 1907. május 29-én. (Saját tudósítónktól.) Vágómarhák: Felhajtás: 1834 darab, és pedig: 1207 darab magyar és tarka ökör, 341 darab magyar és tarka tehén, — darab bosnyák ökör, — darab bosnyák tehén, 129 darab magyar és tarka bika, — darab bosnyák bika, 35 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly. Származási hely szerint: — magyar marha, — bosnyák marha.

A felhajtás 200 darabbal nagyobb volt, mint a múlt héten, habár a szükséglet 8 napos volt is, de a husszükséglet igen gyenge, ennek tulajdonítható, hogy az irányzat lanyhább volt s az árak jobbra változatlanok maradtak. Árjegyzések: métermázsankint élőszulyban, levonás nélkül, vágómarhákért:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 76.— 82.— koronáig, kivételesen 85.—.— koronáig középminőségű 68.—74.— koronáig, silány minőségű 60.—66.— K.-ig. Magyar paraszmarha, jobb minőségű 66.—76.— K.-ig, kiv. — K.-ig, silány minőségű 58.—64.— K.-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 86.—92.— koronáig, kivételesen 96 koronáig, közép minőségű 74.—84.— koronáig, silányabb minőségű 66.—72.— koronáig. — Boszniai ökör, legjobb minőségű —.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, silányabb minőségű —.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, Magyar tehén legjobb minőségű 54.—76.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű —.— koronáig, silányabb minőségű —.— koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 54.—81.— koronáig, kivételesen 89.— koronáig, közép minőségű —.— koronáig, silányabb minőségű —.— koronáig. Bika legjobb minőségű 70.—81.— koronáig, kivételesen 84.— koronáig, közép minőségű —.— koronáig, silányabb minőség 64.—68.— koronáig. Bivaly legjobb minőségű 56.—64.— koro-

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, Egyéb gabonanelemek, Burgonya, Különlő termények, Faj, disznózsír, szalonna, szilva készáru, heremag. Includes prices for various goods and currencies.

Allamodósság közkölcsonök

Table listing government securities and bonds, including Magyar aranyjáradék, Kassa-oderb. v. 1889, and various bank notes.

Zaloglevelek. Elsőbbségek.

Table listing mortgage loans and other secured debts, such as Bolvár, Egerújfal., Kisbirt., and various bank loans.

Bankok részvényei.

Table listing bank shares from various institutions like Magyar aranyjáradék, Kassa-oderb., and others.

Takarékpénztárak.

Table listing savings banks and their shares, including Budapesti Erzsébetvárosi tak.

Biztosító-társaságok.

Table listing insurance companies and their shares, such as Első magyar ált. biztosító.

Gőzmalomok.

Table listing steam mills and their shares, including Concordia and Első budapesti.

Különlő vállalatok.

Table listing other enterprises and their shares, such as Bpest-szt.-lőrinci téglagyár.

Pénz Aru

Large table listing various commodities, currencies, and prices, including gold, silver, and different types of flour.

...Váltó Amsmet piacokra 104.37, Váltó nyváltó (rövid) dondra 251.25, ...

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya. Budapest, május 29-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felül) ...

Sertésüzemvásár.

Budapest, május 29. (Hiv. tud.) Tegnapról maradt 91 darab sertés, 92 darab süldő, — darab malacz, összesen 183 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás — darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen — darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 131 darab sertés, 55 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül 108—111 fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kg.-ig — fillér, ételsuly levonással — korona, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — korona, ételsuly levonással 139—145 korona, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, ételsuly levonással 138—146 korona, könnyű 220 kg.-ig — korona ételsuly levonással 134—146 korona. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 100—108 korona. A vásár irányzata közepes, s az árak változatlanok.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Duna, Morva Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos) and water level measurements for various stations like Sárding, Passau, Linz, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Ujvidék, Pancsova, Orsova, Morvafalu, Zsolna, Trecsén, Szent-Gothárd, Sárvár, Győr, Várasd, Zákány, Barcs, Eszék, M.-Szerdah, Zágráb, Sziszek, Mitrovica, Décs, Szatmár, Kraszna, Latorca, Munkács, Laboreza, Homonna, Ung, Perecseny, Tisza, M.-Szilget, Tekesháza, V.-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T.-Becse, Títel, Hoór, Bártfa, Ladmócz, Zsoteza, H.-Németh, Margitta, B.-Ujfalu, Causca, N.-Várad, Belényes, Tenke, Gurahonc, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborsin, Anád, Makó, K.-Kostély, Kiszető, Temesvár, Beeskerek.

Felélő szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos: A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Időjárás.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. május 29-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

A depresszió északkeleten mélységéből vezített és az északnyugati maximum Közép-Európa felé nyomul.

Európában az idő változóan felhős és Franciaországban, Orosországban meg a Balkánon helyenként csapadékos volt. A hőmérséklet az északi részekben alacsony.

Hazánkban az éjjel — az Északi Felföldet, meg a déli megyéket kivéve — az ország közepén átvonuló, nyugat-keleti irányú, széles sávban esett többnyire jelentékeny mennyiségű (átlag 15 mm.-nyi) zivataros eső. A hőmérséklet némileg csökkent; maximuma: Bavanistén 31 C°, minimum: Tátrafüreden 2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható hőszűkülettel és helyenként esővel vagy zivatarral.

Table with columns: Allomás, Légnyomás mm, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max, min.

Kivonat a hivatalos lapból.

Május 29.

Kinevezések. A földmívelésügyi miniszter Aujesky Aladár dr. állatorvosi főiskolai tanárt, Halász Ferenc államvasuti ellenőrt és Braun Gyula dr.-t, a magyar élelmiszer szállító részvénytársaság igazgatóját az országos állategészségügyi tanács rendkívüli tagjává; — a vallás- és közoktatásügyi miniszter Urhegyi Jenő újpánati állami elemi iskolai tanitót a bajai állami tanítóképző intézethez a X. fizetési osztályba gyakorló iskolai tanítónak, Pócsa József bajai állami tanítóképző intézeti gyakorló iskolai ideiglenes megbízott tanítót ugyanezen intézethez a XI. fizetési osztályba gyakorló iskolai tanítónak; — az igazságügyi miniszter Boda Géza szekszárdi törvényszéki joggyakorló Boda Géza szekszárdi törvényszéki aljegyzővé, Mazalán Pál iglói járásbírói irnokot a löcsei törvényszékhez irodajegyzővé; — a miniszterelnök Wallner György gyulai díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká az aranyosmaróthi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; — a fővámgazgató Majoros Gyula és Schlosser Gyula budapesti díjtalan vámgyakornok jelöltek díjtalan vámgyakornokkóká; a szegedi ítélőtábla elnöke dr. Landesberg Jenő szegedi járásbírói díjtalan joggyakornokot a vezetéke alatt álló ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; — a balassagyarmati törvényszék elnöke a felügyelete alatt álló rétsági járásbíróshoz III-ad osztályú hivatalosolgávé Szijgyártó Já-

nos budapesti ítélőtáblai napidijas hivatalosolgát nevezte ki.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Grünberger Jakab budapesti lakos, valamint Elza, Klára és Jolán nevű kiskoru gyermekei csalámi nevének Görögge kért átváltoztatását megengedte.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter dr. Félégyházi Kálmán brassói törvényszéki aljegyzőt a szatmár-nemeti törvényszékhez helyezte át.

Pályázatok. Az orosházi járásbírósnál hivatalosolgai állásra 6 hét; — a máramrosszigeti törvényszéknél segédtelekkönyvvezetői; — a marosvásárhelyi ügyésznél és a budapesti büntetőtörvényszéknél irnoki állásra; — a nagykarolyi és hajdusoboszlói járásbírósnál III. oszt. hivatalosolgai állásra 4 hét; — a znióváraljai tanítóképző intézetnél igazgatói, — a budapesti II. kerületi tanítóképző intézetnél igazgatói; — a budapesti izraelita tanítóképző intézetnél magyar-német nyelvi és héber nyelvi tanszékére; — az újpesti főgimnáziumban latin-görög és történelem-földrajzi helyettes-tanári állásokra 3 hét; — a mátészalkai és az érsekújvári járásbírósnál jegyzői, illetve aljegyzői és a rimaszombati törvényszéknél telekkönyvvezetői állásra 2 hét alatt adandók be a pályázati kérvények.

IDEGENEK UTMUTATÓJA.

Ajánlható beszerzési források BUDAPESTEN.

Angol férfi- és női-szabó.

Pohner Ferenc angol férfi- és női szabó V. József-tér 4 l. em., értesíti a nagyérdemű közönséget és igen tisztelt vevőit, hogy a tavaszi és nyári angol divat különlegességei megérkeztek. Raktáron lévő kelméi oly dus választékuak, hogy azzal a legkényesebb ízlést is kielégítheti. Együttal tudatja a nagyérdemű közönséget, hogy az árakat a régihez képest jóval mérsékelte, főleg azért, hogy ezáltal nagyobb vevőkört biztosíthasson. Kiállítás, elegancia és pontos kiszolgálás tekintetében szavatol a cég régi hírneve. Vidéki megrendeléseket a legnagyobb pontossággal eszközöli.

Biztosítás.

Első Leánykínázásitási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI. Terezkörút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000,000 korona. Ed-dig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000,000 korona.

Assicurazioni Generali (Triest) ált. biztosító-társaság Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 203 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykínázásitási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betöréss elleni és üvegbiztosítások. — Léghelyettesítő és Magyar jég- és vízontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 6 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 117 millió korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölesőn Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusító helye: VI. Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányítók: Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányító körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz. Belvárosi takarékpénztár r.-l. Budapest, IV., Kigyó-tér 1. sz. Alapítók: 10 millió korona. Alapított 1892.

Víz- és légszeszezeték és csatornázás.

Pisurnyi L. ntóda Janisch János és fia Budapest, VII., Josika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádagos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszesze- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszékek, vízeldek, mindenemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összekötéssel vagy saját tűzhelyivel. Ambergi légszeszeztető gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesze-készülék minden házában. Telefon 20-83.

HETI MŰSOR.

Table with columns: Május—Junius, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigszínház, Király-Színház, Fővárosi nyári Színház (Budai Színkör), Magyar Színház, Városligeti Nyári Színház, Uránia.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tengeren.

Könnyű, vitorlás csónakkal
Enyelgnek a tenger-habok,
Az alkony-égen észrevétlen
Az első csillag felragyog.

Ha ez a csillag most kihülne,
Keresné-e valaki még?
Ha ez a csónak elmerülne,
Vajjon kinek hiányzanék? . . .

Fehér Jenő.

(Középfrikai törpék.) Még emlékezhetünk arra, hogy milyen meglepetés érte Stanleyt, mikor a Kongo őserdeit kutatta át. A vadon állatvilágát tanulmányozva egész csomó törpe emberre akad. De a régebbi utazók is megemlékeztek ezekről az „erdei manókról“, így például Battel már 1625-ben említést tesz róluk. Quatrefages pedig 1886-ban egész könyvbe gyűjtötte már össze a középfrikai törpékre vonatkozó feljegyzéseket.

A „negrillok“ (így hívják a törpe szerencsencet) nem alkotnak államot, nem is laknak együttesen, hanem nomádéletet folytatnak és a többi feketebőrű fajok közt elszórvva csak itt-ott találhatók nagyobb csoportokban. Kizárólag az egyenlítő környékén fordulnak elő, az északi és déli szélesség ötödik fokán túl soha nem terjed vándorlásuk. Megkülönböztetik a nyugati negrillokat (Kamerun, Loango) és a keletieket, az utóbbiakhoz számítják a niam-niamok közt élő „tikitiki“-néptörzset és a Stanleytól is tanulmányozott bamuákat és uambutikat.

Atörpék átlagos magassága 140—141 cm. Bőrük halványbarna, finoman pelyhes. Stanley szerint „bőrüket simogatva, mintha szőrmet érintenék.“

Féjük kicsiny, gömbölyded. Ajkuk rózsaszínű, nem olyan fényeseit, mint a négerké. Homlokuk egyenes, orruk széles, orrikaik tágak és előre nyílnak, szemük élénkek, fénylők. Arcjátékuk kifejező. Láruk igen mozgékony és ügyes. Mindezen tulajdonságok arra engednek következtetni, hogy ez a faj a fejlődés igen alacsony fokán áll és egyike azoknak, amelyek a primitív ősember sajátosságait hiven megőrizték.

A természetük zömök, hasuk kidülledt, lábszáruk rövid. Stanley szerint „csipognak, mint a csirkék.“ Johnston is (Uganda kormányzója) elemezte ezt a csipogásukat, a mely, úgy látszik, nem is igazi beszéd. A mi tagolt szót használnak, azt mind a szomszéd néger fajoktól kölcsönözték el.

A hanglejtesük sajátosan éneklő. Johnston kótára szedte a kiejtésüket, amely mindig mély hangon kezdődik és csak az utolsóelőtti szótagnál emelkedik fel.

A „k“ betű helyett egyébiránt csak a nyelvvel esztintenek.

A civilizáltságuk igen alantos fokon áll. Se ruhát, se díszítéseket nem viselnek. A szemérem némi nyomait csak akkor árulják el, ha európaival állnak szemközt. Életük igen egyszerű. Három láb magasságu kunyhóikon csak négykézláb lehet bejutni. Ki-ki annyi feleséget tart, amennyit eltarthat. Vadászatból élnek. Hamu közt félig sült hussal, kígyókkal, férgekkel, gyökerekkel, nyers gyümölcscsel táplálkoznak. A földet nem művelik. Vezérük mindig az, aki a legügyesebb vadász. A vas kovácsolását a négerektől tanulták el, azelőtt még kőszerszámot sem csináltak és „fa korszak“-beli állapotban éltek.

Antilop-bőrből készült dob hangja mellett szeretnek táncolni. A táncuk nem oly érzékeny, mint a négerké. Ez a népfaj már kihaltól van és az őserdők letarolásával együtt a középfrikai törpék is el fognak tűnni a föld színéről.

(A hó a magas régiókban.) Dr. Pernter, a bécsi meteorológiai intézet adjunktusa, egy hónapot töltött a sonnblicki állomáson és megfigyeléseket tett a magas régiók hóviszonyaira vonatkozólag.

A magas hegyeken a hó legtökéletesebb, a legfinomabb porszemekből áll. Nagyon hideg levén e hó, éppen úgy lehet vele bánni, mint a porral; az ember kirándulásán bizvást kipihenheti rajta az ut fáradalmait, mert el nem olvad alatta. Ez a hó az, amely szilárdná válva, vagy mint a Tauernben lakók mondják, „elsajtosodva“ alkotja a gleccsert. Pernter több ízben meggyőződött, hogy nem a nap, hanem a szél teszi e havat oly keménynyé, hogy felszine az ember lába alatt be nem szakad. A „szél veri össze a havat“, mondja a nép. A poralaku hó az, amely a már keménynyé vált alsó rétegeken fekvő, alkotja a szél-lavinákat. Ha ugyanis nagy a sulya, a meredek felszinen nagy, hihetetlen sebességgel csuszik alá és vihart támaszt maga előtt, amely pusztításaival csak növeli az utána következő lavinák borzalmaival.

A hegyesucson eső hó mindig nagyon finom

részecskékből áll és az olyan hófelhő, amely nem havazik, csupa hókristályokból van összetéve. Minthogy a sonnblicki állomás többnyire ott ül a felhők közepett, többször lehetett látni e jégkristályokat a napfényben szípkórázva. Az ilyenkor keletkező nap- és holdudvarok leirhatatlan színpompában tündököltek. Egy ízben Pernter nagy napgyűrűt látott színes melléknappal, melyet könnyebb hófelhő alkotott; ekkor meggyőződött, hogy a nagy napgyűrűk és melléknappok a jégütőknek köszönik eredetüket, mert amely helyeken nem volt napgyűrű, ott mindenütt jégkristályok csillogtak a napfényben. Ha pedig alatt álltak a felhők és a nap rájuk vetette a megfigyelő állomás házának árnyékát, akkor látni lehetett a glóriát. A ház árnyéka körül két, sőt három gyűrű is állt a legszebb szivárvány színpompájában.

(Ményasszony-koszorúk.) Különböző nemzeteknél a menyasszonyi koszorúk különböző virágokból állanak. Nálunk és Németországban pl. mirtusz díszíti a menyasszony fejét és ruháját. Francia- és Angolországban narancsvirág, Olaszországban és Schweizban fehér rózsza, Spanyolországban piros rózsza és szegfű, a görög-szigeteken szőlőlevél, Csehországban rozsmaring.

(Amerikai tolvajfurgang.) Chikagóban egy kínai korcsmába, melynek tulajdonosa szorgalmával és élelmességével egész vagyont szerzett magának, két ember tért be. Vacsorát rendeltek, elfogyasztották, fizettek és távoztak. A korcsmából aztán egyenesen egy gyógyszerárba mentek, ahol hánytatót vásároltak. Mindketten bevettek belőle meg lehetős adagot, úgy, hogy a hatás csakhamar mutatkozott. Mindjárt orvosért küldtek, akinek elpanaszolták, hogy óriási fájdalmakat éreznek egész testükben, de különösen a gyomrukban. És a szegény kínai vendégülöst okolták, hogy az romlott étellel tette betegé őket. Az orvos mindkettőnek egyforma receptet írt, miután a tünetek ugyanazok voltak és egyenlő honoráriumot kért mindkettőtől. Kész volt tehát az anyag egy kártérítési pör megindításához. Ügyvéd is csakhamar akad, aki a két csalót a kínai kapzsiság sajnálatraméltó áldozatának tüntette fel és fejéért 3000 dollár kártérítést kért. A keresetben élénk színekkel volt ecsetelve, hogy a felszolgált és elfogyasztott étel avas, romlott volt, sőt talán meg is volt mérgezve. A vége a dolognak az lett, hogy kiegyeztek és a szegény vendégülös egynek-egynek 500 dollárt fizetett, mire a pörös eljárást be- szüntették.

INEZ.

— Regény. —

24

Irtá: Skram Amália.

A tükör előtt igazgatta sárga selyemcsipkékét, melyek nyakát teljesen szabadon hagyták. Flemming hátulról megölelte és csókolgatta a halvány tonusu bőrét.

— Beszéltem ma Avertinggel — szolt azután.

Inez hirtelen megfordult és kérdőleg nézett a szemébe.

Nem mondott semmi olyat, legalább nem, ami téged érdekelne, beszélt tovább Flemming. Kiseb utat tett meg Kis-Ázsiában, — erről beszélt — és aztán újból visszatért mindig Konstantinápolyba. Ma elmegy Odesszába, vagy a Krimbe és akkor már csak egyszer jön még ide — mielőtt még hazautaznék.

— Engem nem említett?

— De igen. Szerette volna tudni, milyen viszonyban állunk egymáshoz. De olyan pompásan adtam a közömböset, hogy azt képzelte, engem unat ez a tárgy és felhagyott a kérdésököségeivel.

— Ki hinné, hogy olyan alattomos tudsz lenni — szolt nevetve Inez és megcibálta a füle czimpáját, de aztán egyszerre elgondolkozott.

Többször akarta már Flemmingnek eimondani a közte és Averting között történeteket, de az a félelem, hogy Flemming megtudja hogy ilyen ficzkó, mint Averting, mert vele így beszélni — visszatartotta. Most is elhallgatott.

— Csak óvakodjál Avertingtől — mondta aztán és bólintgatott a fejével. Biztos vagyok benne, hogy minden lehetőséget megtenne, hogy bennünket szerencsétlenségbe döntson.

Flemming odavezette a pamlaghoz, leült és magához vonta.

— Ne olyan hevesen, — suttogetta Inez. Megfojtasz a csókjaidal.

Flemming elengedte és mély sóhajással elrejtette a fejét Inez ölébe.

— Borzasztó meleg van itt, — szolt kis idő múlva Inez. — És nagyon összegyűrőd a ruhám, még észreveszik az emberek, hogy találkáról jövök.

Flemming meg sem mocszant.

— Kelj fel Artur! El kell mennem. Nem is akartam azért ma jönni. Következő alkalommal tovább maradok.

Flemming szótfogadott és Inez elé állt, szomoruan nézve rá.

— És én azt hittem, hogy te örülni fogsz a jövetelemnek, — szolt szemrehányó hangon Inez. Pedig úgy nézel reám, mintha nagyon rossz hírt hoztam volna a számodra.

— Nem, nem Inez! Nagyon boldog vagyok. Nagyon szeretlek — oh, szeretlek végtelenül — és a zsebkendőjével az arcát törülgette.

— Mikor jössz újból szerelmem? kérdezte Ineztől, kérlelő hangon, amint az asszony már menni készült.

— Mihelyt csak jöhetek.

— Holnap?

— Nem, holnap nem.

— Mit csináljak a holnapi nappal? Nem bírom elviselni Inez. Nem látogathatlak meg én tégedet?

Inez egy ideig gondolkodott.

— Nem, mondá azután és fejét tagadólag rázta. Meghitt szolgáját bizta meg, hogy kémkedjék utánam és vigyázzon rám. És aztán — a következő találkozásig itt ebben a szobában akarlak viszontlátni. Ezt gyengéden, titokzatos hangon mondta. Flemmingnek a szívére szaladt minden vére.

— Igen, igen, ahogy akarod, — suttogetta a fülébe. Inez átkarolta és megcsókolta, aztán kiszakította magát és elment.

Midőn Flemming másnap déiben hazajött, miután Ruderrel együtt ebédelt, levelet talált Ineztől az asztalon, melyben másnapra jelezte a jövetelét.

Kioltotta a lámpát, a pamlagra vetette magát és ajkaira szorította a levelet. Kábultan, részegen a boldogságtól feküdt ott, mialatt az

órak oly gyorsan tűntek tova, mint a muló percek. Amikor felemelkedett, hogy ágyba feküdjék, már pirkadni kezdett.

A hálószobában felhuzta a redőnyöket és csak azután feküdt le. Inez levelét a kezében tartotta és folyvást nézte az egyenes merev betűket, melyek bevésődtek a koponyájába. Így feküdt anélkül, hogy fáradságot érzett volna, égő arczzal mindaddig, míg a házi-asszonya az ajtón kopogott: jelentette a reggeli teát.

— Itt vagyok tehát, mondá Inez, mikor belépett a szobába. Kinyújtotta a karját, a feje kissé oldalt volt hajtvva, a szemei, azok a szép fekete szemek, pedig hogy csillogtak, mint az égő parázs.

— Nem, engedd csak, majd magam — mondta egy hosszú csók után, amikor Flemming a kalapja szalagjain kezdett babrálni.

Az asszony egy kis szalagot, melylyel az le volt kötve, lassan feloldott s a kalapot az asztalra tette. Azután levette a felöltőjét és leütött szemmel a fejét lehajtvva — állt, keskeny ujjai pedig idegesen tépdesték a ruhája csipkáját. A keble hullámzott a könnyű csipkeszővet alatt. . .

Flemming odalépett hozzá, megfogta a kezét és hosszú csókot nyomott rá. Azután átölelte a derekát és odavezette a pamlaghoz. Inez a keblére rejtette a fejét és szorosán átölelve egymást, ledőltek a pamlagra.

KILENCZEDIK FEJEZET.

Inez a kerti lugasban ült a Pera-úti házbán. Kezei között nyitott könyvet tartott, amelyből — egyetlen sort sem olvasott. A szemét idegesen, várakozva irányította a kapu felé és minden pillanatban összerezzen, hogy feszülten figyeljen.

Most hallotta a kerti ajtó nyikorgását. Felkel a padról és kiment — Flemming volt. Halk hangon kiáltott rá és oda hívta a lugasba.

(Folyt. köv.)

S Z I N H A Z A K.

Csütörtök 1907 május 30-án.

Nemzeti Színház

FATUM.
Drama 3 felvonásban. Írta Zsigmond.
Háró Apári Dezső Barthos
Erna, a neje Szencsvayné
Ella, leányuk Lonkey H.
Szentkereszthy V. Guró L.
Gróf Vajky Sándor Gál
Gróf Vajky László Beregi
Zinneburg herceg Császár
Loyag Trautmannsburg Dezső
Pelerdy Jenő Horváth Z.
Gróf Lubinyovszky Hajdu
Háró Weszeny Gyenes
Orvostanár Mihályfi
Dr. Szalay Horváth
Kovács Margit Ligeti J.
Gozdanovics Pethes

Kezdeté fél 8 órakor.

M. kir. Operaház

Pillangó kisasszony.
Tragikus dalmű 2 felvonásban,
8 részben. Szövegét Long János
L. és Bolosco Dávid nyomán
írták Illica L. és Giacosa G.
Ford. Váradi Sándor, zenéjét
szerezte Puccini Giacomo.
Személyek:
Pillangó kisasszony Szamosi E.
Szuuki Váradi M.
Kate Flattné
Pinkerton Gábor
Sharples Beck
Goro Déri
Yamadori herceg Pichler
Bonza Ney B.
Yakusidd Hagedűs
Császári biztos Váradi

Kezdeté fél 8 órakor

Urania Színház

Rendnek muszáj lenni
Kezdeté fél 8 órakor.

Népszínház

Zárva

Cirkusz Beketow

Városliget.

Ma este 8/8 órakor

Nagy ujdonságok estélye.

Gregory csoport 7 személy.
Rasso légtornászok 4 személy.

Fővárosi Orfeum

WALDMANN IMRE, igazgató. VI., Nagymező-utca 17. szám

1907 május 31-én:

utolsó variété-előadás,

az idei szezonban. 1907 június 1-én:

A Berliini

Residentztheater

tagjainak együttes vendéjátéka.

Parisiana esték

Színre kerülnek francia nyelvből németre fordított humoros egyfelvonásos vígjátékok és bohózatok.

A megnyitó előadás műsora:

„A harisnyakötő” No. 69
(Das Strumpfband). (A 69-es szám)

Ein angebrochener Abend

(Az elrontott estély)

„Kriegslist”

(Hadilista)

Rendes helysarak.

Terített asztalok, hideg buffet.

Az előadás 8 órakor kezdődik.

Jegyelővétel a nappali pénztárnál, 10-11 és 3-6-ig.

A téli kertben reggel 8 óráig VÖRÖS ELEK előnyzenekara hangverseny.

fételek és koloson, új és egyszer használt

gabona- burgonya- faszen- gyapju- Zsák Kazal- repce- behordási- rostaalj- waggou- Ponyva

Kötelek, zsák-zsinórok, lópokrócsok.

„HUNGÁRIA” kottás kézi kórekötetek fűvéggel.

RAGEL ADOLF

BUDAPEST, Arany János-utca 10.

HUNGARIA

FÉNYKÉPESZETI TARSASÁG

KÁROLY-KÖRUT 24.

Splendíd-kávéház fölött és Szervita-tér 3. (Török-palota)

12 visit-kép frt 1.30
cab.-kép frt 2.90

Nem hazafias ember

ki külföldről hozat hangszereket, mert

Wagner

a Hangszer - Királynál

BUDAPEST, VIII.,

József-körút 15. sz. a

ugyanolyan hangszereket

még olcsóbb árban kaphat például:

Kitűnő hegedű sokkal vonóval együtt 10 korona
Olasz-Mandolin réz-gérgézzel 18
Harmonika orgona-hanggal, iskolával együtt 8
Fuvolák 1 koronától feljebb.

Arjegyzők ingyen. Telefon: 67-85.

Ki akar jól rágni?

KOVÁCS J. u. fogmű-

Budapest, Károly-körút 9. II. em. 8. szám.
Tálálható 8-6-ig, vasár- és ünnepnapokon 8-1-ig.

3 óra alatt 2 frttől feljebb

FOGAK

és teljes fogsorok a gyökér eltávolítása nélkül, fájdalommentesen beleillesztettek amerikai módszer szerint. A valódi fogaktól meg nem különbözethető, azonnal megszokhatók, rágeera alkalmasak. Eltűnő és rosszul illó fogsorok azonnal átalkíthatnak foganként 1 frt-ért, másját megvárható.

BUTOR.

Szolid készítményű asztalos és kárpitozott butorok u. m. háló-, ebéd-, szalonberendezések, divánok stb. stb. a legolcsóbb árak mellett kaphatók

BEREDEK M. A. butorüzletében

VIII. ker. ULLOI-UT 14. szám alatt.
ALAPITVA 1880. évben. ALAPITVA 1880. évben
Legújabb butoralbumomat 60 fillér ellenében (bélyegben is lehet) bárhova bérmentve küldöm.

Mamám a pongyoláit mindig **Rusznayk Dávid-nál** Budapest, Király-u. 21. sz. vásárolja, mert már többször meggyőződött, hogy a legszebb pongyolákat már 3 frt 50-ért csak ott lehet kapni. Legújabb Divatlapot a cég ingyen küldi. Telefon 67-87.

MINDENNEMÜ ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben FISCHER-féle zsák és legutányosabban a Budapest, V. Nádor-utca 31-33 szereshetők be. A FISCHER-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett tartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagör az ország legjelentékenyebb utadalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos szolid kiszolgálás. Ponyvaköleszőző intézet. Arjegyzők, minták kívánatra ingyen, bérmentve küldetnek.

TARJÁN A.

angol posztoáruház

Budapest, V., József-tér 2.

Valódi angol uriruhaszövet-ujdonságok.

.. Minták kívánatra küldetnek ..

A cég teljes mintagyűjteménnyel minden jobb férfitiszabónál rendelkezésre állanak.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangját, hangterjedését más gyártmány meg sem közelítheti, rozslétfűzőt és legmesszebb menő játékkal kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, oltérák, okarinák stb. olcsón, legjobbak. Kiváló minőségű munkákért. Arjegyzők ingyen küld.

Mogyoróssy Gyula
a kir. szabadalm. hangszergyártó
Budapest,
VIII. ker., Fákégy-ut 71.
TELEFON 68-20.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHKE optikushoz, csak Károly-körút 8. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legolcsóbban kaphatók. Ingyen arjegyzők bérmentve.

Egy hámoszobás lakberendezés 360 forintról

kezdve, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó és fürdő márvánnyal 130 frt. 1 kredenc, 1 kihúzóasztal, 6 ebéd-ülőszék, 1 szőnyegdiván, 130 frt. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantáziaszék, 2 ülőke, 1 szalonnaszal és 1 konzol és többé selemmel vagy pluszot bevonva 110 frt. Nagyobb és finomabb berendezések, valódi butorok nagyon olcsó árakért, nagy választékban.

NAGYIMRE lakberendezést vállalkozó butorraktár
Budapest, Váci-körút 9. I. em. Szereseen-utca sarok
365 köpvel ellátott legmodernebb albumunkat 60 fillér bélyeg beiktudása ellenében megküldjük.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása

Bachrach A. cs. és kir. udv. és kamarai ékszerész ezüsttárgyára.
IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
1908. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.)
E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, lámpák, fűzők, ékszerek, evészközök stb.) vásárolható, ezáltal gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Zongora gyári raktár

Váci-utca 26. sarkon, bejárat: Párisi-utca 2. (félemelet.)

ZEITTER & WINKELMANN

braunschweigi udvari zongoragyár főraktára, más helyiségbe való átköltözés miatt

leszállított gyári árak

mellett mindennemű zongorák és pianók kaphatók u és keveset használt állapotban 250 frttől 2000 frtig

Zongora kölcsonintézet valamint szakszorú javítások és hangolások legpontosabban eszközöltetnek. ANGELUS zongorajátzóköszülék magyarországi vezérképvisellete.
Váci-utca 26., sarkán, bejárat Pári si-u. 2.
FÉLEMELET.
Kéretik a czimre ügyelni.

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön, 1907. május 30-án

Királyszínház

Göre Gábor Budapesien. Látványos fővárosi életkép, enoktel és táncszal, 9 képben. Iria Verő György.

Göre Gábor Németh Fedák S. Teoh Árpád Szirmai Bútykó Elvira Tamóki L. Stancsi Szonygyörgy Franczi Szegeci E. Káisa özvény Csicszer

Kezdete 8 óraker

Magyar Színház

A világ özvegy.

Operett 3 felvonással. Iríték Leon és Stai a Zsuzsót szerzett Laha E. Verones

Kezdete fél 8 óraker

Vigszínház

Az ördög.

Vígjáték 3 felv. Iria Molnár L Személyek

Az ördög Hegedűs Jolán Varsanyi János Kovács Elza Gácsi S. Czinke György Andrási György László

Kezdete fél 8 óraker

Főv. Nyári Színház

Délután 3 óraker

A borogor.

Este fél 8 óraker

Felhő Nári.

Városligeti Ny. Színház

Berger Zsiga.

Kezdete fél 8 óraker.

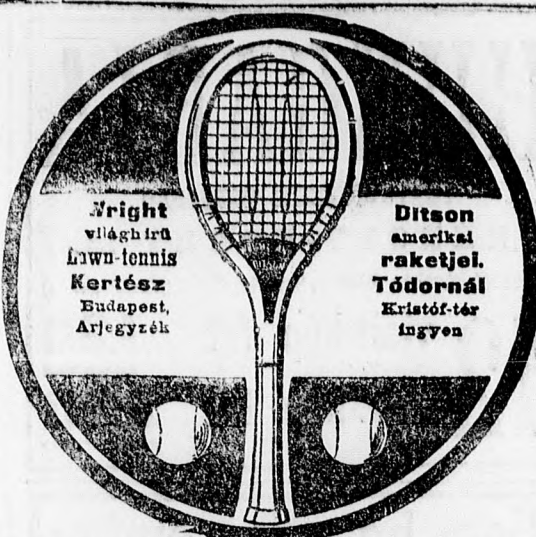
Apollo színház

(Népszínház-u. 1-3)

Egy artista próba. Koppenhaga

Írtképe. Köt Gentemann. Női birkózók. Gyómant birodalmában.

Báli szépség.

Wright világhírű Lawn-tennis Kertész Budapest, Arjegyzék

Ditsen amerikai raketjel. Tódornál Kristóf-tér ingyen

Zongorák és PIANINOK

a világ első gyáraiból, valamint saját közkedvelt gyártmányok, legszolidabban vásárolhatók és bérelhetők

Keresztély hírneves zongoratermében Budapest, Váci-körut 21. sz.

ŐS-BUDAVARA Friedmann Adolf igazgató. Csütörtökön, május 30-án Nagy indiai ünnepély a honvédtisztek segélyalapja javára. Az ünnepély kezdete d. u. 3 óraker, Belépődij 1 korona. Gyermekekjegy 50 fill. Szabadjegyek érvénytelenek.

TÁTRA-MULATO VII., KIRÁLY-UTCA 77. 1907. január hó 16-tól kezdve ALVARY RICHARD zeneművész. JEANETON ELSA éltyművész. BRONN JAQUE legjobb 'ánchumorista. BERMONY MINA előadó művész. LES LATOURES. opera parodisták. azonkívül a 24 számból álló fényes májusi műsor. Párhuzok! Fenntartott kelyek Kezdete 8 óraker

A legújabb rendszerű ZONGORA HITEL-OSZTÁLY megnyit mely minden hitelképes vevőnek alkalmas ad készpénzárban zongorát részletfizetésre venni, mert a zongorát egy előkelő bank kifizeti és a banknak marad adósa, anélkül, hogy a részleteknek szokásos 80-80%-os árfelméletet volna kénytelen fizetni, mert ugyanezen árban kapja az árut, mint ha készpénzítés mellett vásárolná, nemcsak zongorát vagy pianót, de harmoniumot, cimbalmot, hegedűt, vagy bármely hangszert. Reményi Mihály általában a legszolidabb kiszolgálásról elis, mert magyar hangszertelepen. Budapest, Király-utca 58. szám. Arjegyzék minden hangszerről külön-külön kérendő. Telefon 27-84

Ki szenved? gyomorhajban, székrekedésben, étvágytalanságban sít? Az legyen kísérletet, a több száz hírneves orvos által ajánlott HORGONY természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár HORGONY keserűvíz 1-2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérület beáll. - A HORGONY természetes keserűvíz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. - Kapható minden ásványviz- fűszerke- reskedésben és gyógyszerárban. Vásárlásnál kifejezetten HORGONY keserűvíz kérendő. - Tulajdonos: Loser János, Budapest.

Miért nem keresik fel a Nagy Bajor Sörcsarnokot Ahol ebédre 4 tál étel 25 krajczárért kapható, s amely napi váltakozással a következőkből áll: ugyanis 1 leves, 1 marhahus, 1 főzelék feltéttel 1 tészta és egy kenyérral mindössze csak 25 kr. előékeny női kiszolgálás mellett, továbbá frissen csapolt sörök minden időben poharakint 3 és félliteres korsóknint 12 kr. Erdélyi bor literje 40 kr. Havi abonánsoknak ebéd és vacsora 12 forint. Tessék próbát tenni, biztosan meg lesz elégedve, Ebédidő fél 12-től 3-ig. Számos látogattást kér tisztelettel Hersch Samu nagyvendéglős és szállodás, több elsőrangú kitüntetés tulajdonosa.

Czimbalom kedvelők. Előlt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek arjegyzéket a czimbalomkészítés után első szak- ért-jétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabdalmasított czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 trtól kezdve kaphatók, ugyan- szintén az összes hangszerek a leg- jobb minőségben. Számos kiállítás- on elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakzerű munkáért. Habits Antal Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 43. szám.

PÉNZ 1000 koronánkint 60 óra 21 kor. 92 fillér, 120 óra 12 kor. 26 fillér, 152 óra 10 kor. 50 fillér, 182 óra 9 kor. 50 fillér, 231 óra 8 kor. 50 fillér, 392 óra 7 kor. 20 fillér vagy 20 negyed- éven át 62 korona 95 fillér törlesztéssel (bele- értve már a kamatokat is); ajánlok tisztviselő- nek, katonatiszteknek (ha már nyugdíjban is van- nak) fővárosi háztulajdonosoknak (II. és III. helyre is), fizetési előjegyzés vagy bekebelezésre (kezesek nélkül is), kereskedőknek és iparosoknak tárca- váltóhitelt. Meglevő drága kölcsönök konvertálására különösen ajánlatos. Továbbá 3/4, 4-4 1/2%-os jelzálogkölcsönöket I., II., III. helyre is, ugyszintén nyitlt követeléseket és gavallér-váltókat nyomban leszámítatom, házassági óvadékra 1/4 részét 5% kamatra kölcsönt, gyap- jura, terményre, jövő terményre előleget nyujta- tok, birtokos és bérlőknek, gyors és diszkrét elintézés felvilágosítás díjtalan. (Válaszbélyeg.) Előleg jutalékra nincs. SZILÁGYI MIKSA tőrsdetag. Megkeresések 222 számú postafiók főposta kérésnek.

Michelstädter Utóda Öskó Géza BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz. Cipő- különlegességei, Aszabottáraka talpba vésva.

Van szerencsém igen tisztelt vevőimnek szives tudomására adni, hogy 1870-ben alapított palackbor-üzletemet tetemesen megnagyobbítottam és a mai kor igényeinek megfelelően egész ujjonnan berendeztem, úgy hogy a legmagasabb igényeknek is képes vagyok megfelelni s úgy mint eddig, ezután is minden igényemet oda fog irányulni, hogy n. é. vevőim teljes meglegedését kiérdemeljem. Boraim csakis elsőrangú kávéházakban, éttermekben és kaszinókban kaphatók. Szives partifogását tovább is kérve maradok kiváló tisztelettel Weigl József bortermelő és bornagykereskedő Budapest-Szent-Endre. Iroda és vezérképviselőség: Budapest, Dávid-utoza 1. szám. Kállai Jenő vezérképviselő.

BLAUNER VICTOR műbator-asztalok Bpest, Teréz-körut 23. Bajt készítményű modern stílusú bútorok a legújantanyosabb árakban és székli kivitelben kaphatók. Bútorok saját tervezetek után készítettnek.

Kölcsönöket a legszolidabb alapon, gyorsan és előnyösen folyósi könyv- és számlaköveteléseket kulánsan leszámítol Bpesti Kereskedelmi Takarékp. m. sz. V., Nádor-utoza 6.

Mindenki

ha egészséges akar maradni, csakis egyedül az évek óta külön e célra főzött leghirveesebb valódi magas foktartalmu alföldi fehérkeresztes + sós-borszeszt kérje

és vegye meg, mert vízzel hígítva és hajmosáshoz használva a hajhullást megakadályozza, mert edzi a testet és izmokat, mert a főfájást elűzi, ha a fejet és homlokot bedörzsöli vele, mert nyáron az őrjási hőségben óv a bogyadságtól, tikkadságtól, mert hatása hűsítő és fájdalomcsillapító, mert hatása felülmúlhatatlan, mert bedörzsölésnél egyszerűen pótolhatatlan.

A R A K:

1/1 üveg	1/2 üveg	1/4 üveg	12/1 üveg	12/2 üveg	12/4 üveg
K 2.-	K 1.-	K-.50	K 16.-	K 10.-	K 5.-

Mindenütt kapható!
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után
Hogy a nagyrédemű közönség az

Alföldi fehérkeresztes + sós-borszesz

kitűnő voltáról könnyen meggyőződhetnek, elhatároztuk, hogy minden egyes Alföldi keresztes sós-borszesz rendelőknek az Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság Kecskeméti cég által gyártott

hirneves kecskeméti különlegességekből ingyen

1-2, avagy 3 üveget ajándékkal adunk és pedig:

- 12 1/4 üveg sós-borszesz rendelésénél 1 üveget
- 12 1/2 üveg sós-borszesz rendelésénél 2 üveget
- 12 1/1 üveg sós-borszesz rendelésénél 3 üveget

Láda, csomagolás és szállítólevélért küldeményenkint 80 fillért számítunk csak fel.

Rendelések a beérkezés napján pontosan azonnal elszállítatnak, csak kérjük világosan megjelölni, mily célra szolgáljon a keresztes sós-borszesz.

Ugyancsak postai szállítást útján beszerezhető a világhírű „RADIAL ELIXIR” gyomorkeserű. 1 postacsomag tartalma 9 üveg. Bármely postaállomásra bérmentve, ingyen ládával szállítva csak 7.- kor., azaz hét korona.

„RÁKÓCZY CSEPEK” gyomorkeserű. 1 postacsomag tartalma 15 üvegese. Bármely postaállomásra bérmentve és ingyen ládával szállítva csak 6 kor., azaz hat korona.

Rendeléseket kérjük intézni:

Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szegszfin... Kecskemét, gyártelepénél.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK

CSEKELY

RÉSZLET-FIZETÉSRE.

KOCH J.

BUDAPEST,
IX. FERENCZ-KORUT 41. SZ.

Képes árjegyzék ingyen.

Csekély részletfizetésre.

Egész éven át nyitva!

Szent-Margitszigeti gyógyfürdő BUDAPEST.

Vizgyógyintézet, teljesen új berendezéssel, elektromosfény- és elektromos vízfürdők, szénsavas fürdők központi berendezéssel a legújokéletebb módszer szerint. Nauheimi gyógymód (dr. Bohott módszere szerint), svéd gyógygymnasztika, forró légfürdők, massage és vibrációs massage, hydroterapeutikus eljárások. Fränkel és Goldscheider-féle eljárás hátságmozgások ellen. Sóványító és hízító kurák. Belling inhalatórium. A vizgyógyintézet teljesen új butorokkal berendezett szobákkal. Háznál közel, általánosan ismert kitűnő konyha, kivánatra teljes penzú. Április 1-ig kedvezményes árak. Telefon 41-33. Felvilágosítással szívesen szolgál!

A Szent-Margitszigeti Gyógyfürdők és Szállodák Részvénytársaság Igazgatósága.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK

CSEKELY

RÉSZLET-FIZETÉSRE.

DIAMANT S.

BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 9. szám az udvarban.

Képes árjegyzék ingyen.

Csekély részletfizetésre.

Valódi brünni szövetek

az 1907. évi tavaszi és nyári idényre.

- Egy vég
- 1 vég 7 korona
  - 1 vég 10 korona
  - 1 vég 12 korona
  - 1 vég 15 korona
  - 1 vég 17 korona
  - 1 vég 18 korona
  - 1 vég 20 korona

Egy vég fekete szalonöltönyre 20 kor. Színügy felöltözöket, turista-lódent, selyemkamragart stb. stb. szállít gyári áron a mint megdízható és szolid ógnek legjobban elismert posztgyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben

Minták ingyen és bérmentve.

A magánvédő előnyel, ha szövetártságotól közvetlen a gyárból Siegel-Imhof ógnél feozel, igen jelentékenyek. Szabott legolcsóbb árak. Nagy választék. Minták és gondos kivitel, a legkisebb megbízásoknál is, teljesen friss árúban.

ÜGYNÖKÖK

fix fizetéssel levételnek, kik sorjegyek részletfizetésre való eladásával foglalkoznak.

FLEISSIG BANKHÁZ

Budapest, Erzsébet-körut 2.

Kárpitos és diszító

KOHN FULOP

Budapest, Barcsay-utca 8. sz.

(Erzsébet-körut közelében.)

Ajánlja minden e szakmába vágó munkának legjutányosabb ár mellett való pontos elkészítést.

Elvállal teljes lakberendezést,

a legdivatosabb angol bútort, régi bútort átalakítását. Független levétel és felvételt olcsón eszközölöm. Levelelőlap ertesítésre azonnal megjelenek.

Elismert kitűnő minőségű fényképező készülékek

saját és idegen szerkezetben. Kodakok 6 kor 50 fill, feljebb; jobb objektivekkel, vetítő készülékekkel iskolai és házi használatra. Száraz lemezek, másoló papírok és mindenféle vegyszerek. Allandóan friss minőségben. Figyelmeztetés! Cségek, a kik 100% rabattot kínálnak, a gyári árhoz ezt a 100%-ot, esetleg többet is hozzá csaptak. Mi abban a helyzetben vagyunk, hogy fényképezési készülékeket többnyire még olcsóbban és kedvező fizetési feltételek mellett szállítatunk. R. Lechner (Wilh. Müller) Cs. és kir. udv. fényk. eszközgyára, fényk. műhely. Wien, Graben 81.

Menyasszonyi kelengyék

— 500 koronától feljebb, a legszolidabb kivitelben. — Nagy raktár női és férfi fehérneműek és pongyolákban.

Kanitz Ferencz és Tsa

vásznon és asztalnemű raktárában IV., Kossuth Lajos-utca 11. sz.

Valódi Magyar Szakácskönyv,

Irta Zilahy Agnes. Ötödik teljesen átdolgozott, a házi cukrászattal és befűttek készítéséről szóló részzel bővült kiadás. Ára szép bekötésben 3.60 kor. A bevezető. Gyümölcs, főzelék és saláta épen való eltartása. A legújabb tapasztalatok után írta Zilahy Agnes. Ára kötte 1.20 kor.

Modern Konyha. Irta Kovacs Mátvás, 484 finom, különleges étel receptjét tartalmazza, melyet a szokásos szakácskönyvekben hiába keresnénk. Ára finom vászonkötésben 5 korona.

Singer és Wolfner

kiadása Budapeston. VI., Andrásy-ut 10. Kapható minden könyvkereskedésben is!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körut 69.

ittal a legjutányosabb árak mellett ajánlatunk

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, löher-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvatógépek, Planet Jr. kapók, szeszkavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes cséplők, 2- és 3-vasú okok és minden egyéb gazdasági gépek.

A jó szabás

a Koch-féle nagy

siker titka!

- Divatos, könnyű, angol bélés- nélküli sacco-öltöny 50,40, 36-os . . . . . K 29.—
- Lüster sacco-öltöny, igen könnyű és kellemes . . . . . 24.—
- Lüsterkabát irodai célokra . . . . . 6.—
- Mosóöltöny . . . . . 10.—
- Fehér nadrág . . . . . 6.—
- Tennis-nadrág . . . . . 9.—
- „Record“ pehely könnyű nyári gummiköpeny, 15 cm széles táskában . . . . . 21.—

csakis

8100

KOCH

Testvéreknél,
Budapest, legnagyobb férfi-, tu- és gyermek-ruha-áruháza
Károly-körút 26.

A legújabb hajtűk és hajsütővasak.

MÜLLER J. L.-féle **Brise de Violette**

Legkedveltebb ibolya illat

Legkülönböztetőbb és körömkelők.

Legújabb és szilveszterekben nagy választék.

Ruha és hajkefékben nagy választék.

Legkedveltebb ibolya illat egyenlő kellemesség tartossága és finomságára nézve felülmúlhatatlan ezen újdonság felülmúl minden várankozást kiváló illatú és kellemes illata által.

Övegye 1.50, 2.50 és 4.50 forint.

Kapható: **MÜLLER J. L. CS. és Kir. Ud. Szállító**

Utazás: az útjára szappan-áruháza Budapest Rottenbiller-utca 6.

Koronaherceg-utca 2.

AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN KAPHATÓ

Trencsén-Teplitz

kénesfürdő Felső-Magyarországon.

Kárpátok gyöngye

Tepla Trencsén-Teplitz állomástól 20 percznyi távolságra Magyarország legerősebb kénesfürdő 87-42 fok C természetes melegforrásokkal, eredeti iszap, kőszén, csusz, bennulás, neuralgia, ischias stb. ellen. Fürdőfürdők, külön hőgyógyászat és külön urak részére. Kényelmes és díszesen berendezett medenczefürdők, hidegvíz gyógyítás, magas hegyi forrásvíz, masszázs gyógyítás, elektro-mosság, gyógyító torna, savó és terrin-kúra és a parkban Gróf d' Harcourt-féle fizikai gyógyintézet. Az egészre és az ember kényelmére való tekintetből minden követelményeknek meg felel. Olcsó lakások, közúti Teplitz szálló, Garm, forrás-udvar, kávéház a Sinaház és a Háromszínház, melyek különösen ajánlatosak. Jó és olcsó ellátás a „Teplitz“-gyógyászalóban, az „Ausztriában“, az „Elefánt“-szállóban az orthodox izraeliták számára és sok más vendéglőben. Május 1-15-ig szeptemberig a teljes ellátás 6-50 koronáért, ellátás nélküli 8-50 korona; fürdő ruhával, szobalátással. Naponta kámpversenyek, színház nagy kiterjedésű erdei sétányok és más egyéb mulatságok. Széles mentes hely. Pormentes levegő, vilámos világítás. Hétzetnél több vendég. Társasági és kottafogó minden vonsnál. A fürdő egész éven át nyitva. A tulajdonképeni fürdő-évd azonban május 1-15-ig szeptember végéig tart. Tanácsos a lakást előre a fürdőigazgatóság felől megrendelni.

Képes prospektusokat ingyen küld azét a fürdőigazgatóság.

Baldóczy gyógyfürdő a magyar Karlsbad

(háziilag kezelve) a Tatra déli részén.

Lithion, vasas, glambersó. Phosphorsavas és szénsavas forrásokkal — Ujonnán felépített hidegvíz-gyógyintézet. Oertel-féle terrainkúra. Gyógyforrások egyenrangúak Karlsbad, Rohits, Marienbad és Franzensbadéival. Szénsavas lobogó fürdő, pezsgő fürdő és mofürdők olcsón kaphatók. Szepesmegye gyéjében. Vasútállomás Szepesváralja. TELEFON 79-02.

Japan virágdíszítő „Villámkeverék“.

Ha ablakát, erkélyét, kert lakát, üres falait, stb. A felvidító zölddel és virággal akarja felékesíteni, úgy hozasson magyarkat

Schäfer József
„Villámkeverék“
Japan virágdíszítőjéből.

Minden szállításhoz mellékelünk használati utasítást. A magok 4 nap alatt kikélnek és rövid idő alatt minden csupasz falat csodálatosan színdus keppel takarnak el. A magok szobákban, csorapokban is kikélnek. Egy csomagot frt 1-10-ért, öt csomagot frt 4-50-ért, tíz csomagot frt 8-50-ért az összeg előleges beküldése ellenében szállítok. Utánvét mellett 12 1/2 kr. a postadíj többlet.

Párisi világtállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta használatos a legtöbb istállóban ótványtalanság és rossz emésztés esetében, tehéknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjeggyel. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: **TÓRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrassy-ut 28. szám.

Nicora József és Lajos

tű-, tűz- és füstelhárító-gépezetek, Budapest, IV., Váci-utca 80. sz.

ajánlják nagy rakatárakat márvány-kandallókban

kandallók fűtőkészülékkel ellátva, szobák és szalonok részére, egy órai fűtés után 15-18 fok meletet biztosítanak, valamint legszezfűtésre is berendezve. Régi kandallók elváltatásnak fűtőkészülékkel való berendezésre. Légtűtés, legjobb szerkezeti konyhaberendezés, mint: takaréktűzhelyek, rozsütők, nyársütő stb. Az összes fűtések jó karbantartása uraságoknál egy helyben, mint vidéken, átvetetik. Füstelhárításra a kipróbált cs. és kir. szab. Nicora Lajos-féle non plus ultra tető, szél- és napnyomás elleni találmány. 48408

Pénzszekrények

egy darabból álló köpenyvel legelőnyösebben beszereshetők.

BECHER ES HILDESHEIM

ezeg pénzszekrényáruinak és trezorépítőin özetelnek magyarországi vezérköpviselőitől:

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI. Podmaniczky-utca 4.

Képviselek minden városban kerestetnek.

ARJEGYZÉK ES TERVEK DIJMENTESEN.

Régi szerkezetűket csereképen átvesszünk.

Még csak néhány napig.

Huzás már 1907. évi Junius hó 28-án.

Magyar királyi

Jótekonyczélú államsorsjáték.

Fűnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona. Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottóigazgatóságnál Budapest (Vámpa ota), valamint postai, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdében és váltó-üzletben.

Magy. kir. Lottóigazgatóság.

Baldóczy Deák-forrás

gyomor-, máj-, bél- és vesebajoknál specifikum. Egyetemi tanárok és gyakorló orvosok, mint természetes gyógyvizet különösen ajánlják, az emésztési zavarokat megszünteti. A Baldóczy Deák-forrás megrendelhető Baldóczyon a gyógyfürdő igazgatóságánál. Főraktára: Budapest, Régi posta-utca 10. szám. TELEFON 79-02

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Idegés és gyengefihetségű

gyermeknek nála szakkerü oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógypedagógus, Budapest, VII., István-út 29. 26431

Jelva

Szombaton 5 órák végre láthatom.

Polgári iskolai

reáliskolai és gimnázium vizsgákra legrövidebb idő alatt legjobb sikerrel előkészít. „Tanár” Budapest, Csömöri-út 8. I. em. 3. 26332

Perfekt

könyvelő órai foglalkozást keres Berkovits Béla VI, Sziv-utca 28. III. 34.

Májusi

csemege-juhurtól szállít 5 kilós bödönökben 6 kor. bérmentve. Utazók % mellett dolgozhatnak. Felső-magyarországi hegyi juhturógyár Nagy-Szlabos Gömörm

Ne fogadjon el

pemefüti cukorkát Réthy név nélkül. cs

Egy Bösendorfer féle

rövid zongora, egy hosszabb ebédasztal, egy üzleti pult márványlapra és több más butor darab költözéskor miatt azonnal eladó. Kmety-ú. 18 II. 19.

Rákóczi

permetező gyár árlapot ingyen küld Czeglédéről, romolhatatlan permetező gépeiről. 3548

Mielőtt butort

vásárol, tekintse meg a Beraktározási vállalat olcsóságait, hol a visszamaradt tárgyak rendkívül olcsón eladtnak. Ugyanott elvállalnak butort beraktározásra s kívánatra 8% kamat mellett előleg is adatik. Beraktározási vállalat (Zöldfa-utca) most Veress Pálné-utca 12 sz. 26566.

Zálogczédulákat,

brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint újonnan kerültek. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 26316

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-út 71. 782

Butor:

Úrasági lakberendezések háló-, ebéd- és szalonberendezések, kiváló minőségben olcsón kaphatók Földes B. butortelepén, Kertész-ú. 43. Király-utcai sarokházban. 970

Pénz-kölcsönt

Készülünk öt évtől 80 évig kölcsönzőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak a legtöbb esetben kezes nélkül. Ha mégis kezes kellene, díjtalanul gondoskodunk kezesekről. Továbbá készülőnk váltókölcsönt 5-30 koronától minden hitelképes egyének 1-2 kezesrel. Értékpapíra, sorsjegyre, vidéki bankok részvényeire az érték 9-9,5%-ig folyósítatunk kölcsönöket. Bővebb fevilágosítást levélben válaszbeli egy ellenében díjtalanul nyújt Garó Testvérek, törvényes képviselője bejegyzett hitelvállalkozás, Budapest, Kereszt-út 30. Telefon 16-42. Ugyanitt 20 fillérért kapható a Pénzügyi Tanácsadó, melyben minden kölcsönre nézve tájékoztató foglalkatik. 25122

Bérmálási

ajándékul legajánlatosabb s legcélszerűbb, ha arany, ezüst vagy ékszerárut vásárolunk. E cikkeknek legmegbízhatóbb beszerzési forrása a már 28 év óta fennálló Kohn Ede és társa utódai cég, Városház-utca 6. (a volt Granátos-utca). 26442

Polgári, gimnáziumi,

kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít Kerekes, Almássy-ter 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyeget kérek. 25465

Gőzcséplőkészletek

használtak, azonban kifogástalan gyári javítással, esetleg csereszettek után, minden nagyságban, legelőnyösebben beszerezhető Szűcs Ödön cégnél Baján. 26415

Fűthető fűrdőkád,

káma, 12 n-től felfelé, jászsekre nyit és használati cikkek nagy választékban. LEFKOVICS ADOLF Wessendörfer 01/E Erzsébet-kerület és Hársfa-utca között Argyezek bérmentve.

107 hold

föld eladó, épülettel és kuttal Nagyváradtól egy óra járásnyira, mű-uton. Értekezni lehet Markó Péter tulajdonosnál, Hm-Vásárhely II. k Fehérvári-út 2. szám.

Tojás-szállítókkal

keres összeköttetést M. Medak, tojásnagykereskedő Wien, XVI., Neulerchenfelderstr. 6. 5324

Balaton Berényben

„Magyar-Tenger” szállodában penzió fűrdővel 6 korona naponként. Családoknak nagyobb ármérséklet. Gallowich.

Ki a YES-OUI-SI

ezüdi lapot megrendel, jászva minden megrendelés nélkül és onálólán az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ár negyvenköt minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványszámokat küld a kiadó hivatal. Budapest, Andrássy-út 97. szám. 97. szám.

EGYESÜLETEK és testületek

figyelmébe! Zászlósögeket a legkülönbözőbb kivitelben, a legolcsóbb árak mellett szállít Fahn Sándor vésnök, Budapest, VII., Károly-körút 9. (Hadik-palota) I. em. 32. III. lépcső. Telefonhívás 57-54. Min tákkal díjment. szolgálók.

Butor

banknál fizetendő 2 kezes mellett minden részleg jegyzés nélkül kapható, törlesztésre 600 kor. után havonta 10 kor. 800 kor. után havonta 15 kor., 1000 kor. után 20 korona havonta. Csak első minőségű izléses és szolid kivitelben. Nagy képes album 80 fill. ellenében. Bővebbet Gara János hitelnök, Vármegyev-utca 17. 26521

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLÖT-ÚT 123. TELEFON 62-80.

Pénzkölcsön

házaakra, telkekre, földbirtokokra első, második és harmadik bekebelezésre is, személyhielt katonatisztek, hivatalnokok, kereskedők, iparosok, tanítók részére esetleg kezes nélkül is gyorsan, olcsón közvetít 500 Kreditor bankiroda Budapest, VII. Dohány-utca 54. (Válaszbélyeg)

Veszek zálogczédulákat,

elzálogosított brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Gőzcséplőgépek

lokomobilok, szalmakazalók, benzomotorok, használtak, gyárilag javított állapotban, részletfizetésre kaphatók. Csereszettek költetnek. Seifried Hugó, Budapest, Katona József-utca 1. szám. 25983

Önnek övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a több gyermekállítás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levél bélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin. S. W. 247. Lindenstr. 50.

Aki pályáján

boldogulni akar és ebben iskolai képzettség hiánya akadályozza, forduljon bizalommal hozzám, ki fényes sikerrel előkészítem erettség, önkéntesi és bármely osztályvizsgára. GOITEIN KALMAN, Mátyás-ter 17. sz. 276

Alkalmi zongoravétel

rövid Bösendorfer-Ehrbar kiváló mesterek gyártmányai olcsón eladók Új zongora egész rövid 260 frt. Pianino 180 frt.

Reményi

hangszer-telepén Budapest, Király-u. 63. szám.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvasrácsok, kerkeresek, keramillapok, Kehlhoim, lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

épület-bentés vállalkozó Budapest, Nador-u. 77-74. Fiók fizet Sziget-ut 8.

Dió-kivonat,

az ész hajnak festésére. Régióta kiróbbált tökéletesen ártalmatlan, a diónak zöld héjából készített hájtisztószer, mely a korán őszült hajnak 15 perc alatt eredeti szőke, barna, fekete vagy szőke színezést visszaadja. 1 palack dió kivonat K 6 és 3, 1 skatulya 6 próbapalackkal 7,50, diótej hajretörer K 6 és 3, diókenő vagy dióolaj K 4 és 2, diópep szakállfestéshez K 2, diódupla kivonat K 6 és 4, diólevél kölni viz K 5 és 3, diótej puder K 5 és 3, diótej arckrém K 3, diótejszappan K 1.20. Rendelhető a feltalálónál:

Maczuzsi A.

Wies, III/2. Erdbergerlände 2. Raktárak Budapestben: Török J. győgygyár, Király-u. 12. Vértessz. S. Illatsz. Kristófer S. Neuda N. drogueria Kossuth Lajos-utca 7. Dr. Egger L. és Jäger J. Váci-körút 17.

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpított butorok, valamint légszesz és villanyos csillárak, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Besch Soma

butorraktára, 733 Budapest, VI., Kertész-ú. 50. sz. (Király-utca sarok).

Teljes biztosíték

mellett 100.000 korona kölcsönt keresek nagy vállalkozó. Ajánlatok K. I. jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 26335

Ajtók ablakok,

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók: Lefkovits Jakabnál Bpest, V. Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipótkörút közelében.

BUTOROK

háló-, ebéd-, szalonberendezések, lovábbá uriszoba, iroda berendezések, rész- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bürgermíturák eladása és vételc.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265

INGYEN! SÉRVKÖTŐ,

műlábak, műkezek műfüzők, támgépek, egyenestartók haskötőkről és az összes betegápolás cikkekéről szóló nagy képes árjegyzékünket bárkinek ingyen és bérmentve, zárt borítékban küldjük

Universális sérvkötők

páratlanok, kis gummi nyomlappal legnyobb s érzéható.

Sérvkötők

egyoldalú 4-14, kétoldalú 8-28, gummiból 6-12 K.

Gummi harisnyák Haskötők

mérték szerint készíttetnek

MAGYAR ORVOSI MUSZERTAR

Budapest, VII. Rákóczi-út 32 (a Rókus-kórházszal szemben.) Fontos címre és a vöröskeresztre ügyeljünk.

15 korona

3 maradék férfiruha szövet, szürke, barna és drapp, a maradékok 3 métersek 3 férfiruhára elegendő, szétküldi utánvétellel

Az Orsz. Posztókv. Áruház.

Budapest, Rottenbiller-ú. 4. sz. Minták nem küldetnek.

Grammofonokat,

fonográfokat legjobb és legújabb kivitelben, gyári árban előnyös részletfizetésre is szállít Waldmann Gyula hangszerosztálya Budapest, Rákóczi-út 45/N. Fonográfok 7K.-tól 150 K.-ig Grammofonok 40 . 300 . Képes árjegyzék ingyen. Legújabb felvételű lemezek és hengerek nagy választékban. Javítások elfogadtnak.

Bőrszékikar

bőrsajtolás és bőrfaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékében, jóval olcsóbb áron, mint eddig.

Használt székkek átalakítása

bőrszékékre olcsó árakban. Legolcsóbb bőrbutorok és állványok.

BUTOR

új és használt modern háló-, ebéd-, uriszoba és szalonberendezéseket, perzsaszőnyegek veszünk és eladunk.

GROSZ SÁNDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-ter 11, ez előtt Gyár-utca 2. Az orsz. zeneakadémiaival szomb.

Gyorsírás! Gépirás

Magyar és német kereskedelmi levelező gyorsírás, parlamenti gyorsírás. Előkészítő gyorsírás tanári államvizsgára, helyesírás, könyvvitel, kereskedelmi levelező tanfolyamok. Gépirás az összes használatban levő írógépműszerekkel. A tanfolyamok vizsgálatát a parlamenti gyorsíróda főnökeinek előkötlete alatt, parlamenti gyorsírótanárokat bizottság előtt tartatnak meg és közérőnyességgel bíró oklevéllel kapcsolatosak. Az egyesület végzett növendékeit díjtalanul helyezi el. Beiratkozni és telefonon kérdőszökdöni lehet az „Országos Női Gyorsíróegyesület” elnökségénél VII., Kazinczy-utca 3. sz. I. em. Telefon 24-47.

The Berlitz School

nyelviskola, Erzsébet-körút 15. St.-Louis 1904. és Lütich 1905. Grand Prix. Francia, angol, olasz, orosz, német, magyar, szerb, horvát és román nyelvek tanítása felnőtteknek (urak és hölgyek, hölgyek külön is) az illető nemzetiségi tanárok által. Berlitz módszere szerint az első leckétől fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csak azt hallja. Más tanítókkal, vagy intézetekkel semminemű összeköttetésben nem állunk. Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben. Fordítások eszközöltnak. 133

A mely bajuszkötőről hiányzik a „Gáspár” név, az silány utánzat.

Nyomatott a „Globus” műintézet és kiadóvállalat részvénytársaság körforgógépein Budapest, Aradi-utca 8.